

HONKBALGOUD

Hoe Nederland de wereld veroverde
en honkbalgeschiedenis schreef

Maarten Kolsloot en Wesley Meijer

Kolsloot Publishing

Honkbalgoud

Voor Pap en Mam

Maarten

Maarten Kolsloot
Wesley Meijer

HONKBALGOUD

*Hoe Nederland de wereld veroverde
en honkbalgeschiedenis schreef*

Kolsloot Publishing
Hooglanderveen 2011

Copyright © Maarten Kolsloot en Wesley Meijer 2011
Niets uit deze uitgave mag worden gebruikt, gekopieerd of veranderd
worden zonder de uitdrukkelijke toestemming van de schrijvers.

Grafische vormgeving omslag en binnenwerk: Tijn Witsenburg

Drukwerk: Van As, Oud-Beijerland

Foto's: Henk Seppen (www.henkseppen.nl)

met uitzondering van de volgende foto's:

- omslag voorkant: © Ezio Ratti 2011
- omslag achterkant en pagina 7: Sander Kolsloot
- pagina 99: Alfred Cop fotografie
- pagina 101: National Baseball Hall of Fame Library, Cooperstown, NY
- pagina 106 bovenaan: Marco Stoovelaar
- pagina 112 onderaan: ANP

ISBN: 9 78 90 81 84 17 02

Kolsloot Publishing
www.kpublishing.nl

De hoge tonen van een gastoeter doorbreken de stilte in het Estadio Nacional Rodney Carew, een betonnen kolos in Panama City. Cuba, decennia lang een onverslaanbare honkbalgrootmacht, bezet twee honken, twee man uit. De stand is 2-1 voor Nederland in de negende en beslissende inning. Urenlang heeft Oranje nu gedaan wat onmogelijk leek: de 25-voudig wereldkampioen in bedwang houden in de WK-finale. David Bergman kijkt vanaf de heuvel de Cubaanse slagman Hector Olivera in de ogen en werpt een vlugge blik op de twee honklopers. Bergman gooit een curveball. De bal daalt scherp. Olivera krijgt zijn knuppel er maar net tegen en de klap is te zacht. Het witte leer lijkt stil te hangen in de warme avond. Derde honkman Jonathan Schoop hoeft zich niet te strekken op het moment dat zijn handschoen zich rond de bal sluit. Drie uit. Nederland is wereldkampioen honkbal. Op het veld vliegen de spelers elkaar in de armen. Ze zetten grote ogen op en stamelen.

OVER DE AUTEURS

Maarten Kolsloot schreef de volgende hoofdstukken: *Hoe Oranje de honkbalwereld veroverde*, ‘*The Frying Dutchman*’: *Bert Blyleven*, *Robert Eenhoorn: leider van de honkbalrevolutie*, *De wedstrijd die alles veranderde (I) Nederland – Cuba 2000*, *De wedstrijd die alles veranderde (II) Nederland – Dominicaanse Republiek 2009*, *De Nederlandse superster*, *Het fundament onder de titel*, *Rob Cordemans en de Cup zonder grote oren* en *Hoe gaat het verder?*

Delen van de hoofdstukken *Hoe Oranje de honkbalwereld veroverde*, *Het fundament onder de titel* en *Rob Cordemans en de Cup zonder grote oren*, verschenen eerder in *NUsport Magazine*. Andere delen van die drie hoofdstukken verschenen bij de GPD, het samenwerkingsverband van regionale dagbladen, en in *NRC Handelsblad*.

Het hoofdstuk ‘*The Frying Dutchman*’: *Bert Blyleven*, stond in verkorte versie in *NUsport Magazine*. Hetzelfde geldt voor *De Nederlandse superster*. Een deel van *Het fundament onder de titel*, verscheen eerder in *Het Parool*. Samen met Rogier van Zon stelde Maarten de bijlage *De spelers en coaches van het Nederlands team* samen.

Wesley Meijer schreef het volgende hoofdstuk: *Het leven is hard als een kokosnoot*. Daarnaast gaf Wesley advies voor de andere hoofdstukken, deed korte interviews, bedacht de titel en redigeerde de teksten.

Maarten Kolsloot

Maarten is correspondent in de Verenigde Staten voor onder meer het ANP en *NUsport Magazine*. De afgelopen jaren schreef hij diverse artikelen over honkbal en volgde de opkomst van Nederland, honkballand. Ook was hij in Panama om het Honkbalgoud zelf te zien.

Wesley Meijer

Wesley is een ervaren journalist die schrijft voor onder meer dagblad *Het Parool* en tijdschrift *Crimelink*. Als groot liefhebber volgt hij van kleins af aan de Amerikaanse sporten. Dook voor dit boek exclusief in de wereld van de Antilliaanse honkballers in Nederland.

Maarten Kolsloot (rechts) en Wesley Meijer

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	9
1. Hoe Oranje de honkbalwereld veroverde	11
2. Het leven is hard als een kokosnoot	33
3. ‘The Frying Dutchman’: Bert Blyleven	55
4. Robert Eenhoorn: leider van de honkbalrevolutie	77
5. De wedstrijd die alles veranderde (I) Nederland – Cuba 2000	132
6. De wedstrijd die alles veranderde (II) Nederland – Dominicaanse Republiek 2009	144
7. De Nederlandse superster	168
8. Het fundament onder de titel	186
9. Rob Cordemans en de Cup zonder grote oren	199
10. Hoe gaat het verder?	213
De spelers en coaches van het Nederlands team	217
De weg naar de wereldtitel	226
Begrippenlijst	229
Bronnenlijst	237
Verantwoording	240
Dankwoord	242

VOORWOORD

De Nederlandse honkballers dansten van geluk, die zondagmorgen 16 oktober 2011 in Panama City. Ze waren zojuist wereldkampioen geworden en niemand kon het echt geloven. Vijf weken later was er evenveel ongeloof. Deze keer om een dramatische gebeurtenis: profhonkballer Gregory Halman kwam op maandag 21 november in Rotterdam bij een steekincident om het leven. Van vreugde en triomf naar intens verdriet en verslagenheid in de Nederlandse honkbalwereld. In dit boek aandacht voor beide.

De aanloop naar het goud was een lange en begon al met de komst van Antilliaanse honkballers naar Nederland. Die pioniers komen in dit boek uitgebreid aan bod. Net als de Nederlandse Amerikaan Bert Blyleven die de Baseball Hall of Fame haalde en technisch directeur Robert Eenhoorn. De voormalig Yankee was de grondlegger van de honkbalrevolutie in Nederland die er aan bijdroeg dat steeds meer talenten naar Amerika gingen. Ieder op hun eigen manier vertellen zij het verhaal achter de opkomst van Nederland, Honkballand.

Het verhaal van Gregory Halman paste naadloos in die lijn. Hij was de meest talentvolle exponent van een nieuwe generatie. In Panama was hij er niet bij, maar misschien kon hij Nederland in de toekomst aan een tweede wereldtitel helpen. Daarom is het passend dat hij ook na zijn dood een plaats heeft in dit boek.

Maarten Kolsloot en Wesley Meijer, november 2011

HOE ORANJE DE HONKBALWERELD VEROVERDE

Panama City - Nederland is allang geen onbelangrijk land meer in het honkbal. Vierde op het WK in eigen land van 2005, vierde in 2007, finalist in de Intercontinental Cup 2010, plaaggeest van de Dominicaanse Republiek bij het officiële WK voor profs in 2009, de World Baseball Classic. Sinds profs meedoen in het Nederlands team, wordt Oranje steeds beter. 'Het dubbeltje kan een keer jouw kant oprollen, maar dat gebeurt niet vier keer achterelkaar. We presteren al jaren constant op grote toernooien. Het WK in Panama is onze definitieve doorbraak', zei Robert Eenhoorn, technisch directeur van de honkbalbond, daags voor de finale van het WK in Panama. In Nederland leidden deze feiten niet tot veel meer aandacht in de pers of elders.

'Er is in Nederland geen interesse in het toernooi', zo kreeg ik als freelance journalist te horen. Het WK honkbal naderde zijn ontknoping, maar de Nederlandse pers nam liever geen stukken af over het WK. Tot Nederland de finale haalde en de koorts opstak. Met de wereldtitel in de knip is nu alles anders. Tijd om terug te kijken op de dag dat Nederland de wereld veroverde.

Weg vinden naar Panama

Begin 2011 leek het er even op dat het WK helemaal niet door zou gaan. Er was bij diverse honkbalbonden verzet tegen het toernooi dat uiteindelijk naar achteren werd geschoven om andere competities niet in de weg te zitten. Eenhoorn liet begin dit jaar tegenover de Nederlandse Honkbalsite weten dat ‘... deelname aan het WK [...] nog helemaal geen uitgemaakte zaak [is]. Veel bonden hebben met het WK in de budgettering voor 2011 geen rekening gehouden. Natuurlijk wil je altijd meedoen aan een wereldkampioenschap, maar je wilt ook op een redelijke termijn weten waar je aan toe bent. De berichten waren steeds dat dit jaar geen WK zou worden gehouden. En dan krijg je een halfjaar van tevoren opeens te horen dat je in september naar Panama moet.’

Uiteindelijk kan de KNBSB toch nog genoeg budget vinden om te gaan. Samen met radiocommentator Elvin Englentina praat ik dit voorjaar over een manier om het WK te verslaan. Samen reizen, kamers delen, dat soort werk. Elvins amateur-radiostation Backstop Radio Pengue zal uitzenden op de eilanden van ons koninkrijk en in Nederland. Ondertussen zal ik dan schrijven voor de Nederlandse pers. Elvins netwerk wil niet betalen voor de trip, de schrijvende pers evenmin. ‘Er is geen interesse in het WK’, krijg ik te horen. Panama is daarmee onbetaalbaar voor een freelancer zonder garanties op inkomsten. Dus gaat de trip niet door. Het ontbreken van fondsen is exemplarisch voor een beroepsgroep die onder druk staat, waar minder geld is voor reizen en waar steeds meer evenementen achter het bureau worden verslagen.

In de dagen voor de finale trek ik de haren uit mijn hoofd: het best presterende team in de wereld wordt door niemand

van dichtbij gevolgd. De Nederlandse pers volgt het toernooi vanachter het bureau in Nederland. Zelfs zeges op Cuba, Olympisch kampioen Zuid-Korea en wereldkampioen Amerika zijn niet genoeg om de aandacht te trekken. Nederland wint normaal gesproken niet vaak van één van deze ploegen, laat staan van allemaal in hetzelfde toernooi.

Het toernooi zou nog steeds niet leven. Bij het bereiken van de finale waag ik een laatste poging. Vrijdagochtend, 11.30 uur in Washington DC stuur ik een paar e-mails naar diverse kranten. Het *NRC Handelsblad*, *NUsport Magazine* en de GPD, het samenwerkingsverband van regionale dagbladen, tonen interesse. Diverse andere media houden het nog steeds bij berichtgeving op afstand zoals het *Algemeen Dagblad*, ANP en *Het Parool*. Binnen een paar uur heb ik de beslissing genomen: *NRC* en GPD bieden net genoeg geld om naar Panama te gaan. Deze kans mag ik niet missen. Nederland kan het eerste Europese land worden dat de wereldtitel pakt. Om 15.00 uur in de middag boek ik een ticket, voor 6.00 uur zaterdagochtend, lokale tijd in mijn woonplaats Washington DC. Pas om 1.00 uur val ik die nacht in slaap.

Zevenhonderd dollar armer en een uitdaging rijker, moet ik binnen een paar uur mijn tas pakken, deadlines halen en interviews doen ter voorbereiding op de stukken die ik na de finale schrijf. Ik bel met pitcher Rick van den Hurk van de Baltimore Orioles, op vakantie in Californië. Hij is niet verbaasd over de goede prestaties: 'Wij horen de laatste jaren tot de toptanden in de wereld. Dat laten we ieder jaar zien. Dit is gewoon een goed team met een goede slagploeg, goede verdediging en een sterke groep coaches.' Daarna bel ik met bondscoach Brian Farley in Panama. Hij zit in de bus, op weg naar de voorlaatste wedstrijd tegen Venezuela: 'We voelen ons goed en zijn nog niet klaar.' De

wedstrijd tegen de Venezolanen wordt later gewonnen en bezorgt Nederland thuisvoordeel in de finale. Farley vertelt over de boodschap in Amerikaanse stijl die hij zijn spelers meegeeft. Hij zegt het met nadruk en sterk Amerikaans accent. 'Je bent schrijver van je eigen levensverhaal. Hoe wil je dat dit verhaal afloopt? Morgen kunnen jullie het einde zelf schrijven.' Dat Nederland Cuba twee keer in drie dagen verslaat, lijkt onwaarschijnlijk. 'Het is een beetje als de bliksem die twee keer in drie dagen inslaat', erkent de coach. 'Je moet je blijven concentreren. Niet denken aan hoe we moeten winnen, maar hoe je op dat moment een goede bal gooit of vangt. Aan het proces in plaats van aan de uitkomst. Er alles aan doen om in het moment te leven. Doe je dat niet, dan gebeuren er slechte dingen.'

Ik vraag Farley om de individuele spelers aan te wijzen die het belangrijkste zijn geweest. Hij haat de vraag, zo geeft hij grif toe. Oranje draait volgens hem om de bereidheid van alle spelers om dat te doen wat op cruciale momenten nodig is. Al geven ze hun eigen kans op homeruns, grote hits en glorie daarmee op. Na enig aandringen haalt hij wat memorabele momenten aan. Uiteindelijk valt in het honkbal veel terug te brengen tot één actie of moment, erkent ook de bondscoach. 'Iedere wedstrijd is er een andere held voor ons opgestaan. We scoren niet veel runs, maar zijn opportunistisch, verschillende spelers zijn klaar voor de beslissende klap op het goede moment. Neem de prestaties van Danny Rombley tegen Panama tijdens dit toernooi. Of het goede spel van Sharlon Schoop tegen Australië.' In de tweede inning van het duel tegen de Australiërs sloeg Sharlon een tweehonkslag naar het linksveld waarmee hij Smith op het derde honk in stelling bracht voor zijn jongere broer Jonathan. De jongste Schoop produceerde een stootslag - een tactische bal waarbij de slagman zijn knuppel als een soort bijl voor de

bal legt en het leer daarmee bijna dood legt. Met die acties sloeg de jongste van de broers Schoop, Smith over de thuisplaat, de helft van de 2-1 zege. In de vierde inning was Sharlon Schoop belangrijk in het veld met een vangbal van Australiër Brice en in de zevende inning slaat hij nog een punt binnen. Met slechts vier hits en twee punten bevestigde die wedstrijd Oranjes naam als 'timely hitter'. Een ploeg die met minimale middelen uit de voeten kan en precies weet wanneer toe te slaan.

Wapenstok en bak beton

Om 3.15 uur gaat de wekker en om 4.15 uur zit ik in de taxi naar Reagan National Airport. De ruim twee uur slaap laten zich voelen. Vroeg vliegen heeft voordelen: ik ben binnen vijftien minuten langs zowel check-in, bagage-afleverpunt en douane. Overstappen in Miami gaat soepel en binnen een paar minuten na vertrek vliegen we over zacht blauwe golven, je kan de bodem van de oceaan bijna zien. In de diepte vliegen Jamaica en Cuba voorbij. Buurman Jorge, Panamees van pensioengerechtigde leeftijd, waarschuwt in Panama mijn 'ogen open te houden'. Rond het middaguur land ik in Panama City.

Op het vliegveld reageren zowel de taxichauffeur als de bewaker van de taxistandplaats enthousiast. 'Holanda, ah.' Een lach. En de voorspelling van een Cubaanse nederlaag door beiden. De bewaker lijkt niet iemand om grappen mee te maken. Hij heeft een meterlange wapenstok, vuurwapen en een lijstje waarop hij de nationaliteit van taxipassagiers noteert.

Op weg naar het stadion vallen de talloze vlaggen en de grote billboards met het logo van het WK op. Ook een vuilnisbelt met mensen die in de prut naar spullen zoeken. Panama is een

van de snelst groeiende landen in Midden-Amerika (8,5% in 2011), troetelkind van investeerders, maar niet iedereen profiteert mee. Op de achtergrond duiken de wolkenkrabbers van Panama City op. Aan de andere kant van de stad wordt het Panamakanaal verbreed, motor van economische ontwikkeling.

De weg slijt dicht met zaterdagmiddagverkeer en we nemen de Corredor, tolweg met minder verkeer. Binnen een half uur doemt Estadio Nacional Rodney Carew op. Vernoemd naar de legendarische Rodney 'Rod' Carew, honkballer van de Minnesota Twins, lid van de Amerikaanse Baseball Hall of Fame en vaandeldrager van het Panamese honkbal. Later opgevolgd door Mariano Rivera van de New York Yankees. Die club is nog steeds razend populair in het land. Naast Rivera speelden Panamezen als Hector Lopez en Ramiro Mendoza een belangrijke rol voor de 'Bronx Bombers'.

Het stadion is indrukwekkend, niet noodzakelijkerwijs mooi. Een grote bak beton, omgeven door intens groene heuvels. Geopend in 1999, maar nu al zichtbaar aan restauratie toe. In de kleedkamers drupt het water door het plafond, de trap op de perstribune vertoont met planken bedekte gaten. De toiletten zijn bruin en vies. In de diverse skyboxen zitten de vips er warm bij. Het gewone volk moet het doen met het kale beton van de brede staan en zittribunes. Een grote hijskraan houdt het scorebord in het buitenveld overeind. Slierten nevel trekken over de heuvels.

Bij de receptie spreekt niemand Engels. Jonge mannen en vrouwen leunen tegen de balie, praten op opgewekte toon, in het Spaans. Er wordt gewezen naar een hokje met glazen pui waar een donkere man achter een bureau zit. Hij kijkt ernstig, maar zegt weinig. 'Holland. Ah.' Hij wijst naar een meisje van de organisatie. Die gaat me voor naar de lift waar twee Pana-

mese agenten instappen. Hun uniformen lijken een combinatie tussen dat van een SWAT-team, de ME en de mariniers. Strakke groene uniformen, zwarte vesten met een waterrugzak en wapens op de heup. Ze stellen een onverstaanbare vraag. 'Holanda', zeg ik. 'Goellit, Van Basten', antwoorden de mannen. Ze lachen zuinigjes.

In de persruimte zit een man die geen Engels spreekt. Panamees journalist Alex vertaalt. De man voert mijn naam in zijn computer in. Geen resultaat. Dan *NUsport Magazine*. Ook geen geluk. Hij zegt iets over Holland en de pers en iets over accreditaties die niet meer worden uitgedeeld. Ik moet rustig gaan zitten en wachten tot ik geholpen word. Alex is verbaasd dat er maar drie Nederlandse journalisten naar de finale komen kijken. Han Kock, cameraman Ron Wollmann van de NOS en ikzelf namens onder meer *NUsport Magazine*. Exclusiviteit gegarandeerd.

Kock en cameraman Ron hebben een taaie tijd in Panama: aan het einde van de wedstrijd zijn zij bijna 48 uur wakker sinds ze op vrijdag hals over kop naar Panama werden gestuurd. Ze blijven niettemin – bijna – de hele avond vrolijk en bij de les en zo krijgen de 800.000 kijkers van Studio Sport op zondagavond toch nog unieke beelden te zien.

Na een half uur worstelen met de inlogcodes en de beperkte hoeveelheid stopcontacten, trekt een meisje met donker haar aan mijn arm: meekomen. Naar hetzelfde hokje bij de receptie, met dezelfde man. Assistent-coach Tjerk Smeets heeft een polsbandje achtergelaten dat met gevoel voor ceremonie wordt omgedaan. Later krijg ik een grote plastic accreditatiekaart. Met goed gespelde naam en een unieke pasfoto. Die van bondscoach Brian Farley. Geen Panamese suppoost die daar overigens naar kraait.

Rod Carew en de ratelende reporters

In kleine kamertjes op de derde verdieping van het stadion werken tientallen Spaanstalige journalisten aan tv- en radio-uitzendingen. De namen van de stations zeggen me niets, maar het enthousiasme liegt er niet om. Rollende medeklinkers, lawaaiig geschreeuw in talloze microfoons. In een nogal kale persruimte proberen journalisten hun foto's te versturen. De aanwezige man van de organisatie spreekt journalisten streng toe die een stopcontact willen gebruiken dat eigenlijk voor zijn computer bedoeld is. In het Spaans. Of je dat nu spreekt of niet. En of hij dat stopcontact nu wel of niet nodig heeft, doet ook niet ter zake.

Vellen met statistieken zijn er genoeg. Opvallend: Nederland had het beste ERA (gemiddeld aantal punten tegen per negen innings) van alle achttien ploegen, nog voor Cuba. In de lijst met slaggemiddelden per team is Cuba nummer één. Nederland een matige nummer negen. Alles in de Nederlandse ploeg draait om de defensie en de pitchers.

'We scoren niet heel veel punten, maar weten wel hoe we moeten pitchen. Daar ben ik erg van onder de indruk,' zegt Bert Blyleven, in 2009 nog werperscoach van Oranje op de World Baseball Classic. In 2013 wil hij dat weer doen. Dit voorjaar bezocht hij Oranje bij een oefenreeks in Florida en hij volgt de WK vanuit die staat. Vertrouwen speelt volgens Blyleven een grote rol in het Nederlands succes. 'We moeten ervan overtuigd zijn dat we op dit niveau kunnen spelen en een voorsprong kunnen pakken.'

Blyleven weet wat er bij komt kijken om de top te halen. Hij won als pitcher twee keer de World Series (in 1979 met de Pittsburgh Pirates en in 1987 met de Minnesota Twins). In 22 sei-

zoenen speelde hij naast de Twins en de Pirates voor de Texas Rangers, Cleveland Indians en de California Angels. Hij werd in 2011 in de Baseball Hall of Fame verkozen. De pitchers van het Nederlands team noemt hij 'goeie jonge kerels die de slagzone aanvallen. Ze geven niet veel vier wijd weg. De basis van het Nederlands team is sterker aan het worden.'

Het huidige succes schrijft de voormalig speler van de Minnesota Twins toe aan de invloed van Eenhoorn en andere spelers in de VS. 'Die spelers laten zien dat als je hard werkt, je consistent kan zijn op een hoog niveau. Ik ben onder de indruk van het Nederlandse werpen en trots op het team.' Voor spelers als Tom Stuifbergen, Mariekson Gregorius en Shairon Martis was het WK een onderbreking van hun profavontuur. Voor veteranen als Rob Cordemans en Sidney de Jong was het bereiken van de WK-finale de bekroning van een al rijke loopbaan. Voor sommige spelers, gewend aan de hoofdklasse, maar ver verwijderd van een toekomst in de VS, is het een jongensdroom die uitkomt. Een dag voor de finale is pitcher Berry van Driel al met stomheid geslagen. 'Sinds mijn vijfde speel ik dit spel, maar dit had ik nooit kunnen dromen.' Van Driel speelde zijn hele carrière in Nederland, liet Amerikaanse avonturen op college- en profniveau passeren. In Panama hield hij de thuisploeg voor het oog van duizenden Panamezen op afstand. Nederland won met 7-3. 'Op zo'n moment denk je nergens over na, er gebeurt in zo'n wedstrijd iets onbeschrijflijks, je krijgt zo'n enorme adrenalinestoot, waardoor je wat harder gooit.' Een doodnormale honkballer uit Nederland. Nu een zelfbewuste topsporter, vol nieuw vertrouwen. 'Wij winnen honderd procent zeker die finale. Zoals wij nu spelen, kan ik mij haast niet voorstellen dat we verliezen.'

In Panama werd de ene reus na de andere geveld. Wereldkampioen Amerika, grootmacht Cuba en Olympisch kampioen Zuid-Korea werden verslagen. Van de Europese landen heeft Nederland weinig te duchten. Italië, de vaste concurrent als het om de Europese titel gaat, deed het relatief goed met drie zeges en vier nederlagen. Evenwel niet genoeg om de poulefase te overleven. Griekenland en Duitsland zijn kanonnenvoer. Beiden verliezen alle zeven wedstrijden en eindigen onderaan in hun poules. De zwakte van Griekenland wordt door Nederland onderschreven met een 19-0 zege. In vijf innings. De Mercy Rule (regel uit medelijden), behoedt de Grieken voor een nog grotere afstraffing. Die regel houdt in dat de laatste vier innings niet meer worden afgewerkt omdat de voorsprong van Oranje meer dan vijftien punten bedraagt en dan wordt de wedstrijd volgens de internationale regels gestopt. Gek genoeg leek Nederland in die wedstrijd nog op achterstand te komen. Dwayne Kemp wist dat te voorkomen. Hij gooide de bal zo hard aan vanuit het verreveld dat de bal eerder bij de thuisplaat was dan de honkloper. Een Grieks punt werd zo maar net voorkomen.

In totaal boekt Nederland elf zeges op het WK. De andere drie Europese landen Italië, Duitsland en Griekenland komen samen tot drie overwinningen.

Kentucky Fried Chicken en de regen

Rond het stadion liggen diepe plassen. Amerikaanse spelers klimmen in de bus. Hun wedstrijd om de derde plaats tegen Canada is zojuist afgelast. Het regent op dat moment niet meer, maar de organisatie wil het veld niet verpesten voor de grote finale. De jong kerels maken zich niet zo druk. Een Ameri-

kaanse speler tegen zijn vader: 'Het voelt niet goed om zo een medaille te pakken.' Dat hij dit voelt is niet te zien. Hij lacht erbij en klinkt laconiek. Vader en zoon praten over nieuwe vakantieplannen. Niemand lijkt erg te balen dat de trip voorbij is. Amerika krijgt zelfs geen medaille. Die gaat uiteindelijk naar Canada. De Canadezen boekten in de wedstrijden voor de troostfinale betere resultaten dan de VS en winnen daardoor de bronzen medaille. Dit lijkt de speler zich kort na de afgelasting nog niet te beseffen.

Hoewel het droog is, duiken de eerste verhalen op over uitstel van de finale.

De entourage in deze buitenwijk van Panama City doet niet direct denken aan een WK-finale. Rond het stadion is het erg rustig en binnenin hangen de bierverkopers verveeld tegen de toog. Voor een dollar kun je aan het bier en voor 2,5 dollar heb je er een hamburger bij. Een vrouw in oranje shirt trekt aan mijn arm en gaat voorop langs de diverse eetkraampjes. Of ik een hamburger wil, of een hotdog, of kip van Kentucky Fried Chicken. Tussen de sjofel uitziende stalletjes vallen de glimmende dozen van de keten erg op. Ik heb geen idee wat ik wil eten en weet ook niet waarom ze mij rondleidt. Vriendelijk is zij wel. De bestelde hamburger gaat op de grill en dan in de magnetron. Een bereidingswijze die ik nog niet kende.

De Nederlandse ploeg gooit rond half twee een balletje op het hoofdveld. Er wordt veel gelachen. Spanning is onzichtbaar. Bondscoach Farley is vrolijk, net als veel van de spelers. Ze stralen vertrouwen uit na een toernooi waarin slechts een nederlaag werd geleden (Canada). 'Als je de finale anders benadert, dan verlies je. We doen dus niets anders dan anders.'

Stewards of opdringerig beveiligingspersoneel ontbreken. Ik kan zo het veld op, de dug-out in. Spelers en coaches zijn aan-

spreekbaar en vragen zich niet om de vijf minuten af 'of ik dat zelf ook wel weet', of 'dat ik naar de bekende weg vraag'. Ook laten ze teksten die je veel in de voetbalwereld hoort, zoals 'de bal is rond' en 'Cuba uit, altijd lastig', voor wat ze zijn: cliché. Werper Arshwin Asjes leunt ontspannen tegen een deurpost en praat met de pers over zijn stijve schouder na de met 12-2 gewonnen wedstrijd tegen Venezuela, de laatste wedstrijd in aanloop naar de finale. Asjes was de startende werper in die pot en blijft vanavond aan de kant. Fysiotherapeut Rob Tamminga legt rustig uit wat de blessuregevallen zijn en hoe hij zijn spelers op de wedstrijd voorbereidt. Enkele spelers kampten eerder in de week met uitdroging vanwege het benauwde weer. Toedieners van zout hielp. Ook vertelt hij over de zin en onzin van ijsbaden in de sport. Werpers in het honkbal, verdedigers in het American Football: maar wat graag laten ze zich na de wedstrijd inzwachtelen met zakken ijs, of stappen ze in een ijsbad. Tamminga legt uit dat het helpt tegen de pijn, maar dat er geen helende werking van ijsblokjes uitgaat.

Ondertussen regent het hard. Het is regenseizoen in Panama en de Nederlandse spelers wanen zich zo onderhand amateurweermannen. Met de beperking dat Panamees weer bijzonder onvoorspelbaar blijkt. Droogte wordt opgevolgd door stortregens, door droogte, door spetters, door stortregens, korte droogte, meer regen et cetera. Ondergelopen dug-outs en catacomben waar de modder naar binnen stroomt, zijn na twee weken regellende geen verrassing meer voor de Nederlanders. Ik vraag me af of een buienradar die snelle opeenvolging van patronen überhaupt kan weergeven in een betekenisvolle voorspelling, al is het voor tien minuten vooruit. Na de wedstrijd vertelt een official dat de uit de Kanaalzone gestraalde plaatjes inderdaad te onduidelijk waren om goede voorspellingen te doen. Voor de

Nederlandse dug-out vormt zich een kleine modderpoel. Twee terreinknechten steken een priem in de grond en zwaaien met een zak gravel. De blubberpoel wordt alleen maar groter. Ze spreken Tjerk Smeets aan, die tegen de reling van de dug-out leunt. Hij verstaat de jongens niet en haalt zijn wenkbrauwen op. De jongens ploeteren voort, vermoedelijk zullen ze Smeets' tuin niet snel mogen doen. Dan gaat het nog een beetje harder regenen.

Domino, lekkage en een parfumverkoper

Urenlang slenteren de spelers door de rommelige catacomben van het stadion. De erfenis van Steve Jobs houdt de mannen van Oranje zoet: in de dug-out is een goede internetverbinding, iPhones en iPads bepalen het beeld. Ideaal is deze wedstrijdvoorbereiding niet. Drie kwartier voor de beoogde aanvangstijd van vijf uur, houdt coach Farley een teammeeting. Werper Tom Stuifbergen trekt een sprint om niet te laat te komen. Er volgt een peptalk die Farley uren later nog een keer over moet doen.

In de benauwde slagkooi – ingeklemd tussen tribunes en de kleedkamer – gooit coach Wim Martinus ballen aan. Dat doet hij op een gewone trainingsdag tot duizend keer per dag. Zonder pijn. Door met name de pols snel te bewegen en na afloop een bad in lauw warm water, heeft hij weinig last van zijn arm. De kleine linksvelder Dwayne Kemp ramt de worpen van Martinus met droge klappen in een net. Buiten de kooi wacht Sharlon Schoop op zijn beurt, leunend op een knuppel. Een roodwit gestreepte kat schiet geschrokken weg. In de hoek van de ruimte – onder de tribunes – vallen vrijwilligers in slaap.

Zo nu en dan worden ze door een fluitje gewekt: het signaal dat terreinknechten in actie moeten komen.

Naast de kooi is een provisorische kantine voor de terreinknechten. Een paar jonge mannen in vieze kleren spelen een spelletje domino. Ik word uitgedaagd voor een potje. Met duim en wijsvinger wordt de inzet duidelijk: poen. Ik bedank. Op de deur staat in slordige rode letters 'No Entre Por Favor'. De plaatselijke politie loopt de deur plat en legt een steentje bij.

Het valt op hoe goed de Panamezen zijn in rondhangen. In trapgaten, op stoelen, op de tribunes, tegen palen en muren hangen tientallen vrijwilligers en supporters lusteloos rond. Misschien omdat ze gewend zijn aan lange regenpauzes.

Ik ben verbaasd over het gemak waarmee Jan en alleman bij de Nederlandse kleedkamer en dug-out komen. Er klinkt een kort 'Psst, psst'. Naast de ingang van het kleedlokaal zit een man. Hij opent een zwarte tas. Flessen parfum van alle bekende merken. Hij probeert er een aan mij te slijten. Dat lukt niet.

In de lekkende, maar ijskoude kleedkamer leest David Bergman een boek, anderen bellen of bestuderen een iPad. Rob Cordemans, de startende werper, is ondertussen onverstoort. Soms zit hij tijdenlang op een stoel in de dug-out, voor zich uit te staren, geconcentreerd, gefocust. Achter hem hangt een vel met de namen van alle Cubaanse spelers en hun sterke en zwakke punten in het slagperk. Bij Abreu staat kortweg, '+ Power, Very Agressive'. Dat betekent niet dat hij graag knokt in een kroeg of zijn vrouw slaat, maar dat Abreu snel en vaak met zijn knuppel zwaait. Handig om te weten voor de werper. Een agressieve slagman zal eerder achter een onaantrekkelijk geplaatste bal aangaan en zo de kans op een nul vergroten. Bij meerdere Cubanen staat de plus voor 'power'.

Cordemans praat weinig, heeft de blik van een killer op zijn gezicht. Hij is in dit soort situaties een ijskonijn, zeggen ploegenoten en coaches. IJzig. Vastberaden. Ready to kill. 'Ik heb nog nooit iemand gezien die zo kalm is in grote wedstrijden,' zegt bondscoach Farley. Cordemans maakte zijn debuut in de hoofdklasse in 1994 voor Neptunus en werd sindsdien meerdere keren tot de beste werper verkozen (meest recent in 2011). Cordemans was de meest waardevolle speler (MVP) van de play-offs in 1998 en 2001. Op 7 mei 2005 volbracht hij een van de mooiste prestaties voor een pitcher: een no-hitter tegen de Pirates uit Amsterdam. Ook afgelopen jaar was hij ondanks zijn gevorderde leeftijd nog steeds erg goed en leverde een belangrijke bijdrage aan de landstitel van Amsterdam.

Cordemans probeerde het ook in andere landen, maar werd daar niet zo legendarisch als in Nederland. Al was hij in 1997 junior college pitcher van het jaar in Florida, als werper van Indian River Junior College. Een avontuur in Taiwan in 2007 eindigde uiteindelijk na acht wedstrijden met ontslag. De vraag is of zijn relatief zachte worpen tegen de gevaarlijke Cubaanse slagploeg wel voldoende zijn. Het antwoord kan bijvoorbeeld worden gevonden in zijn optreden tegen Puerto Rico, tijdens de World Baseball Classic van 2006. In ruim twee innings kwam hij tot vier keer drie slag, en kreeg vier honkslagen en één verdiend punt tegen. Vier wijd gooide hij niet. Het ijskonijn is al sinds midden jaren negentig belangrijk voor Oranje. Dat hij startende werper is in deze wedstrijd bevestigt zijn kwaliteiten en is tevens eerbetoon aan een van de beste Nederlandse werpers ooit. 'Maar ik zou Robbie die eer niet geven als hij niet goed genoeg zou zijn,' stelt Farley.

Regen en de klucht

Het fluitje van de terreinknechten klinkt regelmatig. Rond half zeven is er nog niet begonnen en het veld moet zo snel mogelijk in orde zijn. De regen is even weg. Terreinknechten rennen heen en weer met tientallen kilo's gravel, harken en scheppen. Kenners schatten de kosten van een zak op tweehonderd dollar. De penningmeester van de Panamese bond moet niet gelukkig zijn met de tientallen zakken die er deze avond doorgaan.

Grind op de heuvel, op de thuisplaat, in het binnenveld. Veel zin heeft al dat strooien en gladstrijken niet. De regen is vijf minuten weg, om dan nog harder terug te komen. Gravel verandert in modder en de helpers gaan moedeloos naar de kant, hark in de hand. Materiaalman Ton Meiresonne kijkt er sip bij. 'Ik zie het zo niet gebeuren, die wedstrijd,' zegt de geboren Rotterdammer. Zijn reis door Panama was een bijzondere ervaring, maar hij heeft toch liever de Noordzee. Hij trekt een vies gezicht. 'Al die bossen, ik vind het maar niks, ik ben een man van de duinen en de zee.' Coach Farley loopt naar het middenveld, neemt de schade op, geeft spelers aanwijzingen. Als hij loopt, spat het water alle kanten op.

In de tussentijd duiken diverse verhalen op over afgelasten, uitstellen en wat er vervolgens gebeurt. Nederland zou kampioen zijn zonder te spelen en dan weer niet. Probleem: veel spelers vliegen zondag al terug naar Amerika of Curaçao en de eventuele kosten van die tickets zou de organisatie moeten dragen. Het klinkt nogal raar: een WK-finale niet kunnen spelen omdat de spelers al weg zijn. Niemand weet precies wat er gaat gebeuren. Een WK zonder finale lijkt tijdens de natte middag een treurige mogelijkheid. De spelers zijn gebrand op een nieuwe stunt. Ik kan niemand vinden die graag wereldkampioen wil

worden zonder te spelen. 'Je wilt toch die ontlading meemaken,' zegt closer David Bergman, 'en als we niet spelen en wel winnen zul je altijd horen, 'ah, dat waren die jongens die kampioen werden zonder te spelen.'

Coach Farley zegt dat hij zich niet laat afleiden door wat er gebeurt, maar kijkt steeds norser. 'We zijn er klaar voor, een WK-finale, daar doe je alles aan om die door te laten gaan, maar het is hun beslissing,' zegt hij, wijzend op de kring met daarin scheidsrechters en diverse officials die met enige regelmaat bij elkaar komen om dan onverrichter zake weer naar binnen te gaan. Samenzweringstheorieën over Cubanen die de boel traineren vinden gretig aftrek onder de fans en begeleiders van Oranje. Voorlopig komen de Cubanen nog elke keer enthousiast de dug-out uit bij een nieuwe speelkans. Niemand lijkt precies te weten wat er moet gebeuren. Op de tribunes kijken tweehonderd Oranjefans toe. Door de inspanningen van het Nederlandse consulaat in Panama zijn er zo'n 150 tickets onder de Nederlanders in het land verspreid. Het is een bont gezelschap, met onder meer stewardessen van de KLM, toevallig in het land. Veel oranje shirts, een enkele welgevormde bierbuik. De Nederlanders in Panama vertellen over de investeringsmogelijkheden die er in het Midden-Amerikaanse land liggen. 'Veel mensen zien Panama alleen maar als derdewereldland, maar er wordt hier zoveel geïnvesteerd. De crisis heeft Panama bijna niet geraakt, het is alleen maar groei, groei, groei,' zegt de Nederlander Frits Heida (45), zes jaar woonachtig in Panama, werkzaam bij een investeringsmaatschappij. Zelfs vastgoedtycoon Donald Trump ziet kansen in Panama en liet geheel in Trump-stijl, een extravagante woontoren bouwen.

Heida omschrijft zich niet als honkbalfan maar is via contacten in de hechte Nederlandse gemeenschap naar de wedstrijd

gekomen. 'Het toernooi leeft hier niet heel erg, maar dit is heel bijzonder, zo'n finale. Daar wil je als Nederlander bij zijn.' Voor de toegangsprijs van vijf dollar hoeft hij het niet te laten. Inclusief de twee dollar korting die de Hollanders hebben bedongen. De fans praten over de Panamese cultuur waarin vrouwen soms ruw worden behandeld. Misschien dat enkele schaars geklede dames daarom avances maken in de richting van het Oranjelegioen. Billen en borsten steken ver uit de daarvoor bedoelde kledingstukken. Ook normaal, verzekeren de Nederlanders. Voorzichtig wordt de kreet 'Holland, Holland,' ingezet.

Marvin Ortega (44) en Martijn van Dooren (22) genieten van de uitgelaten sfeer onder de Oranjeklanten. Panamees Ortega studeerde in Nederland aan de Heao en leerde stagiair Van Dooren kennen bij het onroerend goedbedrijf waar Ortega werkt. Ortega: 'Ik ben heel trots op wat het Nederlands team hier heeft laten zien. Zelfs in de Panamese pers wordt Oranje geroemd.' Hij omschrijft zijn hart als 'half Panamees, half Nederlands.' Ortega zelf, zijn vrouw en twee kinderen zijn voor de gelegenheid in het oranje gehuld. Student Van Dooren, eveneens in Oranjetenue: 'Vorige week waren wij hier ook, voor de wedstrijd tegen Panama. Iedereen bleef maar zingen en na afloop heeft de coach ons zelfs met een e-mail bedankt voor de steun, hij vond het net een thuiswedstrijd met al dat oranje op de tribunes.' Een kampioenschap zonder te spelen zien beiden niet zitten. Ortega: 'Ik wil dat Oranje het ook echt waarmaakt door te spelen. De prestaties tot nu toe zijn geen toeval: Nederland is de beste. We kunnen ons vandaag met winst bij de groten der aarde voegen.'

Greta Schouten (40) staat middenin de Oranjemassa. Het begon als een grap, aanhaken bij haar man Jaap Visser die voor zaken naar Panama moest. Al snel werd het serieus. Vaak waren

Visser en Schouten de enige Nederlandse fans op de tribune. De honkbalenthousiasteling en medeorganisator van het World Port Tournament in Rotterdam trekt nu al twee weken achter het Nederlands team aan. Of het nu in Estadio Remón Canteras in Aguadulce, Estadio Rico Cedeño in Chitré of Estadio Omar Torrijos in Santiago de Veraguas was. Langs groene velden en vriendelijke mensen op het platteland. Het toernooi is vooral een plezierreis, al kijkt ze met een schuin oog naar de organisatie, misschien valt er nog wat te leren voor het toernooi in Rotterdam. Schouten – blond haar, grote oranje cowboyhoed op het hoofd – glundert. Mocht ze als toernooiorganisator al voor bobo doorgaan, dan meer een type Erica Terpstra dan een stijve voetbalbestuurder als Sepp Blatter. ‘Ik houd van honkbal, ben er vijf dagen per week mee bezig. Ik ben heel trots op dit team.’ Haar man honkbalde en zijn dochter uit een andere relatie softbalde, dus er viel niet aan te ontkomen. Elke wedstrijd gaat ze even naar de spelers van Oranje om te vragen hoe het met ze gaat. Net als veel van de andere aanwezige fans toont Schouten zich opgelucht dat er eindelijk aandacht voor haar sport is die met 23.000 leden net tussen de grote en kleine sportbonden invalt. ‘Een WK verdient gewoon aandacht, of het nu boksen of turnen is.’ Als ze hoort dat Cordemans de finale gooit, neemt haar enthousiasme toe. ‘Hij is een goede keuze. We hebben best wat werpers achter de hand voor vandaag, maar Rob is waanzinnig goed.’

In een bakje spugen

In de Nederlandse kleedkamer blijven de spelers ontspannen. Er worden grappen gemaakt over de NOS die nu eindelijk

komt, voor een wedstrijd die niet doorgaat. Fysiotherapeut Pe-
pijn van Ingen masseert enkele spelers. Coach Wim Martinus
praat over vroeger. Hoe hij als 19-jarige van Aruba naar Neder-
land kwam om te honkballen bij Neptunus in Rotterdam. Over
een leven van zeven dagen per week honkbal, meerdere dagen
per week in de sportschool. En hoe zijn vrouw moet wennen als
haar man eindelijk een avond thuis is. Mevrouw Martinus kan
gerust zijn: er zijn in Panama ruim souvenirs ingeslagen.

Coach Martinus spuugt regelmatig in een bekertje. Dat doen
honkballers graag: spugen. De spuug van tabak, de spuug van
een volle mond water, de spuug uit verveling of gewoonte. Een
goede honkballer spuugt.

Martinus denkt terug aan de World Baseball Classic van
2009. Hoe Tommy Lasorda – legende van de Dodgers uit Los
Angeles – een peptalk hield voor het Nederlands team. Gere-
geld door Bert Blyleven. De spelers die ademloos luisterden,
Lasorda die steeds meer begon te vloeken. Het maakte diepe
indruk, Martinus’ ogen glimmen van de pret. Plezier heeft de
vader van twee zoons graag. ‘Het is bij ons thuis net de Cosby
family, altijd lachen.’

Martinus leerde Blyleven – als pitching coach in 2009 een
directe collega van Martinus - overigens op een opmerkelijke
manier kennen. Terwijl hij in de spelersbus zat te wachten tot
deze zou vertrekken, kwam Blyleven binnen. De Hall of Famer
stopte ter hoogte van Martinus, zakte iets door zijn knieën en
liet een hoorbare scheet, in het gezicht van zijn collega. Ver-
volgens draaide Blyleven zich om en stelde zich voor. Klassieke
Blyleven-grap. Martinus moet er om lachen: ‘Het is echt een
leuke man.’

Hij gaat nog even door over de Classic. Hoe de Amerikaanse
pers het Nederlands team tot ‘Assepoester’ van het toernooi uit-

riep. Het verhaal van de kleine dreumes die toch groot bleek. Amerikaanse televisiecommentatoren konden zich soms verbazen over de naar Amerikaanse begrippen hoge slaggemiddelden van de Nederlandse hoofdklassespelers. In de hoofdklasse komt door het kleinere aantal wedstrijden een gemiddelde van meer dan .400 per seizoen (.400 staat voor vier keer in de tien beurten raak slaan), regelmatig voor. In 2011 haalde oud-international Dirk van 't Klooster in 42 wedstrijden een gemiddelde van precies .400. In Amerika kom je bij zo'n gemiddelde in aanmerking voor een standbeeld. De laatste speler die in een heel seizoen boven dit gemiddelde uitkwam was Ted Williams. Legende en slagkoning van de Boston Red Sox. Dat was in 1941. Miguel Cabrera van de Detroit Tigers was dit seizoen de beste slagman in de Major League met een gemiddelde van .344 over 161 wedstrijden.

Martinus praat verder over de goede voorwaarden bij de Classic in 2009. Een credit card met 1.100 dollar voor iedere speler en coach. Nu werd er in het hotel al aardig wat eten aangeboden dus die kaart werd elders besteed. 'Mijn vrouw zei meteen, geef dat ding maar hier!' In de tweede ronde volgde een nieuwe kaart. Mevrouw Martinus was opnieuw gelukkig. 'Dat toernooi wordt ook wel *The Show* genoemd. Heel speciaal. En dat wij dan de Dominicanen verslaan. Een team van tweehonderd miljoen dollar verslagen door een ploeg van vijftigduizend dollar.' De bedragen zullen vast niet exact kloppen, maar geven de verhoudingen wel precies weer. Een underdog die toeslaat, Martinus vindt het geweldig.

Minder leuk: de doorgezakte achteras van de teambus deze week. De spelers staken vervolgens langs de kant van de weg hun duim op om te liften. 'Dat was dan wel weer lachen.' Eerder in de week kostte het de organisatie meer dan twee uur om een

bus op het afgesproken tijdstip af te leveren, na de doorgezakte as kwam er binnen vijftien minuten een andere bus opdagen.

De vraag voorafgaand aan de finale is of Nederland twee keer in een paar dagen tijd van Cuba kan winnen. Coach Farley spreekt de dag voor de finale in de teambus op een manier die tegeltjeswijsheid met visie combineert: 'Geloof in succes is het belangrijkste. Geloof in succes is geen garantie op succes, maar als je niet in succes gelooft, dan heb je absoluut nul kans op succes.' Dat Nederland in 2009 de Dominicaanse Republiek versloeg, roept bij de geboren Amerikaan herinneringen op aan het verbreken van de vierminutengrens op de mijl. 'Toen die barrière eenmaal weg viel, doken plots talloze atleten onder de vier minuten. Het was een mentale grens geworden, en als je zo'n grens uit je gedachten verwijdert, wordt alles mogelijk.' Farley is lekker op dreef en voegt nog een nieuwe tegeltjeswijsheid toe: 'De geest controleert het lichaam. Niet andersom. Als je je goed voelt, je het spel goed doorziet, dan reageert je lichaam op dezelfde manier en speel je goed.' Farley besteedt veel aandacht aan het mentale aspect van de begeleiding. Voor een honkballer is het cruciaal dat hij zijn focus niet verliest. En passant is een ogenschijnlijk hecht team gecreëerd van jonge profs uit de Amerikaanse competitie en routiniers uit de Nederlandse hoofdklasse. 'Brian geeft de spelers het gevoel dat Nederland van iedereen kan winnen', zegt Peter van Dalen, hitting coach van Jong Oranje in de tijd dat Farley daar nog coach was. 'Bij Jong Oranje prentte hij de spelers vanaf het begin in dat we van iedereen konden winnen. Met als gevolg dat we Cuba versloegen en zesde werden op het jeugd-WK, een goede prestatie voor Nederland.' Oranje is klaar voor de strijd.

‘HET LEVEN IS HARD ALS EEN KOKOSNOOT’

Antilliaanse spelers hebben de honkbalsport in Nederland gevormd. Van pionier Hudson John tot homerunkoning Jacky Jacoba: ze stalen de harten van de honkballiefhebbers. Hun opkomst en verblijf in Nederland ging niet altijd gemakkelijk. Hoewel ook zij een Hollandse leeuw in hun paspoort hadden, werden ze niet voor volle Nederlanders aangezien. Sommigen negeerden dat sentiment, zetten hun frustraties om in prestaties, anderen raakten aan lager wal. De wereldtitel maakt de pioniers trots. Als zij niet naar Nederland waren gekomen, was Oranje mogelijk nooit wereldkampioen geworden. Terug naar waar het allemaal begon: Antilliaanse honkbalhelden in Nederland.

Op de Grote Markt in Haarlem stuitert een volwassen man opgewonden over de vaalrode en blauwe stenen van het plein. Hij draagt een rood-wit-blauw petje, een rood-wit-blauw overhemd en daarover een zwart bomberjack. Zijn wijde, zwarte pantalon wappert door de eerste gure herfstwindvlagen van het jaar. Het is 11 november 2011, de dag van de huldiging van de gouden honkbalploeg.

Er staan wat kraampjes, hekken worden neergezet en een podium wordt opgebouwd. Vlak naast de Grote of St. Bavokerk zullen clinics worden gegeven, onder anderen door aanstor-

mend talent Swen Huijjer van de Boston Red Sox, Haarlemmer van geboorte. Een geïmproviseerde slagkooi staat al. Kinderen in kleurige honkbalpakken verzamelen zich, al zijn het er nog niet veel.

De man komt aangerend en neemt ineens het woord. Niemand kijkt verbaasd, iedereen lijkt hem te kennen, er wordt gelachen. Enkele kinderen luisteren direct aandachtig, ouders kijken mee. Er wordt wat gesmoesd. De man doceert: 'Kijk jongen. Kijk hoe ik sta.' De rechtshandige slagman neemt de slaghouding aan en wijst op de voorvoet van zijn linkervoet, gehuld in een goedkope sneaker. Die draait wat, alsof hij een peuk uitdrukt. 'Wacht.'

De man lijkt iets te zoeken. Hij rent een paar meter, naar wat spullen waar een knuppel tussen ligt en komt met het slaghout terug. Hij neemt zijn positie weer in. 'Kijk. Als je zo staat, sla je veel homeruns!' Hij swingt met de knuppel en kijkt de denkbeeldige bal na, tussen de gevels van de cafés, restaurants en de kerk. 'Zet 'm op. Let maar goed op, hier staat een echte ster!' Hij geeft een tikje op de pet van het jochie en weg is-ie. Opgegaan in de menigte.

Enkele omstanders hebben hem herkend: Jacky Jacoba, gekroonde homerunkoning. Hij sloeg in 1984 met een aluminium knuppel in 36 wedstrijden 24 ballen weg voor Neptunus, nog altijd een record. Alleen Elston Hansen kwam in 1998 met 23 in de buurt. Sinds vanaf 2000 met houten knuppels wordt geslagen, waarmee de bal minder ver weg vliegt, hoeft hij zich geen zorgen meer te maken.

Zorgen maakt Jacoba zich in Haarlem geenszins. Hij is uitgelaten, springt op en neer over het plein, deelt ongevraagd advies uit aan wie het wil en vliegt bekenden in de armen. In het Nederlands team spelen zijn neven, Jonathan en Sharlon Schoop.

Hij heeft ze van kleins af aan leren honkballen, vertelt hij. Ape-trots is de voormalige international op hen, op het hele team. Wereldkampioen, wie had dat kunnen denken? 'Ik heb zestien jaar lang tegen Cuba gespeeld en nooit kunnen winnen.' Hij kan niet wachten tot de huldiging van start gaat.

Leiden, 2007. Jacky Jacoba heeft het, ondanks de snijdende wind, niet koud. Daar zorgt het blikje bier in zijn rechterhand wel voor. Het snerpende geluid van het lipje dat uit het blik wordt getrokken, doorbreekt de stilte. Zijn drinkebroer kijkt zwijgzaam naar de glasbak waar beiden naast staan. Aan de overkant blinken de lichten van slijterij Gall & Gall, lekker dichtbij als er nog behoefte is aan meer pils. Hij lacht, maakt een grapje. Plezier is er altijd in het leven van Jacky Jacoba. Een voorbijganger herkent Jacoba, over wie kort daarvoor een artikel in de Leidse studentenkrant *Mare* verscheen. De gewezen honkbalster reageert royaal op de herkenning. 'Leuk man, kom eens een biertje meedoen.'

Het artikel ging over een diner dat studenten voor een groep daklozen hadden gemaakt. De parallellen die Jacoba tussen studenten en daklozen zag, waren door de verslaggever opgetekend. 'Ik lees soms in de *Metro* hoe studenten weer gekort worden op studiefinanciering. Jullie hebben het ook niet altijd makkelijk.' Jacoba waarschuwde hen voor valkuilen: zakken voor de studie en beginnen met blowen.

De verhalen over Jacoba zijn talrijk, vooral die over zijn vermeende drank- en drugsgebruik. Hij zou zowel aan drank als drugs verslaafd zijn en daarbij ook nog eens dakloos. Oud-teamgenoten weten niet precies hoe het hem privé is vergaan nadat hun carrières eindigden.

Jacoba reageert in Haarlem kribbig op de verhalen. Het gaat goed met hem. 'Ik weet niet waar al die verhalen over drugs

vandaan komen. Ik heb nooit drugs gebruikt, nooit. Ik ben nog wel...’ Hij maakt zijn zin niet af, maar wijst vluchtig naar een flesje van een sportdrank in zijn andere hand. Misschien is het zijn eigen mixdrank. Op Koninginnedag 2009 is hij een familielid verloren bij het drama in Apeldoorn.

Hij woont in Leiden vertelt hij, en werkt er al dertig jaar bij de gemeente. ‘Ik ben nooit dakloos geweest. Ik heb een tijdje bij mijn broer gewoond. Dan zeiden ze dat ik dakloos was.’

Jacoba praat snel en gaat van de hak op de tak. De voormalige homerunkoning is coach van jeugdteams bij Hoofddorp Pioniers en Keytown Hitters. Met het coachen van volwassenen heeft hij niets. ‘Bij kinderen kun je de fouten eruit halen. Volwassenen zeggen: “Fuck you”’. Hij vertelt nog dat hij heeft gestudeerd in Delft. ‘Mensen denken dat ik gek ben, maar hier staat een slimme jongen hoor.’ De geboren Curaçaoënaar wijst naar een doos op straat. ‘Ik zie me al daarin. Je bent gek jongen. Praat met hem, ik moet plassen.’ Hij wijst om zich heen, naar niemand in het bijzonder. Geeft niks, Jacoba moet gaan, neemt een paar lange passen. En weg is-ie weer.

‘Stel je voor dat ik daardoor niet had kunnen honkballen’

Jacoba sloeg de bal in de jaren tachtig met groot gemak over de omheiningen. Zoals zoveel spelers van de voormalige Nederlandse Antillen. Zij waren door hun kracht met name als slagman zeer gewild en voegden daarmee klasse en niveau toe aan de Nederlandse competitie. Clubs haalden honkballers van Curaçao en Aruba dan ook maar al te graag naar Nederland. Maar een van de eersten kwam hier per toeval terecht.

Hudson John kreeg op Aruba het aanbod om te werken in de machinekamer van een tanker. Hij voer als jonge twintiger twee jaar over internationale wateren. Pas later kwam hij erachter dat die boot kerosine vervoerde naar het oorlogsgebied in Vietnam. Veertig jaar later haalt hij, gevraagd naar zijn gevoelens bij het transporteren van brandstof voor een oorlog, zijn schouders op. Er moest geld worden verdiend, je was blij als je een baan had. Wat er in de tanker zat, daar dacht hij niet zo over na.

In 1964 liep zijn contract af en maakte hij op een tussenstop in Rotterdam. John had enige roem vergaard als honkballer op Curaçao en werd herkend door iemand die hem op het eiland had zien spelen. De man bracht John naar honkbalclub Sparta in Rotterdam. Hij bleef er en ging in de kost bij een echtpaar van de club op Spangen. Ook Jose Faneyte, de vader van de latere Major League-speler Rikkert, en Sparta-voetballer Gerrie ter Horst, woonden daar.

Bij Sparta trof hij onder anderen Simon Arrindell en Hamilton Richardson, met wie hij in de jaren die zouden volgen het ene na het andere kampioenschap zou winnen. Een groot, gezellig samenzijn met alle honkballende Antillianen was het toen echter niet, vertelt John. De meesten zochten alles zelf uit en gingen hun eigen weg: als hun schoenen kapot waren of als de sneeuw door het dak sijpelde. 'We hadden niks, moesten door. Je kon niet bij de pakken neerzitten.'

Een vetpot was het honkbal destijds niet. John kreeg alleen bij Kinheim, waar hij later speelde, betaald. Hoeveel dat was, wil hij 35 jaar later niet zeggen. 'Nee, dat hoeft niet. Daar moet je voorzichtig mee zijn,' zegt hij op het terras van zijn vaste Haagse restaurant. John, met nette zwarte pet, trendy zonnebril en paarse jas, is in woord en gebaar een heer. 'Je weet nooit of de

belastingdienst er nog achteraan gaat.' Hij zwijgt om het mogelijke gevaar te benadrukken. Bij andere clubs speelde hij slechts voor een reiskostenvergoeding. Daarom werkte hij ernaast als lasser, een vak dat hij op de olietanker had geleerd.

Desondanks betekende honkbal alles voor hem. Hij was er altijd mee bezig. John vertelt over de voor Curaçaoënaars gedenkwaardige 'trinta di mei'. Wat op 30 mei 1969 op een olie-raffinaderij op Curaçao begon als een staking door duizenden Shell-werknemers, ontwikkelde zich tot een heuse volksoverstand, waarbij twee doden en tientallen gewonden vielen. Delen van het eiland stonden in brand.

Veel van Johns landgenoten waren boos en organiseerden een demonstratie naar het Antillenhuis in Den Haag, de officiële vertegenwoordiging in Nederland, nu het Curaçaohuis geheten. Het zou tot rellen komen. John liet zich niet zien bij de demonstratie, ook al vroegen verscheidene bekenden van tevoren of hij meeging. 'Ik zei: "Ik ga niet. Ik weet er niks van, ben ook van Aruba". Stel je voor dat er wat was gebeurd. Dan had ik niet kunnen honkballen.'

Ook op zijn werk stond alles in het teken van honkbal. 'Het eerste wat ik deed als ik bij een bedrijf binnenkwam? Dan zette ik alles aan de kant dat in de weg stond. Dan kon ik in elk geval niet struikelen.' Omwille van de sport zegde hij eind jaren zestig ook een aanbod af om te werken aan de bouw van het nieuwe Olympische Stadion van München.

Discipline stond bij John hoog in het vaandel. Daardoor had hij als veertiger aan het einde van zijn carrière, die hem bracht langs Sparta, Storks, Feyenoord, Kinheim, Neptunus, Celeritas, en ADO, nog een slaggemiddelde van .375. De 71-jarige vertelt het met trots. 'Ik heb nog steeds records op mijn naam staan hoor.' Hij lepelt de cijfers moeizaam op. 'Ik sloeg in 1970 zestien

homeruns in 28 wedstrijden. In 1971 sloeg ik er zeventien. In een seizoen had ik 51 binnengeslagen punten.'

Toewijding kreeg hij van huis uit mee. 'Mijn vader leverde stenen, aarde, grind, van alles. Als kind hielp ik hem met sjouwen, omdat hij astmatisch was. Als je om zeven uur afspraak om ergens die stenen te brengen, dan kon je niet om acht uur aankomen!' Antillianen hadden in het verleden een slechte naam als het aankwam op op tijd komen. John is als honkballer slechts een keer te laat gekomen. De coach zette hem direct op de bank, om maar aan te geven dat ook de sterspeler op tijd moet komen. Dat vond hij terecht, uiteraard.

Nog steeds is John een man van de klok. Twee minuten te laat is te laat. 'Ik ben altijd op tijd.' John zegt het graag, is zich altijd bewust geweest van de slechte reputatie die zijn landgenoten soms hadden als het aankwam op stiptheid.

Zelfbewustzijn vormt een onlosmakelijk onderdeel van Hudson John, de man en de honkballer. Hij verwijst naar zijn 'Engelse' opvoeding. Zijn ouders kwamen van Trinidad, een voormalige Britse kolonie. Nog altijd kan hij een Brits paspoort aanvragen, zegt hij. Een paspoort is hem veel waard. Niet dat hij van plan is een Brits paspoort te bemachtigen, want hij is veel te trots op dat van Nederland. Hij hoort weleens over mensen die hun paspoort kwijt zijn. Daar kan hij zich niets bij voorstellen. 'Dan ben je je leven kwijt. Hoe kun je nu je paspoort verliezen? Dat kan ik niet begrijpen.' Zijn liefde voor Nederland zal vaker ter sprake komen.

Johns karakter en opvoeding bepaalden zijn hang naar orde en discipline. 'Als je in het gareel loopt, heb je nooit een probleem,' zegt hij. Trots vermeldt hij dat nog altijd zijn Sparta-jas aan een kledinghanger in de kast hangt, uit de tweede helft van de jaren zestig. 'Die ziet er nog als nieuw uit omdat ik er altijd

netjes mee ben omgegaan. Ik kan die jas nog zo uit de kast halen en dragen alsof er niets is gebeurd. Zo hoort het.'

Hij was een van de eerste Antillianen die naar Nederland kwamen om te honkballen. Hij benutte zijn talent door discipline en doorzettingsvermogen. Dat lukte lang niet alle Antillianen. Zonder namen te noemen, zegt John fel: 'Het is die jongens veel te gemakkelijk gemaakt. Daarvan hebben ze misbruik gemaakt. Ze hadden succes kunnen hebben voor de vlag van Nederland, maar zijn mislukt, in de goot beland, ze hadden niet de goede mentaliteit.'

John maakt zich oprecht druk. Hij vindt het zonde als mensen hun talenten vergooien. En het ging vaak mis met de Antillianen die na hem kwamen. Het meest schrijnende voorbeeld is dat van Judsel Baranco. De op 9-jarige leeftijd naar Nederland gekomen Curaçaoënaar had volgens velen genoeg talent om de hoogste profleagues in Amerika te halen, maar raakte verslaafd aan drugs. Dat kostte hem in de jaren tachtig na enkele incidenten niet alleen zijn interlandcarrière, maar later zelfs zijn leven. In 2006 overleed hij op Curaçao op 42-jarige leeftijd aan een overdosis.

Soms ontstonden de problemen binnen de lijnen. Hoewel John de indruk kreeg dat de Hollanders destijds niet naar kleur keken en het hen vooral om het spel ging ('de puntjes kwamen met onze komst binnen hè') was er wel degelijk soms sprake van moeizame acceptatie. John hoorde slechts een enkele keer 'bruine', maar voormalig tweede honkman Nelson Orman kreeg wel vaker de woorden aap en *monkey* naar zijn hoofd geslingerd. Of zijn teamgenoten.

De Arubaan Orman, zelf zeer licht getint, kwam op zijn twintigste naar Nederland om voor Giants Diemen te spelen. Hij speelde verder voor Amsterdam Pirates, Quick Amersfoort en

HCAW en volgde in die tocht langs clubs vaak zijn eilandgenoten die al langer in Nederland waren. Met name begin jaren negentig bij Quick was het aantal Antillianen in het team groot.

Orman: ‘Er werd anders aangekeken tegen Antillianen ja, ook in Nederland. Dan werd er *monkey* geroepen. Dat gebeurde overal.’ In zijn stamkroeg bij het Centraal Station van Amersfoort, waar Orman coach is van Quick, brengt hij zijn linkerwijsvinger naar zijn oor en vervolgens zijn rechter naar zijn rechteroor. ‘Het moet je ene oor in gaan en je andere oor uit. Die dingen worden gezegd om jou te kwetsen, om jou naar beneden te halen. Dat is niet leuk, maar je moet ’t laten gaan, sterk in je schoenen staan. Of je dat aankan, ligt helemaal aan de persoon om wie het gaat.’

Orman heeft het bij anderen met eigen ogen fout zien gaan. Voordat hij naar Nederland kwam, speelde hij als talentvolle tiener in de rookie league bij opleidingsteam Bluefield Orioles van Major League-club Baltimore Orioles. Ook eilandgenoot Sherwin Cijntje was in dienst van de Orioles. ‘Bill Ripken, de broer van legende Cal, zei zo vaak *monkey* tegen Cijntje. Ik zei dan: “Kom op nou Bill.” Cijntje leek er aanvankelijk net zo luchtig als Orman mee om te gaan. Totdat hij het een keer genoeg vond. ‘Ik zag het gebeuren, voor mijn neus. Hij gaf Bill een klap.’

Orman herinnert zich meer van dergelijke verhalen. Ook Hedwegis ‘Rock’ Angela bereikte de Majors, bij de Houston Astros, maar kon ook zijn koffers pakken na misdragingen. ‘Ze gaven je in die tijd geen kans. Nu geven ze je na een fout nog een kans. Ze waren toen harder. Na jou vele anderen.’

En zo zijn er tal van verhalen, ook in Nederland. Waar het toch aan ligt, is lastig te zeggen. Orman: ‘Ik denk dat het te maken heeft met je opvoeding. Ik ben heel hard en rechtvaardig

grootgebracht. We hadden weinig thuis, dan moet je knokken. Het heeft met normen en waarden te maken, en met karakter.'

Op de vraag wat die discipline precies inhield, haalt hij zijn vlakke hand te voorschijn en houdt deze stil voor zijn gezicht. Corrigerende tikken heeft hij met zo'n hand genoeg gekregen. 'Mijn moeder zei altijd: "Ik heb je op de wereld gezet. Als je niet wil luisteren dan zal je het voelen. Ik moet jou op het juiste pad sturen." Daar ben ik niet minder van geworden en dat heb ik aan mijn moeder te danken. Mijn billen waren rood van de striemen. Mijn moeder gaf ons soms tikken met een riem. Maar zonder de riemen was ik misschien ergens anders terecht gekomen.'

De Antillianen deden bijzondere dingen

De kou, de Hollandse stiptheid en de eenzaamheid brachten niet altijd het beste in de Antillianen naar boven. Maar dat zij over natuurtalent beschikten, stond buiten kijf. Hudson John had naar eigen zeggen in Amerika kunnen spelen. Dat zei Major League-legende Hank Aaron in elk geval tegen hem tijdens een homerun-derby in Haarlem in 1977. De levende legende Aaron werd speciaal voor de demonstratiederby naar Nederland gehaald. De grote Aaron in Nederland, dat is ongeveer hetzelfde als Johan Crujff die Nepal met een bezoek vereert.

Aaron sloeg er toen zes weg, John een. 'Hij was full prof. Ik moest me nog haasten uit mijn werk om er op tijd te zijn, het ging er hier een stuk minder professioneel aan toe. Zo was Kinheim toen nog vergeten om een tenue voor me te regelen, moest ik snel het pak van een ander aan.'

John was een van de Antilliaanse honkbalpioniers in Nederland, Orman startte zijn professionele loopbaan in een gespreid bedje. Hij kwam op zijn zeventiende in het voorportaal van de Major League terecht, bij Bluefield Orioles, satellietclub van de Baltimore Orioles. 'Ik speelde al twee jaar in de hoofdklasse op Aruba toen een Puertoricaan, die scoutte voor de Orioles in de Caraïben, me zag spelen op een groot toernooi op Cuba. Ik was een dun mannetje, maar ik sloeg de bal het stadion uit. Ik draaide een goed toernooi, net als Cijntje. Wij zijn toen allebei naar de Orioles gegaan. Dat was een droom.' Daarmee zette Orman een deur open. 'Later gingen ook Sidney Ponson en Calvin Maduro naar de Orioles. Door mijn persoon is die connectie met Aruba en de Orioles gaan rollen.'

De verwachting was dat Orman het zou gaan maken, maar het was hem niet gegeven door te breken. In zijn tweede jaar raakte hij zwaar geblesseerd. Hij speelde inmiddels bij opleidingsclub Hagerstown Suns en verbrijzelde bij een actie op het tweede honk zijn knie en scheurde kruisbanden en meniscus. Orioles gaf hem nog een contract voor een jaar, maar het lukte hem na anderhalf jaar revalideren niet om terug te komen op niveau. 'Ik was heel snel, maar had die snelheid niet meer. Iedereen dacht dat ik makkelijk de top zou bereiken, maar je weet nooit wat je staat te wachten in het leven. Dan houdt 't op, is je carrière over. Mijn doel was om de top te bereiken, maar dat was niet voorbestemd.'

Orman ging in 1983 naar Nederland en kwam daar in een honkbalgemeenschap terecht die sinds de komst van Hudson John begin jaren zestig was veranderd. Steeds meer Antillianen hadden de weg naar Nederland gevonden en waren de helden van de competitie geworden. Gewild vanwege hun kracht en

spelinzicht. Orman trof in de Nederlandse competitie onder meer Jacky Jacoba, de beresterke en flamboyante slagman.

Jacoba sloeg een jaar na Ormans komst zijn fameuze home-runrecord. Jacoba was ook in die dagen een opvallende verschijning. Licht slepende tred, krachtige armen en een vloeiende techniek. Jacoba werd speler van Oranje, voormalig pitcher Eelco Jansen speelde in 1993 met hem samen: 'Spelers als hij en Hudson John zijn een begrip in het honkbal. In 1993 was Jacoba al een beetje over zijn hoogtepunt aan het heen raken, maar hij raakte de bal nog steeds hard. Jacky was voor de Nederlandse competitie een bijzondere honkballer, een van de buitencategorie. Hij deed dingen die weinig anderen konden, maar daar werd toentertijd niet veel naar gekeken door mensen buiten de honkbalwereld. Scouts uit Amerika waren minimaal tot niet aanwezig. Dan kun je zeggen dat je te vroeg bent geboren.'

Op de Grote Markt in Haarlem, voorafgaand aan de hulding, geeft Jacoba een onnavolgbaar antwoord op de vraag of hij graag in Amerika had willen spelen. 'Kijk.' Jacoba grist onder zijn rood-wit-blauwe overhemd en haalt meerdere kettingen omhoog. Aan de ene ketting hangt een afbeelding van zijn sterrenbeeld weegschaal. Aan een andere bungelt een goudkleurige hanger met een afbeelding van een platte wereldbol. 'Ik ben overal geweest', zegt hij. Daarmee is de vraag voor Jacoba beantwoord.

Hij vervolgt: 'Op 11 november 2011 vieren we feest. Met mensen die trouwen (hij wijst naar de trap van het stadhuis waar getrouwde stellen vaak foto's maken en waar straks de spelers van Oranje naar beneden komen om gehuldigd te worden), met iedereen.' Hij heeft bij de Miami Marlins en California Angels gespeeld, vertelt hij dan toch. 'Ik ben prof geweest in Amerika. Maar dat weet niemand.' Of hier in de wereld van Ja-

coba fantasie en werkelijkheid vloeiend in elkaar overlopen, is niet te achterhalen. De Marlins speelden pas in 1993 hun eerste wedstrijd. Op websites met honkbalstatistieken is niets terug te vinden over Jacoba's Amerikaanse avontuur en ook navraag bij bekenden levert niets op.

Jacoba kwam in 1979 op zijn zeventiende naar Nederland om te spelen voor De Spartaan in Amsterdam. 'Niemand kende mij. Ik begon als achtste slagman, maar ik sloeg alle ballen ver het stadion uit.'

Jansen spreekt Jacoba nog steeds regelmatig, als Jacoba komt kijken bij wedstrijden in de hoofdklasse. 'Jacky is een grootheid, hij heeft destijds hele mooie dingen gedaan. Een bijzondere persoonlijkheid.'

Dat kan voormalig pitcher Eric de Vries beamen. De twee speelden samen in Oranje. 'Jacky was een schofterig goede honkballer en op een leuke manier heel naïef. Hij kon heel serieus zijn over iets wat voor ons logisch was. In 1987 was Pat Murphy de bondscoach. Hij werd opgevolgd door Tom Petroff. Toen vroeg Jacky: "Heet hij nu Pat Rov?" Hij snapte het gewoon niet. Zo waren er honderden van dat soort dingen.'

De Vries herinnert zich vooral de aanloop naar de Olympische Spelen van 1988. Oranje bereidde zich voor op Curaçao. 'Jacky was daar mijn *roomy*. Maar het was voor hem een desastreus toernooi. Er was een familielid van hem overleden. Jacky was er kapot van, hij is een gevoelige man. Toen ik de kamer binnenkwam, zat hij op het bed. De woorden die hij toen sprak, zal ik nooit vergeten: "Het leven is hard als een kokosnoot, Eric." Normaal was hij altijd zo stoer en druk, nu was hij heel kwetsbaar. Dat stoere imago was de buitenkant.' De Vries zag Jacoba later zwalkend van de drank door het stadion lopen.

Orman en Jacoba kenden elkaar al als jonge tieners. Toen was Jacoba anders, zegt Orman. ‘Hij was geconcentreerder, gefocust. Serieus.’ Dat veranderde toen Jacoba ouder werd, al was die omslag in het veld een positieve volgens Orman: ‘Jacky was een stimulerende factor, hield iedereen scherp. Hij moedigde je aan. We hadden een professionele instelling. “De volgende bal pak je weer.” Hij was echt positief, energiek. Het was altijd lachen met hem. Maar als je moest ballen, was hij serieus. Dat kon-ie scheiden.’

Orman speelde vaak tegen Jacoba, maar zij kwamen elkaar in de jaren negentig bij Quick tegen als ploeggenoten. Mogelijk was de concentratie Antillianen in dat team groter dan bij welk team ook. ‘Dat was echt gezellig. We hadden geloof en vertrouwen in elkaar. Pepten elkaar op. We waren een eenheid, binnen en buiten het veld. We gingen uit eten, op stap. De ploeg van 1993 was echt een team.’

De Bronswerk-Quick-connectie

In Nederland wonen anno 2011 zo’n 140.000 Antillianen. Officieel bestaat de term niet eens meer. Op 10 oktober 2010 werd de Nederlandse Antillen als land opgeheven. Op die datum werden Bonaire, Saba en Sint-Eustatius bijzondere Nederlandse gemeenten en Sint Maarten en Curaçao autonome landen binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Aruba was dat al sinds 1 januari 1986.

De voormalige Nederlandse Antillen vormde vanaf 1954 een land binnen ons koninkrijk. De migratie naar Nederland kwam met name in de jaren zestig op gang door toenemende werkloosheid en lage lonen. Zo ontsloegen de olieraffinaderijen op

Curaçao en Aruba duizenden arbeiders vanwege de toenemende automatisering. Ook kwamen Antillianen naar Nederland om te studeren.

In de jaren zeventig waren er nog maar enkele tienduizenden Antillianen in Nederland, maar dat aantal groeide gestaag. De Antillianen kwamen onder meer te werken in de vliegtuig- en spoorwegindustrie.

Ook bij Bronswerk in Amersfoort werkten veel Antillianen. Bronswerk was een technisch bedrijf voor land- en scheepsbouwinstallaties waar met name enorme ketels en apparaten werden gebouwd. Ronald José, inmiddels erelid, was een van de Antilliaanse arbeiders van Bronswerk die bij Quick kwamen honkballen. Ook oud-coach Jerrel Bernardus, met een apart loopje, werkte bij Bronswerk. Net als zoveel andere spelers van Quick: grote en sterke kerels die goed met zware metalen en een knuppel overweg konden.

Mede door de sterke wortels in de Amersfoortse Antilliaanse gemeenschap groeide Quick begin jaren negentig uit tot dé honkbalclub van Nederland. De wedstrijden werden naar Nederlandse maatstaven druk bezocht, ieder weekend zaten de tribunes vol met zo'n 1.500 toeschouwers. Bij belangrijke wedstrijden puilden het sportpark aan de Dorresteinsesteeg in een goede buurt van Amersfoort uit. Achter de tribunes werden Antilliaanse vis- en vleespasteitjes verkocht, de fout geslagen ballen veroorzaakten deuken in de auto's van het parkeerterreintje voor het sportpark.

De fans waren er een stuk fanatieker dan op de andere velden. Iedere zaterdag en zondag verzamelde naast de kantine - en heel praktisch ook naast de bullpen, de strook waar de werpers zich opwarmen - een groep honkbalfans van allerlei culturele achtergronden. Wat ze gemeen hadden: liefde voor de fles. Na

een paar uur drinken werden de fans zo fanatiek dat er wel eens een bierfles richting de naastgelegen bullpen verdween. De opwarmende pitchers moesten wegduiken. Dit waren de eerste honkbalhooligans.

Op de tribune achter de thuisplaat zat de fanatieke fan Jan van Gestel. Trommel voor zich op de houten tribune, blik Heineken bier in zijn rechterhand. Naarmate de wedstrijd vorderde, liepen zijn koontjes rood aan. Hij schreeuwde het team vooruit met yells als 'Pa-te-rick van Hey-ning-en, O-ver De Om-heiningen'.

Jan was de gangmaker van de Amersfoortse supporter. Zijn favoriete yell was: 'Norman, oeh-oe-hoe-hoe-hoe', 'Norman, oeh-oe-hoe-hoe-hoe' op de deunen van Sue Thompsons gelijknamige, zoete hit uit 1961, in Nederland gecoverd door Willeke Alberti. Met die yell begeleidde hij de Amersfoortse bat boy, de man die de in het slagperk achtergelaten ballen en knuppels opraapt en weghaalt.

Norman had een verstandelijke beperking, een gek loopje waarbij hij wild met ledematen zwaaide en was zeer enthousiast. 'Come-on boys', schreeuwde hij vanuit de dug-out naar de spelers, ondertussen stevig in zijn handen klappend. Norman was ook nerveus. Zelfs zo nerveus dat hij het van de spanning letterlijk in zijn broek kon doen. De bezoekende ploegen - met wie Norman de kleedkamer soms deelde - kunnen er nog smakelijk over vertellen.

Ook Orman denkt met plezier terug aan die tijd. 'We wilden Amersfoort helpen de top te bereiken. Onder anderen Patrick van Heijningen, Serge Artsen, Ricardo Bryson en Marlon Fluonia speelden er in die jaren. Was een selectie van hier tot Tokio.' Ook bij de spelers vloaide de drank rijkelijk. 'Niet alleen bij Jacoba', haast Orman erbij te zeggen. 'Iedereen dronk. Soms kwa-

men we vijf uur 's nachts thuis voor een wedstrijd. Die controle moet je hebben. Ik ging er niet slechter van spelen. Beter zelfs. Je concentreert je twee, drie keer beter. Je kunt niet verslappen, doet extra je best, bent scherper. Je weet dat wat je hebt gedaan niet goed is. Als je dan laat blijken dat je het weer niet goed doet, rekenen ze je daar op af.

Quick werd in 1993 kampioen van de reguliere competitie, maar de goede prestaties werden in 1994 abrupt afgebroken na financieel wanbeleid. Quick kon daardoor niet eens strijden om de Europacup. Met de plotse teloorgang, kwam ook een einde aan de carrière van Orman. Hij was dertig jaar en ging als assistent-coach aan de slag bij Xanthos, het oude OVVO. Later nam hij het over als hoofdcoach. Aan het roer als coach stond hij later ook bij Quick, Almere, HCAW en nu weer Quick.

Ook komend seizoen is er weer sprake van een sterke Antilliaanse connectie. Quick speelt dan in de eerste klasse en de coach heeft een goed gevoel over promotiekansen naar de overgangsklasse. Veel selectieleden speelden op de eilanden in de teams van zijn broer. Deze tipt hem altijd direct zodra ze naar Nederland komen. Zij willen ook graag voor Quick spelen, zegt Orman. Het voordeel van een sterke Antilliaanse verwantschap.

'De Antilliaan' bestaat niet

Ook het Oranje dat goud behaalde op het WK kende een sterke Antilliaanse afvaardiging. Van de 24 spelers zijn er twaalf geboren in Nederland, acht op Curaçao, twee op Aruba, een in Canada en een in de Dominicaanse Republiek. Van de twaalf in Nederland geboren honkballers hebben nog eens zes spe-

lers hun roots in de voormalige Nederlandse Antillen. Welbeschouwd hebben zestien spelers Antilliaans bloed.

Een typisch issue voor de buitenwereld, reageren betrokkenen desgevraagd naar de invloed van Antillianen op het niveau van de Hollandse ploeg. Binnen de ploeg leeft dat idee helemaal niet. Ook in Panama doken de verhalen over 'de Antillianen' weer op. Of het nu sportofficials of journalisten betroffen: het beeld blijft bestaan.

Technisch directeur Robert Eenhoorn, die ook gedurende zijn actieve loopbaan meermaals met de 'Antillianenkwestie' werd geconfronteerd, is er een beetje moe van geworden. Hij ziet nu columnisten die de titel 'fantastisch' noemen, maar die jaren geleden zeiden dat dit geen Nederlands team was omdat er zoveel eilandbewoners meededen.

De discussie moet volgens Eenhoorn onderhand maar eens afgelopen zijn. 'Een jongen die in Willemstad is geboren, heeft ook een Nederlands paspoort. Er zijn nog steeds mensen die anders denken en een onderscheid maken tussen Antillianen en Nederland, maar in het team leeft dat helemaal niet. Daar heb je één doel en een taak. Die taak vervul je, je respecteert elkaar en dat is het. Als je een groep mensen bij elkaar brengt, moet je altijd maar afwachten of er chemie ontstaat, maar dat heeft niets met kleur te maken. Echt niets. Het gaat erom hoe je met elkaar omgaat. In Panama zag ik ook de Antillianen aan één tafel zitten, maar het is echt één team.'

Alle selectiespelers die voor dit boek werden geïnterviewd, bevestigen dat er een goede teamspirit was en dat dat de basis voor het succes was. Niemand rept over een verdeling op basis van afkomst. Eenhoorn: 'Als Douglas van FC Twente meedoet met het Nederlands elftal, dan gaat niemand lopen zeuren. En

hij moet zelfs een paspoort aanvragen, onze spelers hebben al lang een paspoort.'

Iets soortgelijks brengt ook Tjerk Smeets, assistent-coach op het WK, naar voren: 'Het zijn gewoon Nederlanders. Dat vergeet iedereen.' Catcher Shawn Zarraga zegt: 'Ook al zijn we misschien verre neven, we zijn allemaal familie en moeten het samen doen. Ik wil dat ik mijn ridderorde krijg voor een grote groep mensen, wil dat iedereen op Aruba het ziet. Niet dat ik die aandacht zelf wil, maar de kinderen moeten een voorbeeld hebben. Ik zal ze vertellen dat ze trots op Oranje kunnen zijn.'

Als de 'Antillianenkwestie' op het Haagse terras ter sprake komt, gaat Hudson John verzitten. De kalme en ontspannen honkballegende schuift zijn kont verder naar achter en gaat rechter op zitten. Hij haalt zijn armen, die daarvoor rustten op zijn benen, boven tafel en legt de lijvige onderarmen te steun op de tafel. Zijn handen maken twee vuisten. Het is duidelijk: John gaat met een stevig statement komen.

'Mensen willen sensatie hebben. Dan worden allerlei dingen gezegd, maar daarmee moet je voorzichtig zijn. Je moet het niet benadrukken. Je speelt onder een vlag, de Nederlandse, niet de Antilliaanse. De moedervlag, daar moeten mensen trots op zijn. Voor mij past dat niet in het geheel. Het gaat om winnen. Wie speelt, maakt niet uit. Dus waarom mensen met bepaalde dingen komen, begrijp ik niet. Je bent hier, je drinkt hier, eet hier, doet alles hier. Mensen moeten dit loslaten. Basta, punt uit. Het moet over zijn. Ze moeten dat niet op de agenda zetten, het gaat over sport.'

Zelf was John een van de eerste Antillianen in de Nederlandse competitie. Voor hem is kleur nooit een issue geweest, hij laat de kwestie aan zich voorbijgaan: 'Ik voegde wat toe qua spel. Ik heb gehoord dat ik een nachtmerrie was', lacht hij. Voor

hem ging het om een ding: kwaliteit van het spel, niets anders. Dus komt hij tot de conclusie over het gouden team: 'Die jongens wisten waar ze voor gingen. Deze ploeg had een profmentaliteit.'

Jacky Jacoba heeft een status aparte

In Haarlem is op 11 november een professionele instelling helemaal niet aan de orde. Het is een feestdag. Elders in de stad gaan kinderen met lampionnen langs de deuren om zakken snoep op te halen in het kader van Sint Maarten, op de Grote Markt wordt alles in gereedheid gebracht voor de huldiging van de honkbalhelden.

Midden op het plein staat inmiddels een overdekt podium. Van het podium tot het stadhuis, een meter of dertig, staan twee rijen hekken opgesteld. Daartussen zullen straks de spelers lopen, met een glimlach van oor tot oor, ondertussen high fives uitdelend aan de fans die als eersten een plekje bij de hekken hebben weten te bemachtigen.

De duisternis is inmiddels ingetreden, sfeervolle lichten schieten door de lucht. De deur en het talud bovenaan de trap van het stadhuis, waar fans hun eerste blik kunnen werpen op de spelers, is verlicht door een enorme lamp. Het ronde licht heeft een omtrek van een paar meter. Nerveuze blikken schieten constant die kant op. Gaat het beginnen?

De opwinding onder de duizenden toeschouwers is inmiddels voelbaar, maar niet bij Jacky Jacoba. Hij staat op een willekeurige plek op het plein en de vlag die hij al de hele dag bij zich heeft, heeft hij nu in zijn handen genomen. Hij pakt twee punten vast en zwaait de driekleur over zijn hoofd. 'Op deze

vlag laat ik alle handtekeningen zetten,' zegt hij. 'Die stuur ik naar mijn zus in Chicago.'

Dan is het moment daar. Het stemvolume van de speaker gaat omhoog, de muziek dreunt uit de speakers. De staf mag als eerste naar buiten komen. De deur van het stadhuis zwaait open en een enorm applaus klinkt op. Als de staf de 'walk of fame' naar het podium heeft afgelegd, is het de beurt aan de spelers.

Inmiddels heeft Jacoba zich als enige toeschouwer weten te begeven tussen de hekken. De beveiligingsman laat hem zijn gang gaan. Jacky Jacoba heeft een status aparte. Hij danst in de buurt van de trap met de vlag in zijn handen en bijna alle spelers krijgen van hem een dikke knuffel of een high five zodra ze de trap zijn afgedaald.

Af en toe vraagt de beveiliging hem een paar stappen naar achteren te doen. Dat doet hij zonder morren. Jacoba is vrolijk en lijkt nog meer uit zijn dak te gaan dan de toegejuichte spelers. Het moment dat zijn neven Sharlon en Jonathan Schoop van de trap afdalen, is zijn hoogtepunt. Hij slaat zijn armen om hun bovenlijven en drukt ze hard tegen hem aan. Een voor een. Hij is zo blij dat hij ze niet lijkt los te laten. Maar hij snapt de setting en laat hen gaan. Zelf doet hij een paar passen achteruit. Zijn avond kan niet meer stuk.

De spelers die na zijn neven komen, krijgen beduidend minder aandacht van hem. Totdat coach Brian Farley met de wereldbeker in de deuropening stapt. Het publiek schreeuwt als nooit tevoren en Jacoba stuitert op en neer. De wereldbeker is in Nederland. Farley neemt de traptreden langzaam, maar eenmaal beneden grijpen de eerste handen vanachter de hekken snel naar de bokaal.

Na een paar meter komt de coach in de buurt van de home-runkoning, die weer een paar passen naar voren is gekomen om

de looproute naar het podium af te snijden. Ook Farley krijgt een stevige knuffel van Jacoba. Maar de bondscoach heeft de innige omhelzing niet helemaal goed ingeschat. De twee tollers om hun as, de goudkleurige wereldbeker dreigt uit Farley's handen te glippen. Goddank herstelt hij de balans net op tijd en is het gevaar van vallen geweken. Gelukkig staat ook Jacoba weer met beide benen stevig op de grond.

‘THE FRYING DUTCHMAN’: BERT BLYLEVEN

‘Mijn vader voedde ons op met stevige hand. Een sterke en directe man, een man van discipline. Als hij je sloeg, voelde je dat. In 2004 overleed hij. Pas vele jaren later werd ik tot de Hall of Fame gekozen. Ik was kwaad, heel kwaad, had zo graag gewild dat hij dit had meegemaakt.’

Bert Blyleven (60) was de eerste Nederlandse werper die het ver schopte in Amerika. Zo zal hij het zelf zeggen en zo zeggen de honkballers van tegenwoordig het ook. Hoewel al 56 jaar in Amerika, noemt Blyleven zich honderd procent Nederlands. Als er iets typisch Amerikaans is, dan dat wel. Een halve teen in Ierland gezet? Iers! Een over-over-over grootmoeder met een Spaans paspoort: Spaans! Amerikanen houden van culturele invloeden, ook al zijn begrip van taal en cultuur afwezig. Blyleven spreekt nauwelijks Nederlands meer, is al jaren niet in Nederland geweest en heeft nooit een Nederlands paspoort gehad. Toch voelt hij zich sterk met Nederland verbonden en herinnert zich de Nederlandse invloeden van zijn ouders levendig. Dus is Blyleven Nederlands. De Nederlandse spelers omarmen hem. Blyleven is een inspiratiebron en mentor. *Bird Bly-lè-ven*, zoals de Amerikanen het uitspreken. Onbekend in Nederland, beroemd in Amerika.

‘He is full of shit. Heeeee issss fulllll offffff sssssshiiiiit. HE IS FULL OFFF SHIITT!!! Luister maar niet naar ’m.’ Onduidelijk is waar het geluid vandaan kwam. Ik keek naar rechts in de dug-out van het Al Lang Field in St. Petersburg, Florida, waar Blyleven dit voorjaar op bezoek was bij het Nederlands team. Het was Nick Stuifbergen die de aandacht trok. De pitcher van het Nederlands team leunde achterover tegen de rugleuning van de dug-out. Hij lachte. Zijn ene oog glom. De uitroep was gericht tegen Bert Blyleven. Honkbalheld in Amerika. Gerespecteerd binnen en buiten het veld. Stuifbergens uitroep deed me denken aan een modale eredivisievoetballer die roept dat Johan Crujff ‘vol onzin zit’. Ik keek naar de reactie van Bert Blyleven, links van mij. Blyleven had het gehoord en zette een serieus gezicht op, boog voorover naar het opnameapparaat en zei: ‘Dat is Nick Stuifbergen. Eenogige smeerpijp. Zeg hem dat maar.’ Beiden proestten het uit.

Voorjaar 1989. In de voorbereiding op een nieuw seizoen speelde Bert Blyleven met de Anaheim Angels tegen de Los Angeles Dodgers in het Angels Stadium in Anaheim. Terwijl Tommy Lasorda, de fameuze manager van de Dodgers met een buik als een biervat, een televisie-interview gaf, sprintte Bert Blyleven uit de dug-out. In zijn hand een bord vol met scheerschuim. Hij drukte de inhoud bij Lasorda in z’n gezicht. Een klassieke honkbalgrap.

Lasorda liet het niet over zijn kant gaan en vertelde Mickey Hatcher en Jerry Reuss, beiden van de Dodgers, dat hij de volgende dag uit wraak Blylevens kleren in de fik zou steken bij de terugwedstrijd in Dodger Stadium. De spelers seinden Blyleven in. De werper wist dat er onder de kleedhokjes in Dodger Stadium nog een extra ruimte was en verscheen de volgende dag gewapend met een hangslot op zijn werk. Blylevens eigen kle-

ren verdwenen in een afgesloten ruimte en vervolgens hing hij de kleren van Willie Fraser, een pitcher van de Angels, ervoor in de plaats. In de vijfde inning van de wedstrijd floot Lasorda richting de Angels' dugout. Blyleven keek op, Lasorda hield triomfantelijk een spijkerbroek in zijn hand, besprenkelde deze met de inhoud van een aansteker en stak de broek in de fik. Een dikke rookpluim steeg op. Dat allemaal tijdens de wedstrijd. Lasorda lachte. Blyleven probeerde zijn gezicht in de plooi te houden.

Fraser zocht na de wedstrijd geruime tijd naar zijn spijkerbroek. Blyleven keek van een afstand toe. 'Herinner je je die broek nog die Lasorda in de fik stak, die was van jou!' Blyleven schatert het 22 jaar na dato nog steeds uit als hij het verhaal vertelt. Dit is 'The Frying Dutchman' (De Bakkende Hollander) die gewapend met een keukenaansteker net zo lang wachtte tot zijn ploeggenoten de andere kant op keken om dan hun schoenveters in de fik te steken – een zogenaamde hot foot - tot de vlammen kniehoog uit de dug-out sloegen. Als het moest, kroop hij meterslang over de grond tot hij in de goede positie lag om een teamgenoot te verrassen. Of legde hij een slang in het kleedhokje van een ploeggenoot die bang was voor slangen. Wraakacties zoals scheppen vol jeukpoeder in zijn broek, nam hij voor lief. 'Op de heuvel was ik serieus. Ik stond er iedere wedstrijd, 22 jaar lang, maar daar buiten trapte ik het liefst lol.'

Bert Blyleven werd op 6 april 1951 in Zeist geboren als Rik Aalbert Blijleven. Tot zijn huwelijk was hij in de veronderstelling dat zijn officiële naam Rikaalbert luidde. Zijn Nederlandse geboortebewijs, nodig om te kunnen trouwen, gaf uitsluitsel. Lang bleef hij niet in ons land. In 1953 vertrok de familie Blyleven, dan bestaand uit Bert en zijn oudere broer en zus, vader Johannes 'Joe' Blyleven (geboren in Den Haag) en moeder

Jenny (geboren in Utrecht), naar een boerderij in de Canadese staat Saskatchewan, op zoek naar een beter leven. De dubbele punt in Blyleven verdwijnt in Noord-Amerika van de ij. Breed hebben ze het niet. Blyleven stelt dat ze zonder geld vertrokken en bij aankomst in Montreal zo'n zeventig dollar kregen. Het toilet stond in de tuin. Water haalden ze uit de pomp. Pas nadat het gezin naar Amerika verhuisde, zag Blyleven voor het eerst een toilet dat doorspoelde. Nog steeds gaan zijn gedachten bij het doortrekken van een toilet terug naar de eerste keer dat hij een toilet met doorspoelknop zag.

In Canada werd de familie uitgebreid met twee zussen. In de VS volgden nog een jongen en een meisje. Vader Blyleven verdiende de kost als boerenknecht tot er genoeg geld was om naar Californië te verhuizen, waar een broer woonde. Het harde werk op het land maakte vader Blyleven groot en sterk. Eigenschappen waar zoon Bert later gretig van zou profiteren. De Blylevens vestigden zich met hun zeven kinderen in 1957 aanvankelijk in Bellflower en later definitief in Garden Grove, Orange County, een buitenwijk van Los Angeles. Vader Johannes verdiende inmiddels de kost met het uitdeuken van autobumpers en nam zijn gezin elke zondag mee naar de kerk. De band met het vaderland werd nooit volledig doorgesneden. Iedere avond stond er vlees met aardappels op tafel, net als in Holland. Vader en moeder deelden de Nederlandse taal met hun kinderen. Op de vraag of hij nog Nederlands spreekt, antwoordt Blyleven vlekkeloos met 'nog een klein beetje'. Het wekt weinig verbazing dat Blyleven - die eens tijdelijk werd geschorst als televisiecommentator omdat hij het waagde om fuck te zeggen in een live-uitzending, een doodzonde in Amerika - de scheldwoorden nog precies weet.

‘Klootzak. Grote lul, dat laatste noemde mijn vader me vaak.’

De eeuwige lach verdwijnt voor even.

‘Of als ik iets verkeerd deed: “Godverdomme”, klonk het dan.’

Uitgesproken met een onvervalste harde g die Amerikanen normaal gesproken niet uit hun keel krijgen. Hij schatert. ‘Mijn vader voedde ons op met harde hand. Hij trok autobumpers recht van beroep, maar soms mij ook. Een sterke en directe man, een man van discipline. Als hij je sloeg, voelde je dat wel. Maar dat deed hij alleen als we het verdiend hadden, hij was een goede vader. Een grappenmaker. Als wij ’s avonds met z’n negenen aan tafel zaten, vertelde hij altijd grappen. Vaak dirty jokes. Nee, die vertel ik je niet. Mijn moeder was liever, milder en meer op de achtergrond. Ze zei vaak niet meer dan ‘Oh, Joe’, bij zijn grappen. Beiden werkten erg hard.’ Toen Blyleven elf jaar was, had hij al een krantenwijk. Met dat geld, en dat wat zijn oudere broer en zus thuisbrachten, werd het gezin geholpen. ‘Mijn vader werkte hard, maar hij verdiende niet veel. We deden er alles aan om de eindjes aan elkaar te knopen en dat lukte. De verantwoordelijkheid van de oudere kinderen was om mee te helpen waar we konden. Met de vijf of tien dollar extra die ik met mijn broer en zus verdiende, konden we een maaltijd kopen.’

Via zijn vader, die zelf nooit had gehonkbald, kwam Blyleven met het spel in aanraking, Blyleven senior luisterde altijd naar de radio en zo hoorde de kleine Bert het radiocommentaar van Jerry Doggett en Vin Scully. In Garden Grove was er in de jaren zestig maar één honkbalploeg die er toe deed: de Los Angeles Dodgers, in 1957 uit Brooklyn naar de westkust verhuisd. De ster destijds was de linkshandige joodse pitcher Sandy Kou-

fax. De curveball die Koufax gooide, werd het voorbeeld voor Blylevens eigen befaamde curveball. Zo krom als een banaan. 'Ik hield de scores bij van de wedstrijden, met name als Sandy Koufax en Don Drysdale gooiden. Ik hield ervan om een 'K' – in Amerika het symbool voor drie slag - in te vullen als ze een strike-out gooiden.'

Hij basketbalde, liep hard en honkbalde vanaf zijn negende jaar. Eerst als catcher, maar toen hij de bal harder teruggooiden dan de pitcher, werd de rechtshandige Blyleven door coach Price op de heuvel gezet. Vader Johannes Blyleven legde een werpersheuvel aan en spande een canvas doek in de tuin van hun huis zodat zijn zoon kon oefenen. Uren achterelkaar vuurde Blyleven ballen op het doek af. 'Dat actieve was onderdeel van hoe we opgroeiden. Je zat niet op de bank en keek tv, je ging naar buiten en deed wat. Of het nu school, sport of werk was.'

'Alles wat ik wilde was die bal gooien, dat vroeg ik aan mijn broers en zussen. Dat is alles wat ik deed. Ik wilde gewoon met ze spelen en als ze klaar waren - mijn vader en moeder kwamen ondertussen thuis - dan wilde ik met hen overgooien. En als zij niet meer wilden, dan vond ik een muur en gooide ik daar tegen. Je zou kunnen zeggen dat ik een beetje als Forrest Gump was. Hij rende, ik gooide.'

In 1969 werd hij als achttienjarige door de Minnesota Twins gedraft – het proces waarbij profclubs een voor een amateurspelers mogen kiezen. Een bonus van vijftienduizend dollar was zijn deel. De eerste helft van dat bedrag ging op aan keukenspullen voor zijn ouders. Van de tweede uitbetaling kocht hij een paarse Challenger uit 1969. Een jaar later, op 1 juni 1970, kreeg hij een telegram onder ogen waarop staat dat hij naar de Major League was gepromoveerd. De Twins kampten met bles-

sures en op 5 juni van dat jaar gooide hij zijn eerste wedstrijd, in Washington tegen de Washington Senators.

Het was een dag vol zenuwen, zo stelde Blyleven in zijn toespraak voor de Hall of Fame.

Minnesota's manager William 'Bill' Rigney hing net de opstelling op toen hij Blyleven zag lopen, omgekleed en klaar voor de wedstrijd.

'Bert, ben je nerveus?'

'Nee ik ben niet nerveus.'

Rigney nam Blyleven apart en zei: 'Weet je zeker dat je niet nerveus bent?'

'Yeah, waarom vraagt u dat?'

'Luister Bert, ik weet niet hoe je het op de middelbare school deed, of in de minor leagues, maar hier in de *Majors* proberen we onze tok [plastic beschermer voor de edele delen van de man] onder je broek te dragen.' Blyleven moest naar binnen om zich om te kleden.

De wedstrijd verliep moeizaam, de debutant liet al snel een homerun toe. Manager Rigney kwam de dug-out uit om de jonge werper toe te spreken. Blyleven vreesde even dat dit het vroegtijdige einde van zijn loopbaan was en dacht aan de achterkant van zijn honkbalplaatje waar op zou staan: 'Bert Blyleven: nul gewonnen, één verloren en een oneindig groot ERA.' Rigney had een andere boodschap. 'Weet je wat jongen, dit is niet de laatste homerun die je zal toestaan.' Blyleven: 'De man was een genie. In 22 jaar liet ik er nog maar 429 toe.' De wedstrijd werd gewonnen met 2-1. Na de eerste wedstrijd belde Blyleven met vader Joe om te vertellen hoe het ging. Joe vroeg met een sterk Nederlands accent naar de belevenissen van zijn zoon. Joe's grote idool, Frank Howard, bijnaam 'The Capital

Punisher' (De Beul), had die avond geen schijn van kans. Drie keer zonder resultaat terug naar de dug-out, waarvan één keer met een strike-out. Toen Joe Blyleven dat hoorde, hing hij op. Bert mocht wel zijn zoon zijn, maar een persoonlijke held zo vernederen, dat kon pa Blyleven niet hebben. 'Hij wilde dat Frank Howard een homerun tegen mij sloeg.'

De leercurve van de jonge Blyleven was stijl. Bepaald geen talent dat alles vanzelf af ging. Pitching coach Marv Grissom van de Twins wilde in die begintijden graag wat veranderen aan Blylevens techniek. De coach nam een plastic stoel mee en legde die op de werpersheuvel. Precies op de plek waar Blyleven zijn voet normaal gesproken neerzette. Blyleven moest gaan gooien en sputterde tegen. 'Marv, Ik weet dat je wat wilt veranderen, maar wat als ik mijn voet nu op die stoel neerzet?' Grissom: 'Nou, dan breek je je nek, is het niet?' Blyleven zette zijn voet volgens de coach op de verkeerde plek neer en dat moest anders. De techniek werd snel aangepast en in 1970 verkoos het tijdschrift *The Sporting News* hem tot nieuweling van het jaar in de American League.

Blyleven groeide uit tot een gevaarlijke pitcher die twee keer de World Series won. In 1979 met de Pittsburgh Pirates en in 1987 met de Minnesota Twins. In 22 seizoenen speelde hij naast de Twins en de Pirates voor de Texas Rangers, Cleveland Indians en de California Angels. Winnaar van 287 wedstrijden, verliezer in 250 potten. Met 3.701 strike-outs staat hij vijfde op de ranglijst aller tijden. Hij gooide zestig wedstrijden waarin de tegenstander geen enkel punt scoorde. Met deze shut-outs is hij negende op de ranglijst aller tijden. Ondanks diverse blessures kwam *The Dutch Master* altijd – vaak sterker – terug.

Blyleven was niet altijd een lachebekje, soms nukkig, kwaad op teams die hem geen goed contract aanboden. Fanatiek lid

van de spelersvakbond. Tot twee keer toe vertrokken bij de organisatie die hem na aan het hart gaat: de Minnesota Twins. Soms controversieel, zoals op 7 december 1977 toen hij op de landelijke televisie zijn middelvinger opstak, gefrustreerd over een op handen zijnde transfer en de negatieve reactie van de fans. Na zijn carrière kwam dat bittere deel van zijn karakter nog meerdere keren naar voren. Onder meer toen de Minnesota Twins hem passeerden als coach in de minor leagues en later ook voor een baan in de Major League. Respect is iets dat hij graag krijgt en waarvan hij ook denkt dat het bij zijn succesvolle carrière hoort.

‘The Frying Dutchman’ speelde zijn laatste wedstrijd in 1992. Hij werd in het voorjaar van 1993 door de Minnesota Twins ontslagen, maar kon niet stoppen met het spelletje. In 1993 trok hij naar Rotterdam met een team van minor league spelers om mee te doen aan het World Port Tournament. Geen blessure leek hem te kunnen stoppen. De Amerikanen wonnen het toernooi, Blyleven was geen schim van de speler met de indrukwekkende curveball uit de jaren tachtig. Het Amerikaanse sporttijdschrift *Sports Illustrated* noteerde dat Blyleven ‘net zo leek te kraken als een 16e eeuwse windmolen’ en dat hij een homerun toestond tegen een man ‘met de afmeting van een Heineken biervat’. Blyleven nam het luchtig op: ‘De reden dat ik hier ben is simpel. Ik zat thuis niets te doen en iemand zei: “Oh, we moeten hem terugsturen naar waar hij vandaan kwam.”’ Een nieuwe kans in de Major Leagues kreeg hij niet. ‘Ik heb 22 jaar de kans gekregen om het spel te spelen dat kinderen graag spelen. Nu komt het moeilijkste deel: volwassen worden.’

Lang wachten op verkiezing

Na terugkomst in Amerika moest hij maar liefst dertien jaar toezien hoe hij niet in de Hall of Fame werd verkozen. De schrijvende honkbalpers – zo'n zevenhonderd man sterk – stemt elk jaar welke spelers in de Hall of Fame behoren. 75 procent van de stemmen is nodig voor verkiezing, een speler is maximaal vijftien jaar verkiesbaar. In januari 2011 stond Blyleven voor de veertiende en één na laatste keer op het stembiljet.

De schrijvende pers vond dat Blyleven niet vaak genoeg twintig wedstrijden in een seizoen had gewonnen, of prijzen in de wacht had gesleept. Zijn carrière stond volgens de scribenten meer voor volhardendheid en lange duur dan uitzonderlijk talent en ongeëvenaarde prestaties, een criterium voor verkiezing. Nooit werd hij tijdens zijn carrière tot de beste drie werpers verkozen, of won hij een Cy Young Award, voor de beste pitcher. Ook is hij houder van het dubieuze record 'meeste homeruns toegestaan in één seizoen' (vijftig). Zijn winstpercentage bedraagt een magere 53,4 procent. Blyleven brengt daar tegen in dat hij in die periode ook de meeste innings gooide, en dus meer kans liep op een homerun. Blyleven raakte gefrustreerd en deed na opnieuw een teleurstellende verkiezing in 2001 zelfs een oproep om van het stembiljet gehaald te worden. Dat verzet staakte hij later en hij bleef nog tien jaar op het stembiljet staan.

Enkele jaren geleden kreeg Blyleven steun, uit onverwachte hoek. Belegger Rich Lederer analyseerde de statistieken van Blyleven en was onder de indruk. Hij belde journalisten op en startte een blog, waarop hij zich hard maakte voor Blylevens verkiezing. Een van de argumenten die Lederer aanvoerde, was dat Blyleven vaak met één punt verschil verloor en dat zijn

grote aantal verliespartijen aan slechte teams te wijten was, en niet aan de kwaliteit van zijn worpen. Met de hulp van Lederer steeg het stemmen aantal gestaag, van rond de dertig procent, tot rond 75 procent. In 2010 kwam hij vier stemmen tekort, in 2011 haalde hij het met 79,7 procent van de stemmen.

Blyleven wordt met deze verkiezing niet onvoorwaardelijk tot de grootste honkballers aller tijden gerekend. In *The Baseball Book*, een 326 pagina dik overzichtswerk met alle legendarische honkballers, moet je heel goed zoeken naar de naam van Blyleven. Hij ontbreekt in de all star ploegen die zijn samengesteld uit de beste spelers van de jaren '70, '80 en '90 (de jaren waarin hij speelde). Foto's van legendes als Ken Griffey Junior, Alex Rodriguez en Babe Ruth zijn volop aanwezig. Geen één foto van Blyleven. Zijn naam nergens in hoofdletters geschreven. 'The Frying Dutchman' lijkt voor de schrijvers van het honkbalboek nog steeds een voetnoot. Bij doorbladeren van het boek valt zijn naam één keer op. Bij het overzicht van gestopte spelers. '1992: Bert Blyleven.'

Brad Horn, directeur communicatie en educatie van de Hall of Fame: 'De discussie of hij hier nu wel of niet hoort, zal de komende jaren naar de achtergrond verdwijnen. Over tien jaar heeft niemand het meer over hoe lang het duurde eer hij verkozen werd. In de Hall of Fame is iedereen gelijk, alle leden worden vereerd als de beste spelers ooit.'

Frustratie

Blyleven raakte door de jaren heen gefrustreerd over het uitblijven van uitverkiezing. 'Ik verwachtte niet dat ik de eerste of tweede keer gekozen zou worden, maar toen het zo lang duurde

werd ik kwaad. Heel kwaad, omdat m'n vader m'n verkiezing niet meer mee kon maken. Hij overleed in 2004 aan de gevolgen van Parkinson. Met mijn woede lijkt me niets mis. Ik wilde zo graag dat hij er bij zou zijn. M'n vader Joe zit in mijn hart en ik ben ervan overtuigd dat zijn geest er bij was toen ik werd verkozen, maar ik had hem liever in levenden lijve in Cooperstown gezien. Het is frustrerend, waarom zagen die schrijvers het niet in me zitten? Gelukkig hebben ze het eindelijk begrepen.'

'Ik hoopte al die tijd dat ik aan deze kant van het gras zou staan als het er eindelijk van kwam. Wat heb je er aan als je er twee meter onder ligt? Gelukkig sta ik nog aan de goede kant van het gras.' Er volgt een korte pauze. 'Het geeft me een heel trots gevoel dat ik de eerste Nederlander ben die tot de Hall of Fame is verkozen', voegt hij met een voor hem ongewoon serieuze blik toe. Dan is het genoeg geweest, al dat serieuze geklets. Tijd voor een grap. Bert Blyleven: 'De weken direct na mijn uitverkiezing waren bijzonder. Er gebeuren veel dingen die anders niet mogelijk waren. Zo was ik deze week in Disneyworld. Dan ben ik daar nu als Hall of Famer. Tijdens de parade hield Minnie Mouse m'n arm vast. Dat was best cool.'

MK: 'Maar Bert, wat maakt je verkiezing tot de Hall of Fame dan voor verschil?'

BB: 'Nou, anders had ik met Goofy mee gemoeten.'

MK: 'Dat is de luchtige kant van de zaak, maar...'

BB: 'Wacht even, m'n hele leven draait om het luchtige, ik heb geen serieuze kant.'

Hij kijkt hoe het antwoord wordt verwerkt, of hij z'n gesprekspartner op het verkeerde been krijgt.

Z'n ogen glimmen.

Als het aan Bert Blyleven ligt, ben je maar even serieus.

‘Omcirkel mij Bert’

Na zijn carrière werd Blyleven honkbalcommentator bij de Minnesota Twins. De woede die hij eerder in zijn carrière ten opzichte van de Twins voelde, was bekoeld. 162 wedstrijden per jaar geeft hij commentaar. ‘Ik kan elke avond honkbal kijken, het spel waar ik van houd. En ik mag m’n mening geven, m’n ervaring delen. Ik ben een gezegend man.’ Hij experimenteerde met de telestrator, een apparaatje waarmee je cirkels op het televisiescherm aanbrengt, zoals Jan van Halst lijnen trekt op een voetbalveld tijdens zijn analyse. Bert omcirkelt fans. De supporters in Minnesota vinden het fantastisch en slepen banners naar het stadion met de smeekbede ‘Circle me Bert!’, in de hoop op ‘fifteen seconds of fame’. Honkbalcommentaar is een serieuze zaak in de VS. In strakke pakken en met een ernstige blik nemen de presentatoren door hoe vaak een werper in de zevende inning, onder kunstlicht, met twee man op de honken, vier wijd gooit. Teveel voor Blyleven. ‘Ik probeer het luchtig en positief te houden. Dat heb ik van de befaamde commentator Vince Scully geleerd, die al meer dan vijftig jaar commentaar geeft voor de Dodgers. De luisteraar komt thuis, heeft net acht tot tien uur gewerkt om zijn gezin te onderhouden en gaat aan tafel met zijn vrouw en kinderen. Na het eten zet hij de televisie aan om de Twins te zien spelen. Ik denk niet dat hij wil horen dat een speler een slechte dag heeft en toch nog twaalf miljoen dollar per jaar opstrijkt. Ik probeer altijd iets negatiefs in iets positiefs om te zetten. Ik bereid me niettemin zeer serieus voor, analyseer de tegenstanders. Dat wordt van me verwacht, dat is m’n baan, iets waar ik van houd.’ Op 18 juli 2011 zeiden de Twins officieel gedag tegen zijn rugnummer 28, iets dat jarenlang op zich had laten wachten. Niemand zal ooit nog zijn

nummer dragen. Blyleven kreeg bij de ceremonie in Minnesota een paar klompen uitgedeeld en trok ze direct aan.

Ceremonie

Cooperstown, zondag 24 juli 2011, de dag waar Blyleven zo lang op moest wachten. Zijn familie zit er klaar voor. Moeder Jenny (85) wordt met een grote witte hoed beschermd tegen de zon. Het is meer dan dertig graden. Op een overdekt podium staat Bert Blyleven klaar voor de speech waar hij jaren op heeft gewacht. Achter hem zitten tientallen honkbalgrootheden op het krappe podium. Blyleven wordt geïntroduceerd door zijn goede vriend Jim Kaat, oud-ploeggenoot bij de Twins en eveneens speler met Nederlands-Amerikaanse wortels. Kaat had Nederlandse grootouders en groeide op in Zeeland, nabij Holland in de Amerikaanse staat Michigan. Een streek waar veel Amerikanen van Nederlandse origine wonen. Kaat maakt nog steeds aanspraak op een plek in de *Hall*.

Na Kaats vriendelijke introductie stapt Blyleven naar voren in zijn donkere jasje en oranje stropdas. Eerder die middag sprak Roberto Alomar, bijgezet in de *Hall* op basis van zijn goede spel als tweede honkman man tussen 1988 tot en met 2004. De Puertoricaan sprak nerveus. De ene helft van zijn toespraak in het Engels, de andere helft in het Spaans. Het contrast tussen beiden is groot. Blyleven mag blij zijn dat hij de *Hall* gehaald heeft, Alomar was zo goed dat hij in zijn tweede jaar op het stembiljet met negentig procent van de stemmen zonder al te veel discussie werd verkozen. Ook in leeftijd is er een stevig gat: Blylevens zoon Todd gooide als kind een balletje met leeftijdsgenoot Roberto. Roberto's vader Sandy speelde op datzelfde

moment met Bert in de Major Leagues. Het grootste verschil is de spreekvaardigheid. Blyleven komt vloeiender voor de dag dan Alomar. Tegen Alomar: ‘Robby, maak je geen zorgen, veel mensen zeggen tegen mij ook dat Engels mijn tweede taal is. [...] Zijn we live?’, klinkt het plagend als verwijzing naar zijn vloekende tv-optreden waarin hij deze vraag pas na de vloeken stelde. Er is in zijn speech ruimte voor wijsheid (‘Het leven is zo kostbaar, we moeten onze levens leven alsof er geen morgen bestaat’) en liefde (‘Mommy, I love you’). Pa Joe en ma Jenny worden uitvoerig bedankt. Blyleven zegt hoe trots het hem maakt de eerste *Hall of Famer* te zijn die in Nederland werd geboren. Hoe hij als *rookie* middenin de nacht aankwam in Boston, de stad waar de Minnesota Twins begin juni 1970 verbleven. Het aan hem verstuurde telegram vroeg om ‘onmiddellijke rapportage’ aan manager Rigney en dus klopte hij middenin de nacht aan. Rigney droeg hem op zich aan alle ploeggenoten voor te stellen, ondanks het late uur. Een geintje om de *rookie* bezig te houden. Blyleven ging bij alle deuren langs en kwam terug op de kamer van Rigney, die zit op hem te wachten. Rigney: ‘Heb je tegen iedereen hallo gezegd?’ Blyleven: ‘Ik heb het geprobeerd.’ Rigney: ‘Wat bedoel je, ik heb het geprobeerd?’ Blyleven: ‘Ik heb het geprobeerd, maar er was nog niemand thuis.’ Blyleven: ‘Ik heb mijn manager die nacht een hoop geld bezorgd, maar geen goede vrienden gemaakt.’ De spelers waren collectief tegen de afspraak in op stap.

Blyleven noemt zijn verkiezing de grootste eer die een speler ten deel kan vallen. Dan is de toespraak klaar en het heuglijke feit volbracht. Hij is nu één van de 205 spelers in de Hall of Fame, verkozen uit een groep van meer dan 17.000 oud-spelers. Even later loopt hij de galerij binnen waar zijn plaquette wordt opgehangen. Te midden van de groten der honkbalaarde als

Babe Ruth, Stan Musial, Lou Gehrig, Ted Williams en Joe DiMaggio. Hij kijkt naar de bronzen plaquettes van de werpers die hij graag had zien spelen. Zijn helden Cy Young (werper van de meeste innings ooit: 7.356) en Walter Johnson (nog meer shut-outs dan Blyleven: 110). Daar, in de ovale kop van de hal, hangt hij nu ook tussen. Naast zijn plaquette staan houten beelden van Ted Williams en Babe Ruth. Die kijken op *The Dutch Master* uit. Winnaar van 287 wedstrijden. Blyleven ziet het aan en glimt van oor tot oor.

Cooperstown ligt niet op de route van de gemiddelde toerist. Diep verscholen in het noorden van de staat New York aan het Otsego Lake op vier uur van New York City. Ingeklemd tussen glooiende heuvels met bomen in herfstkleuren. Opgericht in 1786 door William Cooper, een inventieve grondbelegger, rechter, congreslid en vader van de beroemde schrijver James Fenimore Cooper. De lokale economie profiteert sinds de opening van het museum in 1939 stevig. Er werken zo'n honderd mensen bij het museum en jaarlijks trekken meer dan 300.000 mensen naar het dorp. Voor de bijzetting van Blyleven deze zomer werd de bevolking vertienvoudigd door zo'n 18.000 bezoekers. In de zomer van 2007 trokken 75.000 mensen naar Cooperstown voor de uitverkiezing van Tony Gwynn en Cal Ripken. De horeca in het dorp luisteren naar namen als 'Triple Play Cafe', of 'Baseball Town Motel'. De ene helft van de winkels lijkt in de inwendige behoefte te voorzien, de andere in die van de koopgrage mens. Knuppels met of zonder handtekening, zeldzame honkbalplaatjes, petjes uit de jaren veertig: je kunt er je nek over breken in Cooperstown. Het lijkt de ideale plek voor een museum dat bij veel honkballiefhebbers net zo wordt vereerd als een religieuze gedenkplaats. Waar Amerikaanse man-

nen met grote ogen naar de plaquettes van overleden spelers staren, als gelovigen naar een Mariabeeld.

Cooperstown, 31 oktober 2011. Het is Halloween en de enkele toerist in het dorpje struikelt over de spoken, draken en duivels. Kinderen trekken langs de deuren om hun mandjes met snoepgoed te vullen. De brede veranda's van de in Victoriaanse stijl aangeklede huizen zijn bedekt met imitatie spinrag. Skeletten voor de ramen. Pompoenen overal. Halloween is met de jaarlijkse bijzettingceremonie van de Hall of Fame een van de hoogtepunten van het jaar in het dorp. Nu, aan het einde van het toeristenseizoen, beginnen de dorpsbewoners langzaam aan hun winterslaap. 'Rare Calf Triplets Born' (zeldzame kalfjes drieling geboren), kopt *The Freeman's Journal*, al 203 jaar de lokale krant. Het gaat gelukkig goed met de drieling. 'Doing Well', leest de bovenkop. Naast dit hoofdartikel een stuk met de vraag of een lokale parkeerwachter ook als klaar-over mag optreden bij een school. De dorpingen halen herinneringen op aan arrogante honkballers en geliefde spelers (Blyleven wordt vaak als 'beleefd' en 'nederig' omschreven). Aan de bar van Cool-ey's Stone House Tavern hangen drie mannen met grijs haar. Ze vertellen over een bankrover die binnenkort vrij komt en over waar je het beste vrouwen op kan pikken in het dorp. De hele bar kan meeluisteren. En zo gaat het nog even door in Cooperstown. De dronken mannen zullen het niet merken, maar er is door Bert Blyleven iets veranderd in het dorp, hij heeft het Nederlandse honkbal ook in het honkbalmekka op de kaart gezet. In de hal met marmeren pilaren en eikenhouten panelen wappert sinds Blylevens uitverkiezing nu ook de Nederlandse vlag. Meer dan 300.000 bezoekers worden jaarlijks gewezen op zijn band met Nederland. Ook de historici van de Hall of Fame letten nu extra goed op Nederland. 'Berts werk als pitching coach

op de World Baseball Classic heeft ons bewuster gemaakt van het Nederlandse honkbal', zegt communicatiedirecteur Horn van de Hall of Fame. Tot dat toernooi was de collectie van het museum nogal bescheiden als het op Nederlandse museumstukken aan kwam. Als de archivarissen op verzoek van de auteurs in het archief duiken, vinden ze slechts één gesigioneerde honkbal door het Nederlands team uit 1988, een Nederlandse vlag en een Delfts Blauwe schaal uit 1970. Dat is alles tegenover tienduizenden Amerikaanse museumstukken. 'Onze medewerkers waren gefascineerd door dat kleine land dat het plotseling zo goed deed en door Bert, die weer terugkeerde bij het land waar hij ooit geboren werd. De stunt tegen de Dominicanen laat zien dat hij een uitmuntend man is en dat zijn carrière niet in 1992 eindigde. Hij heeft nog steeds invloed.' Er volgde een telefoontje. Of Blyleven zijn Oranje-pet aan de collectie van het museum wilde doneren? Die pet ligt nu voorzien van zijn handtekening en opdracht in een vitrine. 'Eerlijk is eerlijk: als het Nederlands team dik op z'n kont had gekregen, was die pet minder interessant geweest voor ons. Nederland laat zien dat het toegewijd is. Ze hebben mede door Blyleven een grote kans op een mooie toekomst.'

Begin maart stapte Blyleven twee uur in de auto vanuit zijn woonplaats Fort Myers. Voor even speelde hij niet zijn favoriete hobby golf, maar deelde hij zijn kennis met de Nederlandse werpers. Terwijl de zon langzaam onderging boven Al Lang Field, aan de baai in St. Petersburg, Florida, was Blyleven aan de rand van het veld druk in gesprek met de Nederlandse pitchers. Het Nederlands team was aan de westkust van Florida neergestreken voor een oefentrip met wedstrijden tegen onder meer profs van de Philadelphia Phillies en de Tampa Bay Rays. Onbelangrijke oefenduels als leerschool voor de Nederlandse

hoofdklassespelers. De Nederlandse profs waren afwezig, zij verbleven elders in Florida om zich met hun Amerikaanse teams op de competitie voor te bereiden. Blyleven was een dag op bezoek om tips te geven en kennis te maken met de nieuwbakken hoofdcoach Brian Farley. Af en toe deed de grootmeester van de curveball de beweging van de pitcher na, richtte hij zijn aandacht tot een van de spelers, maar hij was met name aan het woord. De pitchers stonden in een kring om hem heen en keken ademloos toe.

De ongebruikelijke pauzes uit 2009 bleven achterwege. Tijdens de training in aanloop naar de World Baseball Classic zakte Blyleven op één knie achter de catcher. Soms doen coaches dat om beter zicht op de bal te hebben. Blyleven had andere plannen. Ritste zijn gulp open en haalde zijn jonge heer te voorschijn. De kleedkamer vond hij te ver lopen. Werper Tom Stuifbergen zag het aan, stopte met gooien. Blyleven werd kwaad. Een werper moet zich door niets laten afleiden.

Wie Blyleven in Florida zag staan, herkende niet direct een legende. Kort grijs stekelhaar en een ringbaard, kleine heldere ogen, een vrolijke blik. NL prijkte er op zijn zwarte sweater. 'Ik wil vooral dat spelers zelfvertrouwen uitstralen, dat ze niet bang zijn om strikes te gooien. Dat ze de slagzone aanvallen. Dat probeer ik ze te leren.' Tussendoor vroeg hij de journalist of er wel tape in zijn digitale recorder zat en of het apparaatje wel veilig lag, zo tussen de gesprekspartners in. 'Als ik zo een scheet laat, ontploft dat ding.'

'Ik ben nu bij het Nederlands team omdat ik veel vrienden heb gemaakt tijdens de World Baseball Classic en ik het team wil helpen waar ik kan. Mijn werk als pitching coach voor het Nederlands team bij de World Baseball Classic in 2009 heeft me dichter bij Nederland gebracht.' Ook in 2006 werd hij als coach

gevraagd, maar zijn dochter trouwde tijdens het toernooi en dus bleef Blyleven thuis. Als het aan coach Brian Farley en technisch directeur Robert Eenhoorn ligt, is Blyleven er in 2013 bij de World Baseball Classic weer bij. Dat wil hij zelf ook graag om wat terug te doen voor Nederland. 'Er wonen nog neefjes, en een tante en een oom van mij in Nederland. Ik was er in 1993 voor het laatst. Ik ben er lang niet geweest, maar ik ben honderd procent Nederlands, ben koppig, vastberaden en ik werk hard. Dat ik me nog steeds zo sterk met Nederland verbonden voel, komt door het honkbal. Het spel is hetzelfde in Amerika als dat het in Nederland is. Dat scheidt een band.' Het opleiden van Nederlandse spelers is zijn missie, zijn 22-jarige carrière de doos met lesmateriaal. 'Ik hoop dat ik niet de enige Nederlander in de Hall of Fame zal blijven. Hopelijk komt er nog iemand anders bij. Misschien Rick van den Hurk.'

De twee werkten samen tijdens de World Baseball Classic in 2009 en onderhouden sindsdien contact. Van den Hurk bewondert Blyleven en Blyleven op zijn beurt, staat de Eindhovenaar bij waar mogelijk.

'Ik praat met hem en hoop dat hij oog blijft houden voor de positieve dingen als het wat minder gaat. Hij heeft dit jaar tot nu [voorjaar 2011] toe teveel vier wijd gegooid,' zegt Blyleven.

Van den Hurk: 'Bert is een geweldige gozer, zegt me dat ik niet te perfect moet willen zijn en geeft me vertrouwen. Ik voel me meer op mijn gemak na zijn adviezen.' Blyleven over zijn invloed: 'Ik kan wel net zo lang praten tot ik blauw aanloop, maar de speler zal het toch zelf moeten doen. Coaches kunnen suggesties doen en je kunt van anderen leren, zoals ik vroeger graag deed, maar uiteindelijk moet je het zelf doen. Als ik een kwartje in een speler gooi, gebeurt er echt niets.' Na afloop van het seizoen 2011 waarin Van den Hurk toch nog de Major

League wist te bereiken. 'Ik ben trots op hem, maar het probleem blijft: controle houden over zijn fastball, zorgen dat die bal in de slagzone komt.'

De rol die Blyleven voor spelers als Van den Hurk speelt is tamelijk nieuw. Vroeger wisten de Nederlandse spelers in Amerika wel dat Blyleven Nederlandse roots had, maar verder kwam het niet. Als Robert Eenhoorn gevraagd wordt of hij Blyleven tijdens zijn carrière in de VS ooit sprak moet hij nadenken. De conclusie: 'Misschien een keer snel een hand gegeven.' Een mentor was Blyleven toen niet. Nu wel. Op de vraag waarom het zo lang heeft geduurd, blijft het antwoord vaag. Blyleven zegt iets over zijn drukke schema als commentator en de verplichtingen voor zijn kinderen waardoor er jaren geen tijd was voor extra werk. Officials van het Nederlands team weten het antwoord ook niet. Hoe het ook zij, voor de Nederlanders is het een gouden kans, advies krijgen van een gewezen topper. Van den Hurk hangt regelmatig aan de lijn, Tom Stuifbergen komt wel eens bij Blyleven over de vloer. 'Je moet de grote man wel wat te eten geven natuurlijk.' De twee bellen vaak. Tom Stuifbergen: 'Hij is een beetje mijn vader in Amerika.' Het trainingscomplex van de Minnesota Twins is niet ver bij de Frying Dutchman vandaan. 'Hij is heel bijzonder. Weet alles van het honkbal, nou ja, bijna alles.' Tijdens de World Baseball Classic van 2009 paste Blyleven Stuifbergens techniek aan. De curveball van Stuifbergen raakte de grond in plaats van de handschoen van de catcher. Blylevens advies: 'Je moet je duimen omhoog houden.' Stuifbergen hield zijn duim aan de onderkant van de bal in plaats van aan de bovenkant. Na de aanpassing was de boog van de bal weer terug. 'Hij ziet de kleine dingen die ik pas na een paar keer kijken zie. Het is een stuk rustgevender als je advies krijgt van hem, dan van een Nederlandse scout.' Stuifbergen bereikte

in 2011 voor één wedstrijd het triple A niveau en is daarmee nog maar één stap verwijderd van de Major Leagues. ‘Ik hoop dat hij het haalt, maar blessurevrij blijven is een uitdaging. Je kunt je geen blessures permitteren op dit niveau, en die heeft hij wel gehad. Mijn advies: leer hoe je met pijn kunt gooien en ga ervoor.’ Nooit opgeven: Blyleven weet hoe het werkt.

In Florida nam hij dit voorjaar uitgebreid de tijd voor handtekeningen en de foto’s. De Nederlandse spelers stonden in de rij voor een foto met hun beroemde coach. Ook coach Farley. ‘Normaal gesproken sta ik niet in de rij voor een foto, maar dit is bijzonder man! Hier staat gewoon een Hall of Famer voor je’, zei de in Amerika geboren Farley. Dat Blyleven Farleys favoriete Boston Red Sox maar al te vaak versloeg, was ‘The Frying Dutchman’ voor even vergeven.

Blyleven lachte, lachte nog wat meer en als het even te serieus dreigde te worden, hield hij gewoon twee vingers achter het hoofd van zijn nietsvermoedende foto-partner.

‘Blij – Leven’, zei Blyleven tot slot.

‘Dat betekent Happy Life.’

‘Het is tot nu toe een erg blij leven voor mij.’

ROBERT EENHOORN: LEIDER VAN DE HONKBALREVOLUTIE

Robert Eenhoorn zal het zelf nooit zeggen, maar zonder hem was Nederland waarschijnlijk geen wereldkampioen geworden. De Rotterdammer bereikte als speler het hoogste niveau bij de New York Yankees, maar zorgde in die rol niet voor een revolutie in het Nederlandse honkbal. Daarvoor bleef hij te onbekend in een sport die bij het grote publiek in Nederland niet leefde. De invloed die hij na zijn spelersloopbaan op het Nederlands honkbal heeft, is vele malen groter. Eenhoorn startte de eerste honkbalschool, was de eerste fulltime bondscoach en de eerste fulltime technisch directeur van de Nederlandse honkbalbond. Hij voerde zowel bij het Nederlands team als daarbuiten professionalisering door en trok er op uit om spelers met een Nederlands paspoort voor Oranje te interesseren. ‘Leiders worden geboren, niet gemaakt’, is de stelling van de man die niet alleen hoge doelen stelt, maar ze meestal ook haalt. Een kijkje in het leven van de Hollandse Yankee, leider van de honkbalrevolutie.

Rhoon, november 2011. Huize Eenhoorn in Rhoon is opgeruimd. Geen papiertje te zien in dit rijtjeshuis onder de rook van Rotterdam. Een bruinleren bankstel en fauteuil, donkere houten tafels, crèmekleurige lampen. In de gang hangt een jasje van zijn favoriete club Feyenoord. Geen honkbal te herkennen in de woonkamer. Alles is er netjes, gestructureerd, zonder ruis,

precies zoals hij ook werkt. Als hij spreekt, klinkt een licht Rotterdam accent door. Heeft is *heb* en favoriet wordt *fááá* favoriet, maar er is geen woord Spaans bij zijn uitspraken. Duidelijkheid komt bij Eenhoorn in alles op de eerste plaats.

Robert Eenhoorn kijkt vooruit, maar als hij hier staat, in de keuken, terwijl het koffiezetapparaat pruttelt, denkt hij ook wel eens terug aan vroeger. Aan de muur een fotolijst met foto's van zijn zoon Ryan. Ryan overleed in 2003 op zesjarige leeftijd aan kanker. 'Als sporter heb je met tegenslag te maken en daardoor ben je toch wat gehard. Het zal wel geholpen hebben, maar ik heb geen vergelijkingsmateriaal. Op zo'n gebeurtenis kun je je niet voorbereiden. In de sport krijg je bij tegenslag nog een kans. Die tweede kans kreeg Ryan niet. Dat is heel pijnlijk.' Eenhoorn bespreekt het onderwerp als er naar gevraagd wordt, ontwijkt het niet. Hij kiest zijn duidelijke woorden nauwkeurig. Het verdriet blijft. Iedere dag ziet hij zijn zoon en soms is de herinnering ook in de sport aanwezig. Zoals op zaterdag 7 maart 2009. Nederland versloeg de Dominicaanse Republiek. Robert Eenhoorn zou gek van honkbalgeluk moeten zijn die dag, maar dat lukte niet. 7 maart 2009 was ook de dag dat Ryan 12 jaar zou zijn geworden.

Yankee

27 April 1994. De eerste wedstrijd van Robert Eenhoorn in De Major Leagues. Hij is eindelijk in het walhalla van het Amerikaanse honkbal. Weg uit de minor leagues en de kleine dorpen op het platteland. Van een leven met een maandsalaris van rond de duizend dollar naar een competitie met een minimumsalaris van een paar ton. Van krappe stadions in kleine plaatsen

naar het meer dan 50.000 stoelen tellende Yankee Stadium. 'The House That Ruth Built'. Heiligdom in het honkbal, biotoop van het honkballeven tussen één uur 's middags en soms tot na middernacht. Waar in de kleedkamer dagelijks meerdere medewerkers tot je beschikking staan om knuppels klaar te leggen, ballen op te rapen, je kleren aan een haak te hangen en te wassen. Waar een kok eten kookt en iemand je broodjes smeert, als je dat wilt. Waar van je wordt verwacht dat je haren netjes gekapt zijn en je baard geschoren. Stoppels worden beboet. Een wereld waarin het normaal is dat de medewerkers van het clubhuis na afloop van het seizoen een fooi krijgen. Nee, niet een paar tientjes, maar meer dan duizend dollar per speler. In ruil voor die vrijgevigheid krijgen de spelers wat ze vragen. Van een pakje kauwgom tot het voorrijden van de auto; veel kan. Superster Alex Rodriguez maakte het jaren na Eenhoorns pensioen zelfs zo mal dat hij een clubmedewerker van de Yankees vroeg om na elke wedstrijd een tandenborstel voor hem klaar te leggen. Op een specifieke plek op de wasbak, met de tandpasta er al op.

Eenhoorn zag er patent uit in die dagen, niet al te breed, wel gespierd. De blik van een killer. Heldere ogen die je bijkans doorprikken. In alles een goed getrainde atleet. Dat was niet noodzakelijk om het te maken in Amerika. Voor een dikkere werper of een dikkere slagman wordt wel een plaatsje gevonden in het veld. De werper hoeft per slot van rekening niet zo veel te rennen en een slagman die niet in het veld past, kan in de American League ook als aangewezen slagman uit de voeten: hoeft hij alleen te slaan en een stukje naar het eerste honk te sprinten (de National League kent geen aangewezen slagman, de man die slaat in plaats van de pitcher). David Wells was een van de zwaarlijvigen. Rond buikje, sterke armen. Naar verluidt een hekel aan de sportschool. At liever een dikke sandwich waar zijn

ploeggenoten bijzaten. En ach, zo lang hij presteerde, maakte het niet zoveel uit. In 1998 gooide Wells een *perfect game*. Naar eigen zeggen kwam de werper tot die prestatie nadat hij de avond ervoor goed was doorgezakt. Perfectie met een dikke buik en een kater. In het honkbal kan het.

Beste Importproduct sinds Heineken

Eenhoorn groeide op in Rotterdam. Moeder Eenhoorn zorgde voor haar zoon en deed vrijwilligerswerk in de honkbalkantine, vader was verwarmingsmonteur. De honkballende vader bracht zijn sportieve zoon met de sport in aanraking. In de winter voetballen, in de zomer honkballen. Roberts goede voetenwerk op het honkbalveld schreef hij toe aan het voetballen. Hij werd aangetrokken door het tactische element en het feit dat je het kan maken ongeacht je lichaamsbouw.

Eenhoorn had talent en dat werd ook in Amerika gezien. Een honkbaltijdschrift noemde hem zelfs 'het beste Nederlandse importproduct sinds Heineken'. In de minor leagues klom hij langzaam omhoog. De Yankees kozen hem in de tweede ronde van de draft en in 1990 haalde Eenhoorn het all star team van de New York-Penn League, voor de Oneonta Yankees. Tijdschrift *Baseball America* noemde hem een 'defensief genie'. Hij stond in die jaren op diverse lijstjes van spelers die het zouden gaan maken. In 1992 mocht hij al aan Spring Training, de seizoensvoorbereiding, meedoen met de hoofdmacht. Naarmate hij hogerop kwam, bleek dat zijn slagkracht een probleem was. Slaggemiddelden van rond de .350 (3,5 keer raak slaan in tien pogingen) zakten tot 1995 langzaam terug naar rond .280. In 1996 (.337) en 1997 (.308) sloeg hij weer uitstekend in de mi-

nor leagues. In de Major League kwam hij uiteindelijk tot een slaggemiddelde van .239. Zijn carrière stokte. Na 1993 kwam hij niet meer voor op de lijstjes van honkbalbladen. Eenhoorn werd in de weg gezeten door een Amerikaans supertalent: Derek Jeter. Jeter speelde eveneens als korte stop en dat droeg bij aan het voortijdig einde van Eenhoorns loopbaan bij de Yankees.

Derek Jeter haalde op de middelbare school een slaggemiddelde van meer dan .500 en werd al jong achterna gezeten door tientallen scouts. De toekomstige Yankee was gewild in de draft van 1992. Als zesde gekozen uit het aanbod van meer dan duizend spelers die dag. De Cincinnati Reds kunnen zich tot de dag van vandaag wel voor de kop slaan. De *Reds* waren als vijfde aan de beurt in de *draft* en kozen niet Jeter, maar universiteitsspeler Chad Mottola. Reden: Cincinnati had in die tijd al een goede korte stop in Barry Larkin. Mottola kwam uiteindelijk in vijf seizoenen tot 59 wedstrijden in een zeer anonieme carrière. De Yankees letten wel op en Jeter werd vlot voor 800.000 dollar vastgelegd door de club waar hij altijd al van droomde. Gratis onderwijs aan de vooraanstaande University of Michigan liet de knul graag schieten voor een profcarrière. Het begin was moeizaam, Jeter kon moeilijk wennen in de minor leagues, er was zelfs sprake van om hem van korte stop naar het midveld te verhuizen. Even overwoog het wonderkind van de Yankees zelfs met honkbal te stoppen en naar de schoolbanken terug te keren. Met extra aandacht van coaches kwam de Yankee er bovenop. De hoge tekenbonus betekende dat hij meer aandacht kreeg dan andere spelers met dezelfde problemen. De investering moest per slot van rekening wel worden terugverdiend.

Eenhoorn tekende eerder voor de niet misselijke som van 100.000 dollar en hoewel hij daar zelf de oorzaak nooit zal leg-

gen, speelt dat in Amerika altijd een rol in de aandacht die een talent krijgt en dus in de kansen die je krijgt. Een investering van acht ton wordt beter bewaakt dan die van één ton. In 1994 brak Jeter definitief door met een slaggemiddelde van .349 op drie verschillende niveaus in de minor leagues. Eenhoorn zag het, maar trok zich er weinig van aan. Alle aandacht ging uit naar zijn eigen prestaties, kijken naar een ander was verlies van energie en tijd. 'Je moet zo veel presteren, hebt helemaal geen tijd om over anderen na te denken. Daarbij: de enige waar je controle over hebt, ben je zelf. Natuurlijk zag ik wel dat er een jonge korte stop werd vastgelegd. Die speelde op dat moment nog een paar teams onder mij.' Lacht: 'Hij zat ook heel snel weer boven mij.'

Op een dag was het zover. Jeter had Eenhoorn ingehaald. Welke dag het was, of waar het was: Eenhoorn kan het zich na ruim 15 jaar niet meer goed herinneren, maar wat hij zag, loog er niet om. Eenhoorn keek naar de opstellingen van het triple A team en zocht naar zijn naam. Die naam stond in de opstelling, maar niet langer op korte stop. 'Robert Eenhoorn 2B[tweede honk]', las hij. 'Derek Jeter SS [korte stop]', stond er. Jeter had Eenhoorns plek overgenomen en de twee zouden in die combinatie nog diverse wedstrijden spelen. Dat werd de Rotterdammer niet verteld, hij vernam het van papier. Wat er al maanden aan zat te komen, was nu waarheid geworden: Jeter had Eenhoorn ingehaald. Er werd geen uitleg gegeven en Eenhoorn moest zichzelf zien te redden op zijn nieuwe positie. Zo ging dat in het zakelijke topsportklimaat van het Amerikaanse honkbal. 'Daar kreeg je als jonge gozer wel even een tikkie van. Maar zo was die wereld. Maak er maar wat van. Maak je er niets van dan komt er ook een keer een opstelling te hangen waar je helemaal niet meer opstaat.' Eenhoorn zelf verdreef overigens

ook een speler, de man op het tweede honk. Aan de door hem verdreven ploeggenoot vroeg Eenhoorn advies, want spelen op het tweede honk, dat had hij al jaren niet gedaan. Vervolgens schikte hij zich snel naar de nieuwe omstandigheden. 'Je denkt niet teveel na, alles draait in het profhonkbal om overleven, er staat altijd iemand klaar om jouw plekje in te nemen. Je kunt niet teveel nadenken, dan ben je die baan kwijt.'

De mededeling betekende ook het einde van Eenhoorn als korte stop van de toekomst bij de Yankees. Jaren voorbereiding, training, reizen, weg van huis: het kon allemaal naar de prullenbak na de opkomst van een zondagskind uit Kalamazoo, Michigan. Eenhoorn maakte in 1994 nog wel zijn debuut voor de Yankees. Jeter debuteerde in 1995 en zijn eerste kamergenoot was een bekend gezicht: Eenhoorn. Schijnbaar de enige overeenkomst tussen de twee: het voor honkbal ongeschikte klimaat waarin ze opgroeiden. Jeter in Michigan met lange winters en korte zomers, honkbal in de sneeuw was niet ongebruikelijk. Hij had daarmee dezelfde nadelen als Eenhoorn uit het koude Nederland. Jeter ging netjes om met de nieuwe verhouding, toonde zich de *gentleman* die hij tegenwoordig in de ogen van collega's nog steeds is. 'Het is een wereldgozer. Heb altijd een goede band met hem gehad, ook met zijn ouders. Ik zag ook wel dat hij speciaal was. Het was iemand die ondanks dat hij je plek innam respectvol was. Het gaat te ver, maar je gunde het hem haast.'

Eenhoorn brak bij de Yankees nooit door. In 1996 verhuisde Eenhoorn naar de Angels in Anaheim, nabij Los Angeles. Daar kwam hij in (delen van) zeventien wedstrijden in actie. In totaal kwam hij in Amerika 67 keer aan slag en sloeg hij zestien honkslagen. Een keer sloeg hij de bal over de hekken, in zijn laatste seizoen bij de Angels. In één heel seizoen komt een basisspeler

meer dan vijfhonderd keer aan slag. In 1998 leek de langverwachte doorbraak op het hoogste niveau er alsnog te komen. In *spring training*, de maandlange seizoensvoorbereiding in maart, sloeg hij de ballen alle kanten op. Hij was een van de allerbeste spelers in Amerika dat voorjaar, had het gevoel dat het slaan er nu een keer echt uit zou komen. Toch ging hij niet met de ploeg mee naar de Major League voor *opening day*, de traditionele seizoensopening. 'Ik heb daar wel een douw van gehad.' Manager Terry Collins koos voor de korte stop Gary DiSarcina. 'DiSarcina voelde mijn hete adem, ik speelde erg goed, ging de strijd met hem aan. DiSarcina was een grote jongen van de club, was daar opgegroeid en had veel zeggenschap. Ik heb altijd het idee gehad dat de manager bespeeld was en ik weg moest.'

Veteraan Craig Shipley werd gehaald. Een dag voor de seizoensvoorbereiding wilde de club Eenhoorn terugzetten naar de minor leagues. Eenhoorn bedankte en vertrok bij de Angels, ondanks de tienduizenden dollars per maand die hij kon verdienen. De Nederlander ging naar de New York Mets. DiSarcina speelde dat jaar 157 wedstrijden in de Major League – de meeste uit zijn carrière – terwijl Eenhoorn voor de zoveelste keer in de minor leagues aan de slag ging, dit keer bij de Norfolk Tides, het triple A team van de New York Mets. Hij vormde er op korte stop een gevaarlijke tandem met tweede honkman en Oranje-international Ralph Milliard. Soms leek het erop dat Eenhoorn alsnog een kans in de Major League zou krijgen, meestal niet. 'Ik was niet achterlijk, werd dat jaar dertig, zag jongens van 21 hetzelfde doen als ik. Ik had wel door dat het gat tot de Major League steeds groter werd. Ik zag mezelf niet nog vijf jaar in de minor league spelen, hopen op een kans.' Op een dag in augustus, na een lang seizoen, besloot hij te stoppen. 'Achteraf weet ik niet of het slim is geweest. Maar als ik in mijn

hoofd een besluit heb genomen, ben ik er klaar mee.' Twijfel laat hij niet toe. 'Als ik weet waarom ik een beslissing heb genomen, dan kijk ik niet meer terug.'

In 36 profwedstrijden kwam hij elf keer in actie als korte stop, zeven keer als derde honkman en achttien keer als tweede honkman. Hij bleef een *utility player*, zoals ze dat in Amerika noemen. Inzetbaar wanneer nodig en anders bankzitter. Zelfs noemt hij zich een 'Four A player'. Geen triple A en geen Major League. Net daar tussenin. Wel handig in het veld, maar niet sterk genoeg aan slag. 'Geweldige verdediger, minder met de knuppel, kreeg geen kans om dagelijks te spelen en toen kwam Derek Jeter langs. Kans voorbij,' zei de Amerikaanse coach, Davey Johnson (voormalig bondscoach van Oranje) tegen de *New York Times* over Eenhoorn.

Robert Eenhoorn was in Amerika geen beroemdheid. Hij stond niet op billboards rond het stadion, speelde niet in reclames voor scheermesjes en stond ook niet in de roddelbladen met zijn beroemde vriendinnen zoals collega Derek Jeter. Hij kan in de Big Apple nog min of meer onherkenbaar over straat, waar zijn voormalige concurrent wordt bedolven onder de aandacht.

In vier seizoenen speelde Eenhoorn geen enkele wedstrijd in de play-offs. Na zijn vertrek voltrok zich in de Bronx een ongekende reeks: tussen 1996 en 2000 wonnen de Yankees de World Series in vier van de vijf seizoenen. De Yankee-dynastie werd gekroond zonder Eenhoorn binnen de poort. Eenhoorn was een voetnoot in de historie van de Yankees, dat nog wel. Bij de no-hitter van Dwight Gooden was Eenhoorn de tweede honkman. Op zijn studeerkamer hangt de in een eenvoudig kader ingelijste voorpagina van de *New York Daily News*, daags na de pot. 'Dr. No!', kopte de sensatiekrant. Een verwijzing naar 'no-

hitter' en naar 'Doc', de bijnaam van Gooden. 'To Robert Eenhoorn, my second baseman.' En de handtekening van Gooden.

De Yankees waren de te kloppen ploeg in de jaren negentig. Eenhoorn mocht in 1996 in de New Yorkse hoofdmacht opdraven, maar werd dat jaar uit het team gelaten voor de play-offs. In Nederland zette hij zijn carrière nog een paar jaar voort en ging relatief vroeg met pensioen. Hij was onderdeel van het team dat Cuba op de spelen van 2000 versloeg. Naast de Spelen van 2000 speelde hij ook al in 1988 in Seoel mee en won hij twee keer de Europese titel (1987 en 1999). In 2000 was hij de meest waardevolle speler in de hoofdklasse.

De basis voor zijn rol als coach, legde hij in het veld. Als tweede honkman en korte stop heb je goed overzicht over het spel. Daaraan schrijft hij zijn honkbalinzicht toe. 'Ik kon best redelijk honkballen, maar ik had mijn beperkingen. Die kon ik aardig verbloemen omdat ik het spel goed kon lezen, ik moest voor, achter en naast me kijken op korte stop en op het tweede honk.' Eenhoorn merkt op dat hoofdcoaches vaak catcher, korte stop of tweede honkman zijn geweest, want die spelers hebben goed overzicht. De Nederlander keek van nature graag mee met de coach, dacht na over het spel en sprak graag over tactiek. 'Dat ik meer deed dan alleen honkballen was niet iets waar ik naar op zoek ging, dat gebeurde zo, was een tweede natuur, dat ik om me heen keek en niet recht vooruit.' Pauzeert. De telefoon gaat, het is mevrouw Eenhoorn. Een korte stilte waarin een bestelling scheermesjes wordt opgenomen, volgt. 'Ik vond het leuk om met anderen over tactiek te praten. Dat ging vanzelf, het was niet zo van: "Ik ga mezelf eens belangrijk maken." Leiderschap zit een beetje in me, had ik in het veld ook al. Leiders kun je niet maken.'

Doping

Misschien was Eenhoorn als speler net niet goed genoeg voor de top. Dat kan. Toch zal hij altijd de vraag krijgen of het niet beter had gekund met behulp van een spuitje. De Major League was in de jaren negentig een soort van laboratorium voor anabolen en groeihormonen. Spelers die goed konden slaan, waren na een injectie opeens een soort superman. Eenhoorn was principieel en miste wellicht een kans. Tegen Frénk van der Linden zei hij in april 2010 in een uitzending van *30 Hoog*: '[...] nu is gebleken dat ik een van de weinige spelers was in die tijd die bijvoorbeeld geen versterkende middelen gebruikte. Ik heb er nooit de spuit in gezet. Dan ga je wel denken, hoeveel ballen heb ik nou eigenlijk in dat hek geslagen...'. Eenhoorn verwijst hiermee naar het boek *Juicing the Game* van Howard Bryant, dat het dopinggebruik in het honkbal in die jaren onderzocht.

In een artikel over honkbal in de jaren negentig niet over doping schrijven is hetzelfde als de Tour van 1998 bespreken zonder het de Tour du Dopage te noemen. Het waren de jaren van de onbegrensde mogelijkheden. Het 37 jaar oude homerun record van Roger Maris (61 homeruns) werd verpulverd door achtereenvolgens Mark McGwire (70 in 1998) en Barry Bonds (73 in 2001). Slagmensen sloegen zo ver dat het leek alsof ze niet een honkbal, maar een golfbal het stadion uitsloegen. Spelers lieten vaak op latere leeftijd nog opmerkelijke verbeteringen zien. Maris sloeg zijn recordhomerun op 26-jarige leeftijd, in de kracht van zijn leven. Vanaf de jaren negentig waren veteranen als Barry Bonds (36 ten tijde van record) en McGwire (destijds 34) plots laat in hun carrière alsnog tot het schier onmogelijke in staat. Eenhoorn kende zo'n piek niet.

Hij zag de spelers om hem heen groter worden. Na vier maanden wintertraining kwamen ze opgeblazen de kleedkamer binnen en keek Eenhoorn verbaasd op. Hadden die mannen plots enorme spierballen en acne op hun rug, een bijeffect van anabolen. Daar werden grappen over gemaakt in de kleedkamer en alle spelers leken te begrijpen wat er aan de hand was, al werd het niet letterlijk besproken. In 2003 werd met het binnenvallen van het BALCO laboratorium in Burlingame nabij San Francisco duidelijker hoe groot het dopingprobleem was. BALCO voorzag diverse topatleten in verschillende sporten van moderne doping. Homerunkoning Barry Bonds en sprinter Marion Jones behoorden tot de klanten. Jones werd veroordeeld tot zes maanden gevangenisstraf voor het liegen over haar gebruik (ze ontkende onder ede en gaf later in tranen alsnog toe) en Bonds heeft altijd ontkend dat hij 'bewust' doping gebruikte. De homerunkoning (762 in totaal) stond onlangs terecht in San Francisco voor onder meer liegen onder ede. Bonds werd slechts veroordeeld voor een van de vier aanklachten, het 'tegenwerken van justitie'. Voor de andere drie aanklachten tegen Bonds werd een 'mislukt proces' verklaard en mogelijk komt de homerunkoning opnieuw voor de rechter. Ook Roger Clemens moest in 2011 voor de rechtbank verschijnen omdat hij onder ede loog over zijn dopinggebruik. Zijn rechtszaak wordt in 2012 voortgezet en een celstraf behoort tot de mogelijkheden. Homerunkampioen Mark McGwire was zo verstandig om onder ede het onderwerp te vermijden. Elders ontkende hij in eerste instantie, later zou 'Big Mac' alsnog bekennen, spijt betuigen en als coach terugkeren bij de St. Louis Cardinals. In oktober 2011 won hij als hitting coach de World Series met de St. Louis Cardinals.

De grootte van het probleem werd mede duidelijk door toedoen van sterspeler Jose Canseco. De gespierde rokkenjager

met de marineblauwe ogen en het strakke zwarte haar, bracht in 2005 het boek *Juiced* uit. Daarin vertelde de verrevelder niet alleen uitgebreid over zijn eigen liefde voor anabolen ('Ik stond bekend als de godfather van anabolen in het honkbal'), maar stelde hij tevens dat 85 procent van de spelers gebruikte. Canseco beschuldigde onder meer Mark McGwire (o.a. St. Louis Cardinals), Jason Giambi (o.a. New York Yankees) en Iván Rodríguez (o.a. Texas Rangers), een van de beste catchers aller tijden. Canseco kon het weten. Het waren zijn teamgenoten. Canseco wekte de suggestie dat ook werper Roger Clemens gebruikte. Er volgde een onderzoek van de honkbalbond uitgevoerd door oud-senator van de staat Maine, George Mitchell. Die kwam in december 2007 met zijn zogenaamde Mitchell-rapport waarin de namen van tientallen spelers stonden. De conclusie luidde dat 'het gebruik van anabolen in Major League Baseball wijdverbreid was'. Clemens was de meest in het oog springende naam. Genoemd op basis van getuigenissen van zijn voormalig trainer Brian McNamee, de man met wie hij jarenlang samenwerkte.

De honkbalofficials bleven tijdens de homerunrecords in de jaren '90 en '00 grotendeels stil. Bud Selig, voorzitter van de professionele Major League Baseball, keek liever de andere kant op. Niet voorgeschreven medicijnen waren weliswaar verboden, maar er werd niet tegen prestatiebevorderende middelen opgetreden. Sinds 2002 is de bond iets strenger, maar nog altijd staat er anno 2011 een naar verhouding lichte straf van vijftig wedstrijden schorsing op een eerste vergrijp. Een seizoen omvat 162 wedstrijden. In dat klimaat van list en bedrog was het voor een niet gebruikende Hollander nog een stukje lastiger om succes te boeken.

Manager oranje

Terug in Nederland speelde Eenhoorn nog even om daarna snel over te stappen naar de rollen waarin hij het Nederlandse honkbal veranderde. In de eerste fase als hoofdcoach van Oranje. Het hielp dat hij als speler ervaring had met teleurstelling. ‘Van mijn tijd als speler heb ik geleerd niet alleen maar aandacht te geven aan de grote jongens, maar ook aan de jongens die maar net het team halen. Die bepalen uiteindelijk het succes dat je hebt.’ Hij zou een speler nooit via de opstellingenlijst laten weten dat hij niet meedoet. ‘Er is geen één van mijn voormalig spelers waar ik niet meer mee praat.’

Bondscoach was jarenlang een functie die honkballers erbij deden. Geld om een fulltime coach aan te stellen was er niet en zo kwam het dat Eenhoorn in 2001 zowel coach van het Rotterdamse Neptunus was, als bondscoach van Nederland. Met dank aan de grotere financiële bijdrage die de honkbalbond van NOC*NSF kreeg, kon Eenhoorn als eerste bondscoach ooit fulltime in dienst van de honkbalbond komen. Eenhoorn en de honkbalbond schatten de kansen die het Olympisch comité bood op waarde. De honkbalbond voldeed aan alle eisen die de sportbestuurders stelden en bouwde een professionele organisatie op waar andere sportbonden niet in staat waren precies te doen wat werd gevraagd. In de jaren na de aanstelling van de Nederlandse Yankee kwam er ook geld voor een fulltime pitching coach en een talentcoördinator. De honkbalrevolutie kreeg een belangrijke impuls met de komst van deze profs. Stap voor stap ontstond een structuur waar voor amateurs minder plek was. Eenhoorn: ‘De spelers in Nederland lagen fysiek, technisch, tactisch en mentaal achter op de wereldtop. Dat hebben we verbeterd met de kennis die we hadden.’

De profs mochten vanaf eind jaren negentig ook in het team spelen. Nederlandse jongens zagen hun positie in gevaar komen. 'We hebben altijd voor duidelijkheid gezorgd en uitgelegd aan welke toernooien de profs meededen en wanneer we alleen met hoofdklassespelers speelden, zoals bijvoorbeeld bij de Haarlemse Honkbalweek.' Gemiddeld vallen zo'n vijftien spelers af in een voorselectie van veertig. Dat hij zelf teleurstellingen heeft moeten verwerken, hielp. 'Ik leg uit waarom ik mensen af laat vallen en waarom ik die keuze maak. Dat doe ik altijd *face to face*. Slecht nieuws kan je maar op één manier brengen en dat is door duidelijk te zijn. Op het moment dat je in slecht nieuws ruis laat, krijg je ellenlange discussies. Ik heb liever dat een speler weet wat de gedachte achter een beslissing is. Je kan maar beter duidelijk zijn, negeren heeft geen zin.'

Naast de spelerslijst, veranderde ook de begeleiding. Pitching coach Steve Janssen, sportfysiotherapeut Rob Tamminga en hoofdcoach Brian Farley werden allen door Eenhoorn bij het team gehaald. Ook zorgde Eenhoorn ervoor dat een scout al van te voren naar de tegenstanders ging kijken, iets dat in de amateurversie van het honkbal in Nederland niet gebeurde. De kern van het begeleidingsteam is al een jaar of acht met elkaar aan het werk en legde de basis onder de huidige successen. 'We hebben nooit in beperkingen gedacht, maar in mogelijkheden. Iemand die alleen beperkingen ziet voordat hij naar de mogelijkheden kijkt, wil ik niet in mijn organisatie hebben. Mensen die in beperkingen denken, daar zijn er boten vol van. Ik wil mensen die kansen zien.'

Succesvol beleidsbepaler

Eenhoorn heeft liever niet alle aandacht op zichzelf gericht, maar weet wel heel goed hoe je contacten moet gebruiken. Waar de gemiddelde Amerikaanse fan hem niet zal herkennen, weten de beleidsbepalers van clubs en honkbalbond in Amerika wel meteen wie ze aan de lijn hebben als hij belt. Ook Jeter, tegenwoordig de aanvoerder van de Yankees, neemt de tijd als Eenhoorn in The Bronx verschijnt. De twee spraken elkaar begin 2011 nog tijdens de seizoensvoorbereiding in Tampa, Florida.

Coaches zijn voor Eenhoorn eveneens makkelijk te benaderen, door zijn grote netwerk. Amerikaanse coaches maakten altijd al onderdeel uit van de Nederlandse honkbalgeschiedenis, maar Eenhoorn legde de lat nog een stukje hoger. De coaches die onder zijn leiding werden benaderd, hadden niet alleen Amerikaanse roots, zij behoorden ook tot de besten in hun vak. Na Eenhoorns vertrek als bondscoach kwam de succesvolle universiteitscoach Rod Delmonico. Onder leiding van Delmonico werden goede resultaten behaald op de World Baseball Classic in 2009. Delmonico's manier van werken had als negatief bijeffect de ruzie met Oranje-ster Dirk van 't Klooster. De Nederlander voelde zich door de Amerikaanse coach als een kind behandeld en bedankte voor de eer. Later keerde Van 't Klooster onder bondscoach Jim Stoeckel (ook Amerikaan, kende Eenhoorn nog uit de tijd dat de Nederlander op Davidson College zat) weer terug in het team. Jaren voor de komst van Delmonico wist Eenhoorn coach Davey Johnson over te halen om voor de Rotterdammer in te vallen tijdens het ziekbed van zijn zoon in de zomer van 2003. Johnson was toen al een beroemdheid in de Amerikaanse competitie, zowel als speler (2x) en als coach (1x) winnaar van de World Series. Een fana-

tieke man die de Nederlanders een impuls gaf. De twee hadden elkaar nog nooit ontmoet, de trip werd een succes en Johnson draagt Nederland nog altijd een warm hart toe. 'Ik kon geen nee zeggen, je kan geen nee zeggen tegen de tragedie van een ander', stelde Johnson tegenover de *New York Times*. Kleine kans dat Johnson zonder Eenhoorns contacten ooit was overgestoken. Ook bij de komst van Bert Blyleven als pitching coach voor de World Baseball Classic in 2009 speelde Eenhoorn een cruciale rol.

De technisch directeur stelt de rede altijd voorop als het aankomt op beslissingen. Op het WK in Panama had hij na een paar dagen door dat zijn verblijf niet essentieel was voor het welzijn van Oranje en een schuin oog op de financiën leerde hem dat al die verblijfskosten zwaar op de bondskas drukten. Eenhoorn vloog naar Nederland en zag daar hoe Oranje won. Natuurlijk kwamen er vragen of hij geen spijt had van die beslissing. 'Ook in Nederland kan ik genieten van een overwinning, daarvoor hoef je elkaar niet in de armen te knijpen. En als ik nu naar de begroting voor 2012 kijk, dan weet ik dat het verstandig was om niet te blijven.' Met nadruk: 'Het draait niet om mij. Het draait om de honkbalbond.' Einde discussie. Op een genomen beslissing kijkt Robert Eenhoorn niet graag terug. Tijdsverspilling. En in die tijd mis je zomaar een nieuwe kans.

Amateurs

De revolutie die Eenhoorn ontketende, werd soms opgehouden door het stroperige besluitvormingsproces, zo kenmerkend voor Nederlandse (amateur) sportbonden. Beslissingen bij de bond gaan over veel schijven. Een verandering bij de KNBSB

moet worden goedgekeurd door de bondsraad, een advies- en besluitvormingsorgaan met vertegenwoordigers uit heel het land. Iedereen mag z'n zegje doen in het Nederlandse poldermodel. Eenhoorn ergerde (en ergert) zich daaraan. 'Het model met een bondsraad past niet meer in de huidige samenleving. Een meneer uit Winschoten die nog nooit iets met topsport te maken heeft gehad, mag ook mee beslissen over de topsportplannen van de bond. Dat is natuurlijk wel een beetje gek', zegt Eenhoorn. Ander punt van ergernis: 'Als er nu een beslissing wordt genomen, mag je die pas in 2013 uitvoeren. Dat is te laat. We zijn bezig om dat te veranderen, zodat de topsporttak van de honkbalbond zelf beslissingen kan nemen, binnen het vierjarige beleidsplan.' Eenhoorn pleit ervoor de bondsraden en andere vergaderinstituten te veranderen in raden van toezicht die toezien op professionals die het werk uitvoeren. Het uiteindelijke doel van de honkbalrevolutie: 'Dat professionals het voor het zeggen hebben en er wordt afgerekend op prestaties. Als je niet presteert, dan ga je eruit.'

De irritatie over amateurisme in de sport, bleef in zijn jaren als coach niet beperkt tot de honkbalbond. In de aanloop naar de Olympische Spelen van Peking in 2008, stoorde Eenhoorn zich aan het magere onderkomen dat door NOC*NSF voor de honkballers was geregeld. Tijdens het trainingskamp in Zuid-Korea zat het Nederlands honkbalteam in een beduidend minder etablissement dan de andere sportploegen en was bij het uitreiken van de kledingpakketten geen rekening gehouden met de afmetingen van Nederlands beste honkballers. Sommige spelers hadden truien die ruim voor hun pols ophielden. Met dit soort zaken krijg je Eenhoorn gemakkelijk op de kast. Alles moet in zijn visie perfect zijn om goed te kunnen presteren. Kennis die hij overhield aan zijn tijd bij de Yankees.

Amateurisme is ook bij de internationale honkbalbond IbaF naar het idee van Eenhoorn een terugkerend thema. De IbaF is van origine de amateurtak van het honkbal, maar sinds op de Olympische Spelen van Sydney in 2000 ook profs mochten meedoen, staat die positie onder druk. Met de komst van profs naar de Spelen en het WK, is er in het internationale honkbal nu ook een belangrijke rol weggelegd voor Major League Baseball, een club die bedrijfsmatig denkt. Alles draait er om presteren.

RE: 'Bij het IbaF gaat het om macht en niet om sport. Ik heb niets met de IbaF of de CEB. Het gaat zo stroperig, we laten zoveel liggen.' Pauze. 'Misschien heb ik wel niets met besturen.'

MK: 'Is dat zo?'

Geen seconde twijfel.

RE: 'Is dat zo? Ja natuurlijk is het zo. Natuurlijk is dat zo.'

Eenhoorn is uitgesproken. Leunt achterover, armen wijd op de bank. Zo is het. En niet anders.

Dat profs mee mochten doen aan WK's of Olympische Spelen was tot eind jaren negentig ondenkbaar. De scheiding tussen beide werelden was strak. Zelfs als een prof gestopt was, moest hij een paar jaar wachten tot hij weer met het nationale amateurteam mee mocht doen. Zo'n vijftien jaar na die verandering mengen de amateurwereld van de IbaF en de profwereld van de Major League nog altijd niet makkelijk. 'Er is nog zo'n lange weg te gaan. Bij de IbaF speelt veel politiek, bij de Major league is het veel zakelijker. Het verschil zit 'm in de professionaliteit. Bij IbaF zitten meer mensen op persoonlijke titel belangrijk te zijn. Bij de profs moet je presteren, anders neemt iemand anders je plek in. Dat is bij de amateurbonden niet zo.' Eenhoorn noemt als voorbeeld het verschil tussen de World Baseball Classic (georganiseerd door de Major League Baseball) en het WK

GREGORY HALMAN

26 augustus 1987 - 21 november 2011

Foto boven: 07-03-2009 World Baseball Classic (WBC), wedstrijd 1, Dominicaanse Republiek - Nederland 2-3 Gregory Halman met een stootslag

Foto onder: 09-03-2009 WBC, San Juan; Puerto Rico - Nederland 3-1. (v.l.n.r.) Sharlon Schoop, Gregory Halman en Eugene Kingsal gaan alledrie voor de bal.

Foto rechts: Gregory Halman speelde vanaf 2004 bij de Seattle Mariners

Foto boven: Bert Blyleven keek gespannen toe tijdens de WBC 2009. 'Dat toernooi heeft mij dichterbij mijn vaderland gebracht.'

Foto onder: Blyleven aan het werk. De Nederlandse spelers hingen aan zijn lippen tijdens het toernooi en noemden zijn rol in de zeges allemaal 'groot'.

Foto rechts: Blyleven in zijn tijd als werper bij de Cleveland Indians

Foto boven: Geridderd bij de huldiging van de gouden ploeg in Haarlem. Van links naar rechts: Bondscoach Brian Farley, aanvoerder Sidney de Jong en technisch directeur Robert Eenhoorn.

Foto onder: Brian Farley geniet met volle teugen van de huldiging op de Grote Markt in Haarlem, 11 november 2011.

Foto boven: Bondscoach Robert Eenhoorn in gepeins verzonken tijdens een vriendschappelijk duel ter voorbereiding op de Haarlemse Honkbalweek tussen Nederland en Cuba. Juli 2008.

Foto onder: Een nieuwe rol voor Eenhoorn in 2009: niet langer in de dug-out, maar als technisch directeur op de tribune. Hier tijdens een wedstrijd tussen Nederland en de Pittsburgh Pirates in 2009.

Foto links: Sidney de Jong, cruciaal in het Oranje-succes de laatste jaren. Scoorde onder meer tegen Cuba in de WK-finale in Panama in 2011.

Foto boven: Sidney de Jong, aanvoerder van Oranje, ijzersterke man achter de thuisplaat. Hier gooit hij een bal tegen de Philadelphia Phillies in maart 2011.

Foto onder: De Jong vangt bijna alles.

Foto boven: Ronald Boot interviewt Charles Urbanus.

Foto onder: Nick Urbanus (rechts op de foto, gooit de bal) telg uit een beroemde honkbalfamilie. Vader Charles en opa Han gingen hem voor. Speelt nu in Amerika bij de Texas Rangers.

Foto rechts: Rikkert Faneyte speelde in de jaren negentig bij de San Francisco Giants met superster Barry Bonds.

Foto links: Rick van den Hurk volgt in de voetsporen van honkballegende Bert Blyleven.

Foto boven: Rob Cordemans is altijd volledig in balans. Hier in actie tijdens de Haarlemse Honkbalweek van 2008.

Foto onder: David Bergman, closer tijdens de finale in Panama

Foto onder: Jacky Jacoba, gekroonde homerunkoning. De sterspeler uit de jaren tachtig onthaalt het Nederlands team in Haarlem op enthousiaste wijze. Oom van de gebroeders Schoop, beiden speler in Panama.

Foto rechts: Hij mag de homerunkoning zijn, maar deze koning steekt graag zijn handen uit de mouwen. Hier harkt Jacoba het gravel aan voorafgaand aan de vijfde wedstrijd in de Holland Series, september 2011.

Foto boven: Andruw Jones: superster in Amerika. In 2006 Nederlands international bij de eerste World Baseball Classic. Inspiratiebron voor Nederlandse spelers. Hier als speler van de New York Yankees.

Foto onder: Hudson John was een pionier in Nederland. Trok bekijks met zijn rake klappen. Homerunkoning.

Foto boven: Dwayne Kemp was op het WK van groot belang. De kleine man ving belangrijke ballen in de finale tegen Cuba.

Foto onder: Hij houdt wel van een drankje en was belangrijk voor Nederland in 2009 bij de World Baseball Classic: 'Sir' Sidney Ponson.

Foto links: Rod Delmonico, bondscoach van Oranje tijdens de World Baseball Classic van 2009.

Foto boven: Wim Martinus. Derde honkcoach van Oranje: 'Bij ons thuis is het net de Cosby family.'

Foto onder: Tom Stuifbergen, 20-jarige held tegen de Dominicaanse Republiek in 2009.

Foto boven: Eugene Kingsale, verrevelder in Oranje, heeft hier net een homerun geslagen in 2010 tegen België. Ook een vaste waarde is zijn plek in het huidige Oranje niet zeker. Viel voor het WK als een van de laatste spelers af.

Foto onder: Bij professionalisering horen harde beslissingen. Hier neemt de toenmalig bondscoach van Oranje, Rod Delmonico, afscheid van Nick Stuijbergen. Stuijbergen valt af voor de World Baseball Classic in 2009.

Foto rechts: Nederlands team tijdens het World Port Tournament van 2011.

NEDERLAND

17

33

Foto boven: Wat Cordemans hier niet lukte – winnen van Cuba in Rotterdam – lukt hem een paar maanden later in Panama wel.

Foto onder: Nederland – Cuba, World Port Tournament 2011. De Cubanen winnen, dan nog wel, met 4-1. Dwayne Kemp probeert de bal naar het eerste honk te gooien.

Foto boven: De Cubaan Yadier Pedroso in actie tegen Nederland op het World Port Tournament.

Foto onder: De Cubanen 'zonen van Fidel noemen'? Dat kan bij deze man. Dokter Antonio Castro. Teamdokter van de Cubanen, zoon van Fidel.

Foto boven: 10 maart 2009. Nederland schrijft geschiedenis. De gevaarlijke slagman David Ortiz is hier nog veilig op het tweede honk. Later die avond verliest zijn team voor de tweede keer in een week van het nietige Nederland.
Foto onder: David Ortiz, Big Papi, was de hoofdprijs voor de Nederlandse werpers. Deze grootheid met drie slag naar de kant krijgen was het hoofddoel voor werper Tom Stuifbergen.

Foto boven: Als de eerste zege al ongelooflijk was, dan de tweede wel. Opnieuw springen de Nederlanders bovenop elkaar van genot.

Foto onder: Feest in de Nederlandse dug-out na de tweede zege op de Dominicaanse Republiek. Randall Simon (nummer 35, blauwe pet) is zoals vaker middelpunt van de pret.

Foto boven: Sidney de Jong is maar net op tijd terug op het eerste honk in de laatste groepswedstrijd tegen Puerto Rico. (WBC 2009)

Foto onder: Nederland verliest de laatste wedstrijd tegen Puerto Rico met 5-0, de volgende ronde is dan al bereikt.

Foto boven: Van spanning in het team is geen sprake: het Nederlands team deelt een humoristisch moment op weg naar Puerto Rico in 2009.

Foto onder: Nederland danst voor iedere wedstrijd van de World Baseball Classic 2009. Hier voor de laatste groepswedstrijd tegen Puerto Rico. De spelers vormen een hecht team.

Foto boven: Brian Farley (links, geboren in Amerika) en Bert Blyleven (rechts, geboren in Nederland), illustreren de band tussen Nederland en Amerika

Foto onder: De drie helden van Oranje in Panama. Van links naar rechts. Rob Cordemans, David Bergman en Sidney de Jong.

Foto rechts: De Nederlandse honkballers voeren een show op tijdens de huldiging in Haarlem. Vince Rooi bedankt god.

Foto boven: Oranje in Teylers Museum in Haarlem met minister Edith Schippers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de burgemeester van Haarlem Bernt Schneiders.

Foto onder: De wereldkampioenen zijn *hot*. Hier opent Vince Rooi de beurs.

Foto boven: Eindelijk media-aandacht voor Nederland. Leon Boyd staat sportzender ESPN te woord tijdens de World Baseball Classic 2009.

Foto onder: Radiopionier Elvin Engletina. Met internetradiostation Backstop Radio Pengue is hij langs de Nederlandse velden te vinden.

Foto volgende pagina: Bondscoach Brian Farley is geëmotioneerd na het krijgen van zijn Koninklijke onderscheiding in Haarlem.

in Panama (georganiseerd door Ibaf). Als Eenhoorn in Panama niet met de teambus meereisde, moest hij zelf de weg naar het stadion vinden en bij wijze van spreken in de stromende tropische regen zijn duim omhoog steken voor een taxi. Bij de World Baseball Classic stond voor officials van de bond een aparte bus klaar. Eenhoorn is hard in zijn oordeel over de honkbalbond Ibaf. 'Bij de Ibaf hebben ze een spoedcursus nodig van hoe het er in de grote mannenwereld aan toe gaat.' Een verandering is op komst. De World Baseball Classic neemt waarschijnlijk de rol van het Ibaf-WK over. Er wordt al meerdere jaren over gesproken, een definitieve beslissing is nog niet genomen. 'Bij de World Baseball Classic liggen de mogelijkheden. Dat is een toernooi met de grote mannen en dus meer belangstelling van pers en publiek.'

Honkballen met handtekening

Op de eerste verdieping van zijn huis heeft Eenhoorn de belangrijkste herinneringen aan zijn loopbaan verzameld. Boven zijn bureau hangt een shirt van de Yankees (met rugnummer 23, van Don Mattingly), daarnaast een gesigneerd shirt van het Nederlands team. In de kast een oorkonde uit 2004 waarop hij tot ereburger van Havana wordt uitgeroepen. Welke privileges daar aan verbonden zijn? Eenhoorn zou het niet weten. Schijnbaar achteloos in de hoek ligt een honk met het logo van de World Baseball Classic. Verdeeld over twee kasten liggen zo'n veertig gesigneerde honkballen in vierkante plastic kistjes. Sommige ballen worden langzaam geel. Enkele handtekeningen zijn al bijna weggesleten. Frank Howard, Goose Gossage, Frank Robinson, oud-ploeggenoot Ricky Henderson: ze liggen

er allemaal bij. Verzamelaars zouden een fortuin neerleggen voor de uitgebreide collectie beschreven ballen. 'To my Dutch friend', staat er op een bal. Ondertekend door Bert Blyleven. Op een plank boven zijn bureau de petjes. Eentje van de Angels en een petje van zijn laatste seizoen bij de Norfolk Tides, de minor league ploeg van de New York Mets. Er liggen twee kampioensringen. Behaald met de Oneonta Yankees en het triple A team van de Yankees. De triple A ring is met diamanten afgezet, voorzien van 'Eenhoorn'. De typisch Amerikaanse ringen zijn tijdens een economische crisis een goed ruilmiddel bij de lommerd, zo blijkt de laatste jaren. De kampioensring van de Yankees, verkregen met de titel in 1996 ontbreekt. In dat jaar kreeg Eenhoorn wel speeltijd, maar ontbrak op de spelerslijst voor de play-offs. Zo kreeg hij ook geen kampioensring, de ultieme blijk van erkenning in de Amerikaanse sport. Nu, 15 jaar later is er alsnog een kampioensring onderweg naar Nederland. Wanneer die komt en waarom het zo lang heeft geduurd? Het kan Eenhoorn niet zoveel interesseren, haalt zijn schouders op. Met politieke spelletjes heeft het alles te maken, en hij houdt zich daar niet graag mee bezig.

Eenhoorn loopt een rondje door zijn studeerkamer. Hij zoekt de bal met de handtekening van Jeter en wordt steeds fanatieker als hij het witte ding niet kan vinden. De bal is speciaal voor hem. 'Nou, dan moet ik er de volgende keer meteen maar een paar vragen, als ik hem zie', klinkt het berustend, terwijl hij een paar doosjes rechtzet.

DE WEDSTRIJD DIE ALLES VERANDERDE (I)
NEDERLAND – CUBA 2000

Sydney, woensdag 20 september 2000. De perfecte dag voor een honkbalwedstrijd. De zon schijnt, het is 25 graden en er staat een zacht briesje uit het noordwesten. De luchtvochtigheid is minder dan dertig procent. In het Olympic Park Baseball Stadium gaan de toeschouwers er rustig voor zitten. Iedereen kan het spel goed zien in het knusse stadion, met het golvende dak en de twee lagen tribunes. Een enkele Oranjevoetbal en het gebruikelijke groen en geel van de *Aussies* kleuren de tribunes. De toeschouwers hebben één ding gemeen: zij weten zeker dat Cuba Nederland zal verslaan.

Het Nederlands team stond er niet heel goed voor in die dagen. Op de Haarlemse Honkbalweek hadden de Nederlandse hoofdklassespelers in de jaren tachtig en negentig de grootste moeite met universiteitsploegen uit de VS. In Haarlem gaven de amateurs van de Grand Rapids Sullivans Oranje in die dagen regelmatig klop. Alsof de zondagamateurs van Duitsland het Nederlands elftal nog verslaan met voetbal. ‘Die Sullivans hoef je tegenwoordig echt niet meer uit te nodigen hoor, dat is niet leuk meer voor ze’, zegt Robert Eenhoorn nu met een onderdrukte lach op zijn gezicht.

De laatste zege van de Sullivans in Haarlem dateert van 1990, maar ook in 1998 finishten de amateurs nog boven Nederland in de Honkbalweek. De laatste jaren doen de Sullivans niet meer mee in Haarlem en is Nederland standaard favoriet voor de winst. Dat was rond 2000 nog toekomstmuziek. De eerste Nederlandse zege van de Honkbalweek in 2004 was eind jaren negentig nog ver weg. Oranje was goed in Europa, maar in de rest van de wereld een dwerg. Die ontwikkeling is snel gegaan. Van een ploeg die met moeite van oud-profs kon winnen, naar wereldkampioenen.

Lange leve de profs

Eind jaren negentig werden ook profs toegelaten in de nationale teams, tot dan toe ongehoord. De mogelijkheid om profs op te stellen leidde tot frictie in de amateurorganisatie van de KNBSB. Er was grote onenigheid over het afvaardigen van profs, sommige elementen in de bond wilden liever amateur blijven en geen profs afvaardigen naar de Spelen. Tot vlak voor de Olympische Spelen was onduidelijk wie in het Nederlands team zouden spelen. Gingen de profs nu wel of niet mee naar Australië? Uiteindelijk werden er honkbalshirts besteld, voor spelers die toch nog afvielen, zo onduidelijk was de situatie. 'Nederland zou niet met de beste spelers naar Sydney gaan en er kwam druk van NOC*NSF op de honkbalbond', stelt Robert Eenhoorn over de komst van de profs. NOC*NSF zette in op topsport en wilde topsportbeleid zien van de bond. De profs gingen toch mee.

Erg strak werden de zaken dus niet geregeld in die dagen. Ook over een fatsoenlijk oefenprogramma was niet nagedacht.

De honkbalbond benaderde tijdens de Haarlemse Honkbalweek van vier tot dertien augustus de Taiwanese ploeg of deze niet nog een paar oefenwedstrijden wilde spelen. Dat was slechts luttele weken voorafgaand aan de Spelen. Als dat verzoek niet was gehonoreerd, had Oranje niet geoefend. Structuur ontbrak. 'Het was chaos toen, alles gebeurde op het laatste moment', zegt Eenhoorn.

Op het moment dat Cuba Nederland treft, hebben de Cubanen alle drie de groepsduels gewonnen, net als de Verenigde Staten. Nederland deelt de vierde plek in de groep met Zuid-Korea en Australië, met een overwinning en twee nederlagen. Voor Cuba moet de wedstrijd tegen Nederland een opstapje worden naar de gouden medaille. Eenvoudige zeges op Zuid-Afrika (16-0) en Italië (13-5) bevestigen dat er met de vorm van de Cubanen weinig mis is. De Zuid-Koreanen stribbelen iets meer tegen (6-5 nederlaag), maar daar zal Nederland niet bij in de buurt kunnen komen, zo is de verwachting. Nederland won van Australië in de eerste wedstrijd (6-4), maar kreeg tegen Japan (10-2) en de Verenigde Staten (6-2) nederlagen voor de kiezen. Oranje moet bij de eerste vier ploegen eindigen om door te mogen naar de halve finale.

De Cubanen hebben zo hun eigenaardigheden. In het veld gebruiken ze niet hetzelfde materiaal dat door veel andere landen wordt gebruikt. De Nederlanders hebben zich door de jaren heen altijd verbaasd over de grote lappen leer die de Cubaanse binnenvelders gebruiken. De gedachte is dat je de bal sneller uit een kleinere handschoen pakt. Snelheid is immers essentieel in het binnenveld en een grotere handschoen kan tijdverlies opleveren. Maar de Cubanen redden zich prima met de grote handschoenen. En dan valt natuurlijk de gebruikelijke handelsgeest op: sigaren, shirts, alles is te koop bij de Cubanen. Overigens

nooit met een Amerikaanse label op de petten of shirts: spullen van bijvoorbeeld het Amerikaanse kledingmerk Nike tref je niet aan bij de Cubanen.

Toekomstvoorspeller Brauckmiller

Ken Brauckmiller droomt als kind van de Olympische Spelen. Voor de deeltijdhonkballer zijn de Olympische Spelen het walhalla. Even niet dat eeuwige balanceren tussen werk en sport. In het Olympisch dorp draait alles om presteren. Dat bevalt de Nederlandse Amerikaan wel. Hij geniet in het dorp met volle teugen. Bijvoorbeeld van de zwemmers en de hockeyers of een avond in het Holland Heineken Huis. Vaak is hij 's avonds laat nog wakker en loopt een rondje door het dorp. Bij het *food court* schuift hij dan nog even aan. Voor het naar buiten lopen, brengt hij altijd een bezoek aan het ijsbuffet.

Brauckmiller stond door de jaren heen diverse keren tegen de Cubanen op de heuvel. Goede resultaten waren er zelden. Toch voelde hij dat het kon, Cuba verslaan. 'Ik had dat gevoel, waarom weet ik niet precies. In het verleden konden we het *momentum* niet pakken als het moest en presteerden we niet geweldig. Ik wist zeker dat als ik een goede wedstrijd gooide, we de strijd met de Cubanen aan konden gaan en onze slagploeg een kans had', zegt de in 1989 naar Nederland gekomen Brauckmiller in 2011. Hij spreekt Engels. Dat gaat hem nog altijd makkelijker af dan Nederlands.

Hij richt zich in Sydney op de gouden regels van het werpen: de bal laag houden zodat deze niet makkelijk over het hek wordt geslagen en hij wisselt de snelheid van de worpen af. Zo weten de Cubanen niet welke bal ze kunnen verwachten en dat maakt

het slaan moeilijker. Brian Farley, destijds assistent-coach bij het Nederlands team, beschrijft die benadering als volgt: ‘Alsof je de slagploeg in een schommelstoel zet, waarbij je ze heen en weer schommelt op hun benen en de Cubanen niet weten welke beweging te verwachten valt.’ Brauckmiller vertrouwt op beweeglijke worpen. Een cutter, bal die naar buiten snijdt en een sinker, de bal die daalt op het einde.

De Cubanen tonen zich al vroeg in de wedstrijd niet onder de indruk van die benadering. Met machtige klappen proberen de eilandbewoners elke bal over het hek te maaïen. Na twee hard geslagen ballen die worden gevangen door de Nederlanders Rikkert Faneyte en Ralph Milliard, komt de Cubaanse ster Omar Linares aan slag. Brauckmiller mikt te hoog en Linares haalt soepel uit. Hensley Meulens moet in het verreveld toekijken: homerun.

De Cubaanse manager Servio Borges kijkt gerustgesteld toe. Deze pot zal het verwachte ‘eitje’ worden. Brauckmiller lijkt er een slagtraining van te maken, hij gooit zacht met 126 kilometer per uur. Pacheco slaat in de eerste inning ook nog een tweehonkslag en Macias slaat de bal bijna op het gravel van het buitenveld, maar wordt de derde nul. Brauckmiller ontsnapt. Wat er vervolgens in de dug-out gebeurt, is tien jaar later uitgegroeid tot een mythe.

In het boek *Play Ball* laat Brian Farley optekenen dat Brauckmiller bij terugkomst in de dug-out zei: ‘Die scoren vandaag geen punt meer.’ Ook in gesprekken met andere betrokkenen komt dit voorbeeld terug. Brauckmiller zelf kan zich het niet voorstellen. ‘Dat klinkt niet echt als mijzelf. Ik was geen speler die de toekomst voorspelde, meer iemand die zich voornam zijn best te doen en op het hier en nu focuste. In verband met die homerun zal ik wel iets hebben gezegd in de trant van “dat

laat ik niet nog een keer gebeuren”’. Hoe het ook zij, het verhaal is onderdeel van de Nederlandse honkbalhistorie geworden. Brauckmiller voorziet iets bijzonders.

‘Bam bam’ doet bam!

In de derde inning krijgen de Cubanen twee mannen op de honken. Nul uit. Erik Remmerswaal begint warm te gooien, het ziet er niet goed uit voor Nederland. Dan volgt een dubbelspel waarbij de bal via korte stop Eenhoorn en tweede honkman Ralph Milliard naar eerste honkman Percy Isenia gaat. Twee nullen. Het is een van meerdere belangrijke verdedigende acties van Eenhoorn deze middag. Een hoge bal in het rechtsveld wordt door Dirk van ’t Klooster gevangen. Nederland komt goed weg en Brauckmiller mag op de heuvel blijven.

Dat Nederland in de derde inning doorbreekt, lijkt onwaarschijnlijk. De Cubaanse werper Norge Vera blaast tot dan toe de ballen met 142 kilometer per uur langs de Nederlandse slagploeg. Hij gooit een sterk toernooi, eindigt met een bijzonder laag ERA van 1,23. Als eerste komt Dirk van ’t Klooster in het slagperk. Goed voor zes honkslagen in negen slagbeurten, een homerun en drie binnengeslagen punten. Van ’t Klooster is geduldiger in het slagperk dan de Cubanen. De eerste bal van Vera komt hoog en aan de buitenkant, de tweede bal hoog door het midden. De derde bal is te laag. Van ’t Klooster staat stil, beweegt zijn knuppel niet. De vierde bal gaat eveneens wijd.

Achterover leunend in de dug-out kijkt de Cubaanse bondscoach toe hoe Van ’t Klooster met vier wijd naar het eerste honk gaat. De Cubaanse problemen beginnen als catcher Johnny Balentina de bal hard op de grond slaat. Zo hard dat deze over de

derde honkman Omar Linares stuitert. Twee honklopers voor Nederland. Pitcher Vera beweegt zijn pet en kijkt de andere kant op, wendt zijn blik af van wat achter hem gebeurt. Catcher Ariel Pestano en de Cubaanse coach Borges komen naar de heuvel voor overleg, terwijl Maels Rodriguez warmgooit. Vera kijkt sip, heeft de bal nog in zijn hand, maar weet dat hij die bij nog een misstap kwijt is. Evert-Jan 't Hoen, tot dan toe nog maar vier keer aan slag in het toernooi, brengt Vera verder in de problemen met een goed geplaatste stootslag. Derde honkman Linares snelt naar voren, pakt de bal op en wil gooien naar het eerste honk, maar laat de bal vallen. Uitgerekend de Cubaanse ster faalt op een belangrijk moment. De nummers zeven, acht en negen van de Nederlandse slaglijst, vaak de zwakkere broeders, staan allemaal op het honk. Met alle honken bezet, gaat Van 't Klooster vervolgens uit op de thuisplaat na een matige knal van Rikkert Faneyte. Milliard brengt de ploegen op gelijke hoogte met een honkslag. Daarmee zit de klus er voor Vera op. Borges komt opnieuw naar de heuvel en neemt hem de bal af. De werper loopt met gebogen hoofd naar de dug-out, in gedachten verzonken. Vervanger Rodriguez jopt het veld in vanuit de bullpen. Zijn eerste worp heeft volgens de televisiebeelden een snelheid van 156 kilometer per uur. Zo krijgt hij Sharnol Adriana uit: drie slag. Hensley 'Bam Bam' Meulens doet wat van hem wordt verwacht: bam! Hij peert de bal langs linksvelder Luis Ulacia tegen het hek en drie man komen over de plaat: 4-1 Nederland.

In de vijfde inning geeft Brauckmiller vier wijd aan korte stop German Mesa. In het linksveld warmt Erik Remmerswaal zich voor de tweede keer deze wedstrijd op. Ook Radhames Dijkhoff maakt zijn spieren los. Brauckmiller merkt het niet op, voelt zich kalm en gefocust. 'Ontspannen intensiteit', zegt hij over die dag.

Hij houdt het tot in de negende inning vol. Voor de laatste paar nullen van de wedstrijd komt de Nederlandse closer het veld in. Normaal stapt deze man uit de bullpen het veld op, maar nu niet. Vanuit het buitenveld rent Rikkert Faneyte naar de heuvel. Een regelrechte stunt. Veldspelers komen normaal alleen op de heuvel als er echt niemand anders meer beschikbaar is, niet op het moment dat een ploeg een belangrijke zege kan binnenhalen. Faneyte lijkt ongeschikt voor die taak. Hij gooit de bal met ongeveer 123 kilometer per uur, waar een closer normaal gesproken minimaal twintig kilometer per uur harder gooit. Door het grote effect aan zijn bal, missen de Cubanen niettemin. Faneyte houdt stand en de wereldkampioenen lijden hun eerste nederlaag ooit op de Olympische Spelen.

Twee ploegen

Voor de camera's van de NOS doet Hensley Meulens verslag van zijn klap. Op zijn hoofd prijkt een futuristische zonnebril. De grijze poten lopen niet langs zijn oren, maar over zijn kale schedel. De glazen kleuren paarsblauw, net een creatie uit Star Wars. 'De werper was heel snel, 99 miles per uur (158 kilometer per uur). Ik had een goede worp om te slaan. Iedereen hier is heel erg trots, ik denk wel dat iedereen in Nederland en in de Nederlandse Antillen ook erg trots is op de wedstrijd vandaag.'

Brauckmiller elf jaar later: 'Alles kwam een beetje samen. Het schitterende weer, de goede prestaties, het publiek dat langzaam doorkreeg dat er een stunt zat aan te komen. Die wedstrijd was *fun*. We vochten niet tegen onszelf zoals in het verleden, maar we deden alles goed, verdedigden geweldig en vielen goed aan, scoorden de noodzakelijke punten.' Nog regelmatig

wordt Brauckmiller aan die dag herinnerd. 'Die dag was echt een hoogtepunt voor mij, ben blij dat ik er onderdeel van uitmaakte.'

De Nederlanders zijn na de laatste bal blij, maar niet euforisch zoals negen jaar later na de zeges op de Dominicanen of zoals na de WK-titel in 2011. Het lijkt bijna een zakelijke reactie op de stunt. Eenhoorn: 'Toen we van Cuba wonnen, was het niet gelijk zo van "wow". We waren met een hele groep jongens die met Amerikaanse spelers van statuur speelden. Omar Linares zal best een goede honkballer zijn, maar ik had naast Don Mattingly gestaan bij de Yankees, Rikkert Faneyte naast Barry Bonds bij de San Francisco Giants. Dan is de intimidatiefactor snel weg.'

De professionals in het Nederlands team zetten een belangrijke stap in de honkbalrevolutie. Nederland liet zich niet weer door de Cubanen intimideren. De spelers bleven kalm op de beslissende momenten. De prestatie krijgt ruim aandacht in de pers. Toch is er naast publiciteit ook veel aandacht voor iets anders. Oranje zou verdeeld zijn in twee groepen. De met name Antilliaanse profs aan de ene kant en de Nederlandse amateurs van het vaste land aan de andere kant. Dat bijvoorbeeld oud-profs Robert Eenhoorn en Rikkert Faneyte in Nederland opgroeiden, verandert dat beeld niet. Eenhoorn reageert elf jaar later fel als hem naar de tweedeling wordt gevraagd. 'Dat is echt de grootst mogelijke onzin,' zegt hij resoluut. Zijn blik verstart. Dit onderwerp ligt gevoelig bij de technisch directeur, omdat hij het onterecht vindt en omdat het steeds maar terug blijft komen, ook al is het volgens hem allang achterhaald.

Als de NOS Eenhoorn na het WK in Panama in 2011 om een reactie wil vragen in het kader van een verhaal over de Antillianen in het team, weigert de technisch directeur. Hij geeft

de journalist te verstaan liever op de golfbaan te blijven als het daarover gaat. De zaken lagen in 2000 volgens Eenhoorn anders dan in de pers werd beschreven. Hij verwijst naar de cultuurverandering die er werd doorgevoerd voor de Spelen van Sydney. Van amateur naar prof. Voor 2000 bestond het Nederlands team slechts uit spelers uit de hoofdklasse, vanaf 2000 uit de beste spelers met een Nederlands paspoort. 'Bij elke cultuurverandering die je doorvoert, waar dan ook, heb je met weerstand te maken.'

De veranderingen kostten basisspelers hun plek in het team en dat leidde tot frictie. Eenhoorn: 'Er kwamen professionals van buitenaf. Die profs zeiden: "Nu ga ik op jouw plek in het veld staan, want ik ben beter." Het ging in één keer echt over topsport, de vanzelfsprekendheid van een plek in het Nederlands team was voor veel jongens weg. Er zullen in het team best wel eens mensen zijn geweest die elkaar niet aardig vonden, maar dat heeft niets met kleur te maken. Ik vind een Nederlander ook wel eens niet aardig. Twee groepen op basis van kleur, het slaat helemaal nergens op.' Hij pauzeert even. 'Dat is er gebeurd. Van buitenaf, bijvoorbeeld in de pers, hebben mensen altijd geprobeerd daar twee door kleur verdeelde groepen van te maken. Binnenskamers was dat niet het geval. Er zullen rond het team vast spelers zijn geweest die het argument van de verschillende huidskleur voor zichzelf hebben gebruikt, maar dat waren niet de spelers die op het veld stonden, maar degene die er net naast stonden.'

Dat het team in Sydney een mix was van allerlei culturele invloeden, staat wel buiten kijf. Coach Pat Murphy, assistent-coach Brian Farley en werper Brauckmiller werden geboren in de Verenigde Staten. Waar de spelers van de Antillen soms als buitenlanders werden gezien, kwamen zij voor die titel beter

in aanmerking, al waren Farley en Brauckmiller toen ook al genaturaliseerde Nederlanders, een feit dat Nederlanders soms lijken te vergeten. Brauckmiller: 'Ik had in 2000 al tien jaar in Nederland gespeeld, was genationaliseerd, Nederland was mijn thuis. Als ik in Oranje speelde, ervoer ik dat echt als dat ik het land vertegenwoordigde waarin ik leefde.' Over de zogenaamde tweedeling in het team: 'Ik maakte geen onderscheid tussen wie waar vandaan kwam. We werkten samen om de beoogde doelen te halen en er was een professionele houding in het team. Iedereen voerde zijn taak uit, daar ging het om.'

Brauckmiller vergelijkt de situatie met het voetbal, waar Surinaamse spelers al jaren een belangrijke rol vervullen in Oranje. 'De spelers van de Antillen mochten voor Nederland spelen. Dat was binnen de regels, niemand probeerde de regels in zijn voordeel te buigen. Ze zijn Nederlandse jongens, met een Nederlands paspoort.' De oud-werper, tegenwoordig hoofd van Nike in Nederland, vult aan dat 'verschillende culturen alleen maar hebben bijgedragen aan het sterker worden van het honkbal in Nederland en de dynamiek in het team.'

Nederland stelde door de jaren heen altijd spelers met een Nederlands paspoort op, andere landen waren een stuk soepeler. Italiaanse teams bestonden vaak uit immigranten of mensen waarvan niet per se de ouders ook Italiaans zijn, of die niet of nauwelijks Italiaans spreken. In 2006 speelde catcher Mike Piazza voor de Italianen. De Amerikaan – opgegroeid in de staat Pennsylvania – had een familieband met Italië, maar die ging ver terug. Zijn grootouders kwamen uit Sicilië. De Amerikaans-Italiaanse connectie is niet iets van de laatste jaren. Al in de tijd van Hudson John speelde Italië met Amerikaanse Italianen. Niettemin loeide het Italiaanse publiek "passeporte, pas-

seporte”, als de Antillianen aan slag kwamen, zo stelt Hudson John in 2011 tegenover het *Algemeen Dagblad*.

Als het gaat over de vraag of spelers wel ‘echte Nederlanders zijn’, is het aardig om eens een vergelijking te trekken tussen het Italiaans team en het Nederlands team dat tijdens de World Baseball Classic van 2009 in actie kwam. Frank Catalanotto, Dan Serafini, Phil Barzilla en Adam Ottavino lijken op het eerste gezicht namen die je zo in het telefoonboek van een Italiaanse provinciestad tegenkomt. En misschien is dat ook wel zo, al vertellen de geboorteplaatsen een minder Italiaans verhaal. Catalanotto: Smithtown, New York. Serafini: San Francisco, Californië. Phil Barzilla: Houston, Texas. Ottavino: Brooklyn, New York. Van de 28 spelersnamen die op de website baseball-reference.com staan, zijn er achttien geboren in de VS, acht in Italië en van twee spelers staat de geboorteplaats niet vermeld. Op de Nederlandse spelerslijst 29 namen, waarvan bij één speler de geboorteplaats niet vermeld staat: Pim Walsma, geboren te Amsterdam. Van de andere 28 namen zijn er dertien geboren op het vasteland van Nederland, veertien op de eilanden als Aruba en Curaçao en slechts een echt buiten Nederlands grondgebied: Leon Boyd. Geboren in Canada als zoon van een Nederlandse moeder.

Zo was 2000 het jaar waarin de profs hun intrede deden - al dan niet afkomstig uit Nederland, de Nederlandse Antillen, Aruba of nog ergens anders - en het startpunt van een revolutie die de jaren na de historische victorie op Cuba gestalte kreeg. Al zou het op dat moment nog elf jaar duren voordat het eerste tastbare succes werkelijkheid werd.

DE WEDSTRIJD DIE ALLES VERANDERDE (II)
NEDERLAND – DOMINICAANSE REPUBLIEK 2009

Februari 2009. De Nederlandse pers was niet gerust op de goede afloop van de World Baseball Classic (WBC), het officieuze WK voor profs. De kansloze nederlagen op de Olympische Spelen van Peking in 2008 stonden in het geheugen gegrift en de loting beloofde niet veel goeds. Nederland was van de vier poules ingedeeld in poule D met grootmachten Puerto Rico, de Dominicaanse Republiek en Panama. Bij de laatste training van Oranje in Rotterdam in aanloop naar het toernooi, was ook een cameraploeg van de NOS aanwezig. Spelers en coaches werden geïnterviewd over de trip naar Puerto Rico. Centrale zorg voor de NOS-verslaggevers ter plaatse: 'De vraag is [...] wat Oranje daar te zoeken heeft.'

Bondscoach Rod Delmonico was optimistischer en zei tegen *NRC Handelsblad* 'LA is ons doel'. De bondscoach doelde daarmee op de finaleronde die in Los Angeles zou worden gehouden. Delmonico mocht een optimistische inslag hebben, niet veel mensen in Nederland deelden dat optimisme. Oranje zou voer voor de leeuwen zijn, daar twijfelde niemand aan.

Zo ging het drie jaar eerder immers ook. In de eerste editie van het toernooi kwam Nederland in actie tegen Puerto Rico, Cuba en Panama. Puerto Rico (8-3) en Cuba (11-2) zorgden

voor een geruisloze uitschakeling van de Nederlanders. Lichtpuntje was de 10-0 zege op Panama op het moment dat Nederland al uit het toernooi lag. Shairon Martis gooide die dag een no-hitter, wedstrijd zonder honkslagen, voor Nederland, maar hoefde daar slechts zeven innings voor te gooien in plaats van de gebruikelijke negen. De Amerikanen riepen enthousiast dat Nederland 'geschiedenis had geschreven' door de eerste no-hitter in het bestaan van de Classic te gooien. Kenners keken wat nuchterder naar die prestatie. Nederland leidde na zeven innings al met 10-0 en daarom trad de *mercy rule* in werking en werd de wedstrijd gestaakt. Door de zege verliet Oranje Puerto Rico toch met opgeheven hoofd.

Profs

Het Nederlandse team werd net als in 2006 voor de WBC van 2009 aangevuld met de Nederlandse profs in Amerika. Die stonden niet allemaal meteen te trappelen toen ze van het nieuwe toernooi hoorden. Buitenvelder Roger Bernadina van de Washington Nationals en werper Jair Jurrjens van de Atlanta Braves kozen voor de seizoensvoorbereiding bij hun Amerikaanse profclubs. Jair Jurrjens wilde in eerste instantie wel meedoen, maar bedacht zich later toch nog. Op de achtergrond speelde mee dat de jonge spelers Bernadina en Jurrjens zich minder kans toedichtten op een plek in hun profteam als ze tijd bij het Nederlands team zouden doorbrengen. De seizoensvoorbereiding is voor jonge spelers een cruciaal moment om zich aan de coaches te tonen (en dé kans om een vet contract ter waarde van honderdduizenden dollars binnen te slepen). Profs Rick

van den Hurk, Sidney Ponson, binnenvelder Hainley Statia en verrevelder Gregory Halman, wilden wel meedoen.

De spelers kenden veel vrijheid onder coach Rod Delmonico. Ze mochten bijvoorbeeld zelf op pad voor de lunch. Ongehoord in Nederlandse sporten, waar het regime tijdens bijvoorbeeld voetbaltoernooien, berucht is. Samen ontbijten, samen lunchen, samen dineren en o-wee als je een van die gelegenheden mist. Delmonico predikte eigen verantwoordelijkheid tegen de spelers. Net zoals in de Amerikaanse profcompetitie. Geen manager die je de hele dag op de lip zit, wel een die je aanspreekt als er wat fout gaat.

Nederland speelde voorafgaand aan het toernooi drie oefenwedstrijden tegen de Major League-teams van de Cincinnati Reds, Minnesota Twins en Pittsburgh Pirates. Het Nederlands team liet ondanks de drie nederlagen een goede indruk achter. Als ik twee jaar later op bezoek ga bij het stadion van de Pirates in Bradenton, spreken de medewerkers nog met bewondering over het team uit het kleine Nederland dat zo goed partij bood. Dat hadden ze in Amerika niet verwacht.

Nederland opende het toernooi op zaterdag 7 maart met een wedstrijd tegen de Dominicaanse Republiek. Dat moest normaal gesproken een eitje zijn voor de Dominicaanse *all stars* als David Ortiz, Pedro Martinez en Hanley Ramirez. Grote sterren in de Amerikaanse competitie, regelmatig verkozen in het *all star team* met de beste spelers. Dat sterren als Alex Rodriguez en Albert Pujols niet meededen, was nauwelijks een gemis. Rodriguez ontbrak in het sterrenensemble met een heupblessure. Hij kreeg in de weken voorafgaand aan het toernooi ook nog eens veel negatieve publiciteit vanwege toegegeven dopinggebruik.

Nederland had geen sterren. De vier Nederlandse buitenvelders (Engelhardt, Kingsale, Rombly en Van 't Klooster) kwamen allemaal uit in de hoofdklasse. Als Nederland al een sterkende, was het werper Sidney Ponson, die op dat moment zonder club zat, nadat de Yankees hem hadden laten gaan.

Stuntwerk, deel één

Die dag debuteert Ponson in Oranje en neemt zijn team in de eerste wedstrijd bij de hand. Hij gooit vier innings en wordt de winnende werper die wedstrijd. Alexander Smit, Rob Corde-mans, Dennis Neuman en Leon Boyd zetten zijn werk voort, waarbij zij niet al te veel steun van de slagploeg krijgen. Nederland slaat slechts drie honkslagen, maar scoort wel drie punten. De Dominicaanse sterren als Ortiz en Ramirez zijn duidelijk nog niet in vorm en leveren aanvallend nauwelijks gevaar. De acht honkslagen komen met name van de Dominicanen onderaan de slaglijst. Nederland oogt dankzij een uitgebreide toer-nooivoorbereiding bijzonder scherp, is vanaf de eerste worp geconcentreerd en verdedigt erg goed. De Dominicanen lijken het gemakkelijk op te nemen, blijven lachen en fouten maken. Nederland wint: 3-2. De eerste stunt is een feit.

Stuntwerk, deel twee

Tegen Puerto Rico gaat Nederland opnieuw voortvarend van start. Yurendell de Caster slaat een honkslag en daarmee komt Gregory Halman over de thuisplaat. De 1-0 voorsprong wordt tot in de achtste inning vastgehouden. Dan komen de Puerto-

ricanen alsnog langs zij en winnen met 3-1. Puerto Rico boekt met zijn tweede zege een ticket naar de tweede ronde en Nederland moet nog een wedstrijd spelen tegen uitgerekend wéér de Dominicaanse Republiek. In het tijdens de *classic* gehanteerde 'dubbele eliminatie' systeem, moet je twee keer winnen om de volgende ronde te bereiken. De Dominicanen kregen die herkansing door in hun tweede wedstrijd Panama overtuigend te verslaan: 9-0. Panama verloor ook het eerste duel (7-0 nederlaag tegen Puerto Rico) en was uitgeschakeld. Door de Nederlandse nederlaag tegen Puerto Rico, treffen de Dominicanen opnieuw Oranje. Werper Tom Stuifbergen ruim twee jaar later: 'We hadden gehoopt in de eerste wedstrijd van Panama te winnen en daarna een stuntje uit te halen. Nu lootten we de Dominicanen in plaats van Panama in de eerste wedstrijd en wonnen we ook nog. "We hebben te vroeg gepiekt, hadden moeten wachten tot die tweede wedstrijd", dachten we.' Twee keer stunten tegen het land waar honkbal dezelfde status heeft als voetbal in Nederland, het lijkt onmogelijk, zo denkt ook de Amerikaanse pers die na de eerste zege van Oranje in ieder geval aandacht heeft voor de ploeg die tot 'Assepoester' van het toernooi wordt bestempeld. De Dominicanen tonen zich ondertussen nog steeds niet bijster onder de indruk van Oranje. De ploeg die door sommige kenners als mogelijke toernooiwinnaar wordt bestempeld, is zich van geen gevaar bewust. 'Ze liepen allemaal met de borst vooruit, hadden het idee dat ze ons wel even gingen pakken', zegt werper Tom Stuifbergen. Op zowel spelers, begeleiders als de aanwezige pers komen de Dominicanen arrogant over. Oranje voelt zwakte bij de eilandbewoners. Voor de Nederlandse spelers lijkt de ploeg supersterren een berg los zand: de Dominicanen spelen in nationaal teamverband zelden met elkaar en lijken meer op zichzelf te letten, terwijl de meeste

spelers van het Nederlandse team al jaren met elkaar spelen en tot een hechte ploeg zijn uitgegroeid.

De Dominicanen zijn niet alleen in hun idee dat Nederland snel naar huis moet. Die overtuiging is overal aanwezig. Op een persconferentie voorafgaand aan het toernooi werd door de organisatie aangekondigd dat het Nederlands team na vier dagen moest uitchecken. Er werd rekening gehouden met een vroegtijdige uitschakeling van Nederland en dus een vroeg vertrek. Dat schoot pitching coach Bert Blyleven in het verkeerde keelgat. 'Wat zei je? Wij zijn hier naar toe gekomen om het toernooi te winnen', liet hij hoorbaar geïrriteerd weten. Rick van den Hurk: 'Bert maakte zich echt kwaad om die opmerking. Dat maakte indruk op de spelers, natuurlijk ook omdat hij zo'n grote naam is.' De honkbalbond had evenmin verwacht dat Nederland nog een kans zou maken. Er waren tickets geboekt met een retourdatum die nog tijdens de eerste ronde viel. Uiteindelijk kon Nederland niet vliegen, ze moesten nog spelen.

ADHD en het casino

De Dominicanen kunnen voor de cruciale wedstrijd bouwen op Ubaldo Jimenez. Werper bij de Colorado Rockies in de Major League met een fastball van tegen de 160 kilometer per uur. Alom gevreesd in de Verenigde Staten. De Nederlanders zijn al dat werpgeweld nauwelijks gewend: in de minor leagues komen de Nederlandse talenten een werper als Jimenez zelden tegen.

Nederland moet het op de heuvel doen met de 20-jarige Tom Stuifbergen, talent van de Minnesota Twins. In 2007 debuteerde hij in de minor leagues om het hele volgende jaar geblesseerd toe te moeten kijken. Nog maar een paar weken voor de

wedstrijd was hij blij überhaupt mee te mogen doen, nu is de 20-jarige aangewezen om Nederlands belangrijkste wedstrijd te gooien. Sidney Ponson had de jonge werper de avond voor de wedstrijd advies gegeven: 'Neem je rust. We hebben je morgen nodig.' Vervolgens was Ponson zelf nog even het casino ingetrokken om een pilsje te pakken. Veel zou deze avond afhangen van de werpers. Nederland had in de eerste wedstrijden met een zeer laag team-ERA van 2,65 laten zien dat het aan de pitchers niet zou liggen.

Stuifbergen is er na zijn blessure alles aan gelegen om de Twins te laten zien dat hij het nog kan en ligt de nacht voor de wedstrijd wakker van de spanning. 'Ik wilde een wereldpot gooien in mijn eerste wedstrijd op live televisie.' Dat vooruitzicht maakt Stuifbergen zo nerveus dat de ballen bij het ingooien alle kanten op vliegen. Nog een geluk bij een ongeluk dat de drukke Stuifbergen zijn ADHD-medicijnen had ingenomen. 'Als ik mijn medicijnen niet inneem ben ik niet gefocust. Mocht ik dan een honkslag opgeven, nondeju, dan word ik kwaad, raak ik afgeleid. Met die pillen ben ik gefocust.' Bert Blyleven ziet dat zijn pupil tijdens de warming-up barst van de zenuwen en vormt een bron van rust. 'Ga lekker die heuvel op, geniet ervan. Maak je niet druk, ook de Dominicanen gaan zeven van de tien keer uit', zei de *Frying Dutchman*. Blyleven was opgedragen een scouting rapport samen te stellen waarin de sterke punten van alle Dominicanen aan bod kwamen, inclusief het strijdplan tegen die spelers. Het advies dat de Nederlandse Amerikaan voor Hanley Ramirez noteerde, was weinig hoopvol. 'Die is zo goed, waar je de ballen ook gooit, hij kan 'm toch wel ver slaan. Gooi die ballen maar gewoon over de plaat. Hopelijk mist hij.' Stuifbergen moet er om lachen. Blylevens relativerende opmerking haalt toch de spanning weg en de Nederlander stapt zelfverze-

kerd de heuvel op. Stuijbergen krijgt ook het advies om de bal dicht bij het lichaam van de supersterke Dominicaanse slagman David Ortiz te gooien. Met het gevaar hem te raken. ‘Zonder het advies van Bert had ik dat nooit gedaan.’ Stuijbergen vat zijn houding die dag samen: ‘Ik ben Tom. Ik wil winnen. Jij gaat niet over de thuisplaat komen.’

Stuijbergen begint voortvarend. De watervlugge eerste slagman Jose Reyes krijgt snel twee slag en produceert dan een slap rollertje naar derde honkman Yurendell de Caster. Die vuurt naar het eerste honk. Eerste honkman Randall Simon vangt eenvoudig. Robinson Cano gaat vervolgens ook uit op een bal over de grond en Hanley Ramirez slaat een honkslag. Als laatste in de eerste inning komt David Ortiz aan slag. *Big Papi*, zoals de bijnaam van de kolossale Dominicaan luidt. Ortiz kijkt toe hoe de bal langs hem suist. Drie slag. Strike out. Stuijbergen slaat op zijn handschoen van plezier, schreeuwt het uit. In Nederland grijpt een van Stuijbergens vrienden naar de telefoon voor het versturen van een sms-bericht. Hij heeft voor het toernooi een weddenschap met Stuijbergen afgesloten. Bij een strike-out voor Big Papi, zou Stuijbergen de portemonnee trekken voor een gratis avondje stappen. De werper houdt woord. Zijn vriend zal later grif gebruik maken van het aanbod en een leuk stapavondje beleven. Stuijbergen: ‘Hoe vaak ga je die jongen nog drie slag geven? Dit was mijn kans: ik wilde die prestatie ook even *pimpen*. Echt even laten zien: *hoppa*, gelukt!’

In de tweede helft van de eerste inning is Randall Simon de eerste honkloper van de wedstrijd voor Oranje. Zijn over de grond geslagen bal hobbelt het verreveld in. Op een zeldzame wilde worp van Jimenez bereikt hij zelfs het tweede honk. Met Yurendell de Caster aan slag en twee man uit is dit plotseling een scoringskans voor Nederland, vroeg in de wedstrijd. Jime-

nez gooit de bal aan de binnenkant van de rechtshandige De Caster. De bal lijkt de Nederlander op de mouw te raken en via die mouw in de handschoen van de catcher te verdwijnen. Gerookt werpen zou een vrije loop betekenen. De scheidsrechter maakt een wilde armbeweging. De Caster is strike-out. Geen vrije loop naar het eerste honk. Weg kans. Delmonico sprint uit de dug-out om bij de scheidsrechter te klagen over de beslissing. Dit soort kansen moet Nederland niet te vaak verspelen. Het is tot laat op de avond een van de laatste goede kansen voor Nederland. Hierna neemt Jimenez het heft stevig in handen en gaat de ene na de andere Oranjeman met drie slag naar de bank. Jimenez zal de avond uiteindelijk afsluiten met tien strike-outs. Een nieuw record in de geschiedenis van het drie jaar oude toernooi. Stuijbergen: 'Ik zag ze achter elkaar terugkomen naar de dug-out, en ik dacht: dat wordt helemaal niks, die Jimenez gooit zo achterlijk hard, ik sta hier voor de kat z'n viool te gooien, laten we maar stoppen.'

Aan je blote oog heb je niets

De worpen van Jimenez vliegen met een snelheid van tussen de 153 en 158 kilometer per uur richting de thuisplaat. De werpersheuvel ligt op ongeveer 18,5 meter van de thuisplaat. Aan het begin van zijn worp staat Jimenez met één voet op de rubberplaat bovenop de heuvel. Op het moment dat hij de bal loslaat, hoeft hij die voet niet meer op die strip rubber te hebben en staat de werper dus dicht bij de thuisplaat. Als de Dominicanen de bal loslaat, is de afstand die de bal moet overbruggen nog zo'n zeventien tot achttien meter. Die afstand wordt in ongeveer veertiende van een seconde afgelegd. Mike Stadler wijst

in *The Psychology of Baseball* fijntjes op de problemen die deze hoge snelheid oplevert voor de slagman. Het kost een slagman ongeveer 0,6 seconde van het moment dat hij de eerste fase van zijn slagbeweging begint, tot het moment dat hij de bal raakt. Dat betekent dat hij nog met slaan moet beginnen voor de bal over de thuisplaat is. In de korte tijd die de bal onderweg is, moet hij bepalen of hij wil slaan, wat voor soort bal de pitcher gooit en waar hij de knuppel plaatst. Een grote uitdaging in een halve seconde. Ook bij worpen van Nederlandse werpers die rond de 140 kilometer per uur gooien, moet er snel besloten worden. Bij die snelheid is de bal iets meer dan een halve seconde onderweg.

Behalve de tijd die het kost om de slagbeweging in te zetten en uit te voeren, is de waargenomen snelheid van de bal een probleem. Naarmate de bal dichterbij komt, lijkt deze sneller te gaan voor het menselijk oog. Op het moment dat de bal de thuisplaat passeert, is de waargenomen snelheid zo groot, dat de slagman de bal niet meer kan volgen. Stadler stelt in zijn boek dat slagmensen de bal kwijtraken op een afstand tussen de anderhalve en twee meter van de thuisplaat. De enige manier voor de slagman om de bal op de thuisplaat te zien, is als hij kijkt naar de eerste paar meter die de bal aflegt, en dan snel zijn ogen naar de thuisplaat keert. Ook in deze methode mist hij een deel van de vlucht: namelijk het middelste deel. Inschatten waar de bal komt, is dus voor een goed deel gokken en hier maakt werper Jimenez tegen Oranje uitstekend gebruik van.

De goede prestaties van Jimenez houden de normaal makkelijk af te leiden Stuijbergen bij de les. Bij een grote voorsprong heeft hij de neiging om gemakzuchtig te worden en meer punten toe te staan. In belangrijke wedstrijden is hij normaal gesproken goed. In de vierde inning raakt Stuijbergen toch in

de problemen. Blyleven kijkt toe vanaf de reling van de dug-out, hand onder zijn kin. De coach maakt een kort armgebaar naar Stuifbergen. Met lopers op het eerste en het derde honk komt Jose Guillen aan slag. Guillen krijgt de bal omhoog, Van 't Klooster vangt en gooit de bal snel genoeg terug naar het binnenveld om te voorkomen dat David Ortiz, de zwaarlijvige honkloper op het derde honk, kan scoren. Cano krijgt een strike-out, vervolgens krijgt Cruz vier wijd. Alle honken vol, twee man uit. Gevaar voor Nederland. Blyleven loopt door de regen naar de heuvel om te praten. Stuifbergen slaakt een zucht. Met 63 ballen op de teller begint Stuifbergen aan de slagbeurt van catcher Miguel Olivo. Nog zeven ballen te gooien, als hij middenin een slagbeurt de zeventig haalt, mag hij die slagbeurt afmaken. Werpsters mogen in de eerste ronde van het toernooi maximaal zeventig ballen gooien. De regel is door de profbond Major League Baseball (MLB) bedacht als voorzorgsmaatregel tegen blessures. Voor veel profs valt het toernooi midden in de seizoensvoorbereiding van hun Amerikaanse clubs. Te vroeg in het seizoen vol belasten, verhoogt de kans op blessures. De financiële belangen zijn groot. Het 162 wedstrijden lange Major League seizoen is zwaar, de clubs zijn zuinig op spelers waar soms tientallen miljoenen dollars in zijn geïnvesteerd.

Olivo raakt een van de worpen hard, maar mikte net te laag. De bal ploft tegen de netten achter de thuisplaat in plaats van over de hekken in het verreveld. Als de catcher wel raakt slaat, gaat de bal recht op Sharlon Schoop af. Drie man uit. Stuifbergen loopt met gebogen hoofd van het veld. Knikt zelfbewust in de richting van de dug-out.

Na de vierde inning trekt Stuifbergen zich met Sidney Ponson terug in de kleedkamer achter de dug-out. Hij heeft zeventig worpen gegooid en is klaar. In het kleedlokaal valt de wedstrijd

prima te volgen op de tv-schermen. Ponson heeft een beter idee dan alleen tv kijken. Bij de manager van de kleedkamer bestelt hij een cheeseburger en zes bier. Om de prestatie van Stuijbergen te vieren. Ponson stalt de glazen uit. 'Die ga je nu opdrinken, je hebt het goed gedaan', zo maakt Ponson duidelijk. 'Ik heb het bij twee gehouden, maar door het vele zweten heb ik de rest van die wedstrijd zowat lam gezien', stelt Stuijbergen twee jaar later. Ponson staat bekend als een ruwe man met een voorliefde voor drank, het nachtleven en een jointje op z'n tijd. In december 2004 sloeg hij op Aruba een man op het strand. Pech voor Ponson dat de man een rechter was. De werper verdween voor elf dagen de cel in. Ook de drank zorgde voor problemen, Ponson werd in de VS meerdere keren aangehouden omdat hij dronken achter het stuur zat en in 2005 bij de Baltimore Orioles aan de kant gezet vanwege zijn drankgebruik. Hij verbleef enige tijd in een kliniek om zijn drankverslaving te bestrijden.

Ondanks dat alles is Ponson Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Op de Amerikaanse televisie wordt hij vaak als Sir Sidney aangeduid, waarbij de ironie hoorbaar is. Dat de veel drinkende Ponson, betrokken bij vechtpartijen, geridderd wordt voor zijn prestaties vinden de Amerikanen gek. Ponson tegen *NRC Handelsblad*: 'Ik heb domme dingen in mijn leven gedaan. Zoals ieder ander mens zijn fouten heeft gemaakt [...] Omdat ik een profhonkballer ben, wordt nu eenmaal alles uitvergroot. Mijn leven wordt onder een microscoop gelegd door de pers. Maar ik heb nergens spijt van.' Na het toernooi wordt Ponson betrap op het gebruik van een afslankmiddel dat op de dopinglijst staat en voor twee jaar geschorst voor interlands. De Major League is milder: hij mag in 2009 gewoon in de Amerikaanse competitie blijven spelen voor de ploeg die hem na de WBC zal oppikken: de Kansas City Royals.

Ponson trekt het zich niet aan, al die meningen over hem, zo stelt hij in 2009 tegen het *NRC Handelsblad*. ‘Wat de mensen na afloop over me zeggen doet me niets. I don’t give a shit about opinions. Hoe vaak ben ik niet opgehemeld om later weer door dezelfde mensen te worden afgemaakt?’ Stuifbergen wist in eerste instantie niet wat hij ervan moest denken. ‘Ik had alleen maar slecht nieuws over hem gelezen, dacht dat het een luie papzak was, maar dat is hij totaal niet. Hij hielp ons met tips of betaalde de rekening bij het ontbijt. Hij blijft lang in de clubs, maar om negen uur staat hij wel in de sportschool’, zegt Stuifbergen. Zijn collega Berry van Driel: ‘Ponson kan inderdaad aardig drinken, maar als sportman denk ik vooral: zolang hij zijn werk doet, vind ik het best. En dat deed hij. Ponson gooide goed dat toernooi.’ Stuifbergen en Ponson fantaseren over het behalen van de tweede ronde waar een financiële beloning van enkele duizenden dollars wacht. Geloof in die prestatie is er niet. Hoop op een nieuwe stunt wel.

Op het veld gaat het ondertussen moeizaam met de Nederlandse slagploeg. De bal komt het binnenveld nauwelijks uit. De televisiecommentatoren speculeren op een weddenschap in de Nederlandse dug-out: wie het eerst de bal uit het binnenveld krijgt. Alle hoop is gevestigd op een snelle aftocht van Jimenez. Na één inning staat Jimenez op twintig worpen, na drie innings op 45. Na de vierde inning is Nederland eindelijk verlost van Jimenez: hij heeft het maximaal toegestane aantal van zeventig ballen gehaald en moet naar de kant.

Aandringen

De Dominicanen kruipen zo nu en dan als een sluipmoorde- naar richting de thuisplaat. Willy Taveras krijgt in de vijfde inning vier wijd van Alexander Smit, de vervanger van Stuifbergen. In de dug-out kunnen de Dominicanen nu nog lachen. Taveras is razendsnel, man met de meeste gestolen honken in de Amerikaanse National League. De National League vormt samen met de American League de Major League. Smit dwingt Taveras kort bij het eerste honk te blijven door de bal vier keer achter elkaar niet naar de thuisplaat, maar naar het eerste honk te gooien. De zogenaamde 'pick-off', bedoeld om een honkloper die iets te ver van het honk wegloopt, uit te gooien. Slagman Ramirez heeft nog geen bal gezien. Zacht boegeroep op de tribunes. De fans roepen boe, maar het doel wordt bereikt. Taveras weet maar al te goed dat het mis kan gaan. In de negende inning van de eerste wedstrijd tegen Nederland probeerde hij het derde honk te stelen. Het was een poging uit vertwijfeling, de Dominicanen moesten iets proberen in de laatste inning, bij een punt achterstand en al één man uit. Taveras trok zich op gang, catcher Kenley Jansen gooide een vuurpijl naar het derde honk. Taveras naar de bank. Jansen gooit zo hard dat de Los Angeles Dodgers hem bij terugkomst in LA eens op de heuvel zetten. Twee jaar later is hij een van de gevaarlijkste vervangende werpers in de Amerikaanse competitie.

Ramirez krijgt de bal goed tegen zijn knuppel. Bryan Engelhardt trekt vanuit het linksveld een sprint naar het hek. Als de wind niet zo strak van links naar rechts in het stadion waait, was het zeker een homerun geweest. Werper Smit buigt voorover als hij de bal ziet vertrekken. Ramirez begint aan een sukeldrafje, verwacht een homerun. 'Ik dacht ook dat die bal er-

uit ging', zegt Tom Stuifbergen. Engelhardt is op tijd. Vangbal. Twee uit. Vervolgens lukt het ook Smit om David Ortiz uit te schakelen. Het gevaar is voor even geweken.

Dit blijft het ritme van de wedstrijd. Dominicaanse aanval. Succesvolle Nederlandse verdediging. Gevolgd door een krachteloze Nederlandse aanval. En de Dominicanen die maar honklopers blijven produceren. De onbekende Nederlandse werpers als Rob Cordemans en Alexander Smit die hun team in de wedstrijd houden terwijl de Dominicanen een superster als Pedro Martinez inzetten. Misschien op dat moment niet meer de beste werper, maar wel meervoudig winnaar van de Cy Young Award voor beste pitcher in Amerika.

Met nog steeds de puntloze stand op het scorebord breekt de negende inning aan. In beide dug-outs gaan nu petjes scheef op de spelershoofden. Het zijn de zogenaamde *rally caps*, bijgeloof waarvan gedacht wordt dat het de kans op succes vergroot. Gekigheid waar ook profs zich zo nu en dan mee inlaten. Diego-Mar Markwell gooit een bal die door Hanley Ramirez opnieuw ver wordt geslagen. Ook nu is Engelhardt in het rechtsveld op tijd bij de bal. De bondscoach kiest ervoor om Markwell op de heuvel te laten staan. Aybar profiteert bijna van die keuze door een bal keihard te raken, maar hij raakt de bal net te laag, het leer vliegt hard achteruit, tegen de borden achter de thuisplaat. Vervolgens slaat Aybar een bal over de grond naar tweede honkman Duursma die gooit naar het eerste honk. Twee nullen. Einde wedstrijd Markwell. Delmonico komt de dug-out uit, steekt zijn hand uit en neemt de bal van Markwell in ontvangst.

Canadees in Nederland

Leon Boyd komt door het hek in het linksveld. Brede gestalte, lome passen. Gracieus loopje, verend als de meeste honkballers, maar lichtvoetiger dan zware mannen als Stuijbergen. ‘Come on Leon’, ‘Come on Boyd’, klinkt het uit de Nederlandse dug-out. Dat Boyd hier staat, mag een klein wonder heten. Geboren in Canada als zoon van een Canadese vader en een Nederlandse moeder. Die twee hadden elkaar in Nederland ontmoet, waar vader Boyd ijshockeyspeler was. Nederland kende hij wel van de verhalen en de topografieles op school, maar een sterke band met het land van zijn moeder had hij als kind niet. Boyd werd opgevoed als Canadese jongen. Het milde klimaat rond zijn geboorteplaats Vancouver was geschikt voor honkbal en zijn vader bouwde een werpersheuvel in de tuin. Later volgde een honkbalcarrière op verschillende universiteiten. In 2006 was hij student af en werkloos. De lange en breedgeschouderde Boyd zocht een baan. Via zijn moeder werd hij in contact gebracht met de eigenaar van een hoveniersbedrijf. De baas wilde graag even zien wat voor vlees hij in de kuip had en vroeg Boyd om langs te komen. Toen Boyd uit de auto stapte, had de baas genoeg gezien: hij was aangenomen. Dat werk maakte Boyd op een natuurlijke manier sterk. Hij sleepte met zware zakken grind en stenen waardoor bezoek aan de sportschool minder belangrijk was. Daarnaast gaf hij les aan jonge werpers, om een centje bij te verdienen.

In 2005 wilde hij in Europa spelen en hoorde dat een paspoort zou helpen. Zijn Nederlandse paspoort kreeg hij eind 2005, maar Nederlandse teams hadden geen interesse. Als ze hadden geweten dat Boyd een Nederlands paspoort had, was dat mogelijk anders geweest. Een speler met een Nederlands

paspoort is makkelijker vast te leggen dan een buitenlander. Hoboken Pioneers in België bood hem genoeg geld om te overleven en Boyd – zo goed als blut op dat moment – hapte toe. Met elf gewonnen wedstrijden (slechts één verloren), een ERA van 0,84 en 156 strike-outs in 96 innings, maakte hij indruk. Zijn Belgische pitching coach Steve Jansen – in Panama ook de pitching coach van Oranje – lichtte Brian Farley (in 2006 pitching coach van Oranje) en Robert Eenhoorn (destijds hoofdcoach) in. Dit duo toog naar België om Boyds worpen met een radar gun vast te leggen en wat de Nederlanders zagen, beviel. Boyd had de belangstelling snel in de gaten. ‘Ze zagen er niet uit als Belgen, vielen een beetje op.’ Na de wedstrijd stapten de twee gasten het veld op met de vraag of Boyd niet beschikbaar was voor het Nederlands team. ‘Holy crap, het was een grote stap voor me.’ Hij was verbaasd, maar zei snel ja. Een dag later kwam de teammanager van Oranje langs met de benodigde documenten. Wat er precies stond, ontging Boyd – hij kan geen Nederlands lezen – maar hij tekende niettemin. Wat hij wel begreep waren de namen op de spelerlijst waaronder superster Andruw Jones. ‘Wow’, was het enige dat hij uit kon brengen. Dit waren de spelers die hij begin 2006 nog op televisie zag tijdens de eerste editie van de World Baseball Classic. Enige tijd na de ontmoeting met Farley en Eenhoorn kreeg Boyd een belletje: of hij zijn spullen wilde pakken voor de Intercontinental Cup, een soort officieus WK waar diverse landen normaal gesproken met hun sterkste team verschijnen. Werper Dukou Jansen kon in verband met zijn werk niet naar het toernooi afreizen. Een probleem waar spelers in de hoofdklasse vaker mee kampen. ‘Opeens was ik onderdeel van het Nederlands team, dat was cool. Ik wilde altijd voor het Canadese team spelen, mijn land vertegenwoordigen, maar dat team vroeg mij nooit.’ Geen pro-

bleem. 'Ik vind het prima om voor een land te spelen dat hoger staat op de wereldranglijst', voegt hij fijntjes toe.

Op de Intercontinental Cup maakte Nederland kennis met Boyd die de bal niet op de gebruikelijke manier - over zijn hoofd - gooide, maar bijna van opzij. Zelfs zoveel zijwaarts dat het bijna een soort slingerworp leek. De bal was door die benadering moeilijker in te schatten voor de slagman. Het werd een succesvol toernooi, hij gooide de meeste innings van het team. Op het moment dat hij in de broeierige hitte van San Juan in Puerto Rico het veld opstapte, was hij inmiddels uitgegroeid tot een vaste waarde in Oranje.

'De dag dat Farley en Eenhoorn met me spraken heeft mijn leven veranderd. Ik heb dingen meegemaakt die ik anders nooit had meegemaakt. Ben op plaatsen geweest waar ik anders nooit zou zijn gekomen.'

Nederlaag

De schreeuwende fans ontgaan Boyd, hij is *in the zone* zoals honkballers dat noemen. Gefocust. Met de bal in zijn hand, gaat er maar één ding door Boyds hoofd. 'Aanvallen, aanvallen, aanvallen en strikes gooien.' Dat vertelde Blyleven de spelers voor het toernooi: 'Ik wil dat je de slagzone aanvalt, niet voorzichtig aan de randjes probeert te gooien', zei Blyleven tegen zijn pupillen. Tegen Tejada heeft de door Blyleven gepropageerde agressieve benadering een vervelend bij-effect: Boyd raakt Tejada op z'n bovenbeen. Honkloper op het eerste honk. Op de televisie zeggen de commentatoren dat een nederlaag voor de Dominicanen een 'nationale afgang' zou zijn voor het land. Tejada en Guillen staan op de honken. Cano raakt de bal met een droge

klap. De fans springen op, klappen. Eugene Kingsale hoeft nauwelijks een stap opzij te doen om de derde nul van de inning te maken. Hij gooit de bal de tribunes in als souvenir. 'Let's go, let's go', klinkt het als de Nederlandse spelers terugkeren in de dug-out. Daar kunnen ze net zo goed blijven. Met Damaso Marte van de New York Yankees op de heuvel krijgt Nederland ook in de tweede helft van de negende inning weinig voor elkaar. De Caster gaat uit met drie slag, Rombley probeert wanhopig om met een stootslag op het eerste honk te komen. Hij gaat ook uit. Vince Rooi onderbreekt dat treurige ritme met een honkslag naar het verreveld. Gregory Halman mag invallen. Hij gaat strike-out. Einde inning. Op naar de verlenging. Mocht deze langer dan twaalf innings duren, dan wordt de dertiende inning begonnen met lopers op het eerste en tweede honk en nul man uit. De zogenaamde *tie-break*. Zo ver zal het niet komen.

Langs de rand van de afgrond

Felipe Alou, de 73-jarige coach van de Dominicanen, vader van Moises, die later als pinch hitter in actie komt, haalt een hand over zijn gezicht. Een uitdrukking in de trant van, 'komen we dan nooit van die Hollanders af?' Boyd blijft nog op de heuvel, een teken van de minder goede Nederlandse bullpen. De Dominicaanse closer Carlos Marmol kan nog achter de hand worden gehouden door de Dominicanen terwijl Boyd al meer dan één inning de heuvel op moet. Halman en De Caster zorgen snel voor twee vangballen. Slagman Reyes doet het beter. Bij volle bak – drie wijd en twee slag - gooit Boyd nog een wijdbal. De Dominicanen hebben een honkloper. Jose Bautista komt voor het eerst in het slagperk. Hij slaat een bal hoog in de lucht

richting het linksveld, pitcher Boyd denkt aan een honkslag of een vangbal, maar het wordt veel erger. Eugene Kingsale komt na een sprint inglijden om de bal te vangen, maar mist, mogelijk omdat hij de bal op het laatste moment kwijtraakt in het stadionlicht. Reyes is op stoom, sprint langs het derde honk en scoort. 1-0 achter. De Dominicanen juichen. Bautista eindigt op het derde honk. Na 3,5 uur spelen staat Nederland dan toch achter. Stuifbergen zakt in de dug-out in elkaar bij het zien van de fout: 'Ik dacht meteen: dit is klaar. We waren kansloos aan slag en waren nog niet eens in de buurt van de thuisplaat geweest. Toen kwam ook nog eens closer Marmol erin. Die zie je normaal op tv iedereen voorbij blazen met zijn *fastball* van 160 kilometer per uur. Toedeledokie, wedstrijd verloren, dat dacht ik.' Bert Blyleven is een stuk kalmer als hij naar de heuvel komt om Boyd geruststellend toe te spreken. 'Je hebt dit onder controle', klinkt het kort. Dan is Blyleven weer verdwenen. 'Met de kracht die de Dominicanen hadden, was ik bang dat de wedstrijd gespeeld was. Berts woorden hielpen erg, ik geloofde wat hij zei en pakte de draad weer op.' Boyd blijft kalm en komt zonder schade uit de inning.

Nederland lijkt door alle mogelijkheden heen. Delmonico kijkt naar de reservebank en wijst Curt Smith en Sidney de Jong aan. Sidney de Jong herstelt nog van een operatie aan zijn pols. Een knuppel oppakken doet zeer, laat staan er mee zwaaien. Zelfs de fysiotherapeut ziet een optreden van de catcher niet zitten. De Jong negeert de klacht en gaat naar de thuisplaat, knuppel in de hand. Wat maakt het uit, die pijn, waarschijnlijk is het zijn laatste kans in het toernooi. Marmol laat de bal over het midden van de plaat vliegen, De Jong krijgt zijn knuppel stevig tegen de bal, die vliegt naar de muur in het verreveld. Wat het Dominicaanse kanon 'Big Papi' niet lukte, lukt De Jong

wel. Tweehonkslag. Nederland leeft weer een beetje. Marmol roept iets tegen zichzelf, wat op een peptalk lijkt. De coach van de Dominicanen komt de dug-out uit, een zeldzaamheid die avond. Delmonico maakt van de gelegenheid gebruik door met Wim Martinus, honkloper De Jong en slagman Smith te praten. In de Nederlandse dug-out kijkt Blyleven gespannen toe. Verliezen, het is vloeken in de kerk voor de oud-werper.

Smith slaat de bal over de grond naar Reyes, De Jong sprint naar het derde honk en met een atletische sprong krijgt Reyes Smith net uit op het eerste honk. Kingsale is de goede man op het goede moment. Drie keer op de honken geweest. Het binnenveld doet een paar stappen dicht naar de plaat om er voor te zorgen dat Kingsale geen stootslag kan neerleggen waarop de Jong kan scoren. Marmol roept het uit als hij een slagbal langs Kingsale krijgt. Kingsale slaat bij twee wijd en twee slag een bal naar het rechtsveld die voor de rechtsvelder in het gras valt. De Jong sprint naar de thuisplaat, twee vuisten gebald. Kingsale wijst omhoog, de dug-out stroomt leeg. 1-1. In de dug-out geeft De Jong iedereen een high five. Hij slaat de handen van zijn ploeggenoten er zowat af. De volgende dag moet hij van de pijn zijn hand vasthouden. Leon Boyd is opgelucht als het punt binnen is en maakt zich op om in de twaalfde inning nog een keer de heuvel op te gaan. Met Sharlon Schoop in het slagperk lijkt dat een goed idee. Er is weinig hoop op een zege. Vier keer werd Schoop al naar de kant gestuurd. Als er al gevaar dreigt, dan komt dat door honkloper Eugene Kingsale. Closer Marmol lijkt er rekening mee te houden dat Kingsale het tweede honk zal stelen. Nederland heeft tot nu toe iedere kans op het scoren van een punt aangegrepen, en Kingsale op het tweede honk is zo'n kans. Marmol maakt een zeldzame fout. Hij gooit de bal naar het eerste honk, Kingsale duikt naar het honk, de

bal vliegt over zijn hoofd. Niet in de handschoen van de eerste honkman, maar door de lucht richting de tribunes. Marmol heeft zijn doel als een zenuwachtige pupil gemist. Kingsale springt omhoog, begint aan een sprint, de bal rolt op het brede veld ver door richting de reling achter het eerste honk. Kingsale trekt door, voorbij het tweede honk, naar het derde honk. *Safe*. Het winnende punt staat 27,5 meter van de thuisplaat. Met één uit zijn er meerdere mogelijkheden. Een ver geslagen bal zorgt ervoor dat Kingsale een punt scoort, maar ook een stootslag in het binnenveld kan genoeg zijn om de Nederlander te laten scoren. De Dominicaanse binnenvelders schuiven opnieuw een stukje op richting de thuisplaat om dat scenario te voorkomen. Coach Alou zwaait heftig vanuit de dug-out, de linksvelder en de rechtsvelder moeten meer naar voren komen om snel in te grijpen bij een honkslag. Schoop gaat op de volgende worp met drie slag naar huis.

Curt Smith krijgt de behandeling van een ster: bewust vier wijd. Zelfs de hard gooiende Marmol wil niet riskeren dat Smith zijn knuppel tegen de bal krijgt. Op het eerste honk zorgt hij voor relatief weinig gevaar. Boegeroep vanaf de tribunes. Geroutineerd gooit Marmol vier keer wijd. Eerste en derde honk bezet. Nederland heeft het nog niet zo goed voor elkaar gehad deze wedstrijd. De Dominicanen staan zwaar onder druk en dat blijkt. De Caster slaat de bal hard naar eerste honkman Aybar. De bal stuitert van Aybars handschoen, tegen de umpire bij het eerste honk. Kingsale scoort, Nederland wint. Van vreugde struikelt De Caster voordat hij eerste honkcoach Bill Froberg in de armen vliegt. De tweede stunt is een feit.

Bondscoach Delmonico schiet vol bij het aanschouwen van het succes. 'Het is een wonder. Dit is een ongelooflijk stel jongens. Ze hangen enorm aan elkaar en zijn stuk voor stuk be-

reid voor het team door het vuur te gaan. Ik ben heel erg trots op ze, zegt de Amerikaan tegen *NRC Handelsblad*. Zijn collega Alou tegen dezelfde krant: 'We dachten dat we alles al hadden meegemaakt en dan gebeurt dit. Dit hadden we nooit verwacht, maar dit betekent wel dat het niveau van het honkbal groeit.'

Met de tweede ronde in de pocket zou Jair Jurrjens alsnog mee willen doen. Twee jaar na het toernooi gaat het verhaal nog steeds rond dat er gezocht werd naar een mogelijkheid om een plek te creëren voor Jurrjens. Om dat te realiseren, moest een speler geblesseerd afhaken. Blessures waren er niet en daarom zou Pim Walsma zijn gevraagd een blessure voor te wenden. Walsma: 'Ik ken dit verhaal. Delmonico heeft mij nooit iets gevraagd.' Walsma bleef bij het team en Jurrjens deed niet mee.

Terug naar Florida

In het vervolg kon Nederland geen potten meer breken in het toernooi dat uiteindelijk voor de tweede keer door Japan werd gewonnen. Na de overwinning op de Dominicanen verloor Nederland van Puerto Rico (5-0), een wedstrijd bedoeld om de plaatsingsvolgorde in de tweede ronde te bepalen. De duels in de tweede ronde tegen Venezuela (3-1) en de Verenigde Staten (9-3) gingen eveneens verloren. Nederland eindigde het toernooi met twee spectaculaire overwinningen en vier nederlagen. Eigenlijk maakten de resultaten in de tweede ronde niet zoveel meer uit. Nederland was de sensatie van het toernooi. Die indruk bleef. Het verhaal van de dreumes die de reuzen bedwong, was nu overal bekend. Televisiezender Al Jazeera stuurde een cameraploeg naar Miami om het wonder te aanschouwen. De Nederlanders waren geliefd in Zuid-Florida. Zelfs Amerikanen

trokken oranje shirts uit de kast. De Nederlanders waren benaderbaar en dat waren de fans niet gewend van Major League spelers. Stuijbergen: 'Wij genoten ervan, maakten er even misbruik van. In de trant van, kom maar hier meid, mijn handtekening mag je wel. Wij namen er de tijd voor. Veel van ons zullen dat soort wedstrijden niet nog een keer meemaken.'

DE NEDERLANDSE SUPERSTER

In de zomer van 2011 sprak auteur Maarten Kolsloot (MK in de tekst) in Washington met Gregory Halman. Nog geen half jaar later zijn de uitspraken die Halman toen deed definitief verleden tijd. Gregory Halman kwam maandagochtend 21 november bij een steekincident om het leven.

De telefoon rinkelde. Honkbalscout Peter van Dalen zag de naam van zijn baas in het beeldscherm. Die belde niet vaak, Van Dalen nam snel op en geloofde niet wat hij hoorde. In Amerika was het gerucht doorgedrongen dat Greg Halman dood zou zijn. Zijn baas bij de Seattle Mariners informeerde of het gerucht klopte. ‘Dit moet een zieke grap zijn’, was het eerste dat Van Dalen te binnen schoot. Hij zocht de naam van Gregs moeder op in zijn telefoon en draaide. Een nerveus gevoel overviel hem. Moeder Halman kon nauwelijks een woord uitbrengen en bevestigde het nieuws. Greg was overleden. Van Dalen wisselde een paar woorden en hing op. ‘Het voelde alsof er een flatgebouw op mijn hoofd gegooid werd.’

Mistflarden trekken door de Sonjéstraat in Rotterdam. Mannen in witte pakken bukken om onder een roodwit politielint door te lopen. Even later tillen ze een draagbaar met het li-

chaam van Gregory Halman het huis uit. Gregory's broer Jason zit dan al vast. Hij heeft zijn broer fataal met een mes in de hals geraakt.

Wat er in de vroege ochtend van maandag 21 november is gebeurd, kunnen de betrokkenen niet bevatten. De honkballende broers hielden van elkaar, zo zeggen diverse bekenden van de broers. 'Het zijn beiden getalenteerde jongens, harde werkers die weten wat ze willen. Supersociale gasten die soms best lastig konden zijn omdat ze veeleisend en zelfkritisch waren,' zegt Eelco Jansen, coach van Kinheim waar Jason in 2011 actief was. Jansen spreekt afwisselend in de verleden tijd en dan weer in de tegenwoordige tijd. De realiteit is ongeveer een week na de tragedie nog nauwelijks tot de coach doorgedrongen. De jongens waren onafscheidelijk, waar Jason ging, ging Gregory en omgekeerd. Pim Walsma, die de broers vanaf hun tienerjaren kent en met name veel met Jason samenspeelde in de hoofdklasse: 'Ze zagen er gevaarlijk uit, vol tatoeages, maar ze zijn heel aardig en respectvol. Voor mij waren het topgozers. Ze waren altijd samen. Als je de een zag, zag je de ander.' Bij een pesterijtje aan het adres van Jason, zou Gregory altijd inspringen. Al was het als geintje bedoeld, de boodschap bleef glashelder: deze broers zouden altijd voor elkaar opkomen. Walsma: 'Daaraan kon je zien dat ze om elkaar gaven, ze waren echt een eenheid.'

Hij had de nieuwe Nederlandse ster moeten worden, Gregory 'Greg' Halman. Supertalent uit Nederland, op weg naar het hoogste in Amerika. De gedachten van Tom Stuifbergen gaan terug naar Haarlem, eind jaren negentig. Halman en Stuifbergen waren dag en nacht aan het Badmintonpad te vinden, op het terrein van Kinheim. Met de sleutel die ze van de trainer kregen, konden de clubgenoten naar het honkbalveld. Ballen slaan tot ze van vermoeidheid niet meer konden. Gregory was

in die dagen al erg goed. ‘Hij was een uitzonderlijk talent, kon hard gooien en hard slaan, een atleet eerste klas. Ik ken weinig jongens in Nederland die zo atletisch waren als Greg. Denk dat hij sinds Bert Blyleven de beste Nederlander ooit was. Hij stak er met kop en schouders bovenuit en was hard op weg om in Amerika een grote speler te worden. Onze droom was om tegen elkaar in de Major League te spelen.’

Haarlem, najaar 1991. De vierjarige Gregory was die morgen door zijn moeder afgezet op de basisschool en huilde onophoudelijk. Een paar uur later waren de tranen op en had hij er genoeg van. Gregory kon in die tijd al niet wachten tot hij met zijn honkbal en handschoen in de weer mocht. Om zijn smalle nek bungelde de kralenketting die nodig was om naar de wc te gaan. Als een gevangene die wachtte tot het moment dat de bewakers niet opletten, gluurde Greg Halman door de gangen. Alle deuren stonden open, geen juf te bekennen. Het was tijd om te gaan. Hij sprintte door de open voordeur, over het schoolplein, de vrijheid tegemoet. Na een tocht van zo’n half uur kwam de kleuter op eigen houtje aan de bij school van moeder Hanny Suidgeest, lerares op de Paulusschool in de Haarlemse Planetebuurt. Die was niet te spreken over de actie van haar oudste zoon. Zijn potige vader, voormalig honkballer Eddy Halman, evenmin. ‘Ik heb zijn sokken uitgetrokken en hem ferme tikken op de zolen van z’n voeten gegeven. Daarna liep hij nooit meer weg,’ zei Eddy Halman bijna twintig jaar later. Zijn zoon: ‘Ik kan me niet anders herinneren dan dat ik liever met een bal speelde dan naar school ging.’

Washington, juni 2011. Gregory ging inmiddels door het leven als Greg en speelde bij de Seattle Mariners, op bezoek in de Amerikaanse hoofdstad. Die ochtend was hij wakker geworden in het Ritz Carlton vijfsterrenhotel, een van de mooiste van

de stad, tussen de beste spelers ter wereld. In de kleedkamer van Nationals Park, het stadion van de Washington Nationals, praatte hij geanimeerd met zijn ploeggenoten, met een lach op zijn gezicht. Ook struikelde hij bijna over de Japanse superster Ichiro Suzuki, zijn ploeggenoot bij de Seattle Mariners, die zich uitrekte op het blauwe tapijt.

In het walhalla van het Amerikaanse honkbal maakte Halman lange dagen. Uren voor de wedstrijd had hij er al een werkdag opzitten. Inslaan, ballen vangen, video bekijken. Zijn julidag was pas rond tien uur 's avonds afgelopen toen hij kansloos moest toezien hoe Nationals-catcher Wilson Ramos de wedstrijd beëindigde met een homerun die over zijn hoofd in de tribunes verdween.

Zittend in de dug-out tuurde Greg Halman over het kort gemaaid gras van Nationals Park. Niet veel verderop stond zijn jeugdvriend Roger Bernadina, speler van de Nationals, ballen te vangen. Buiten het seizoen zochten de jongens elkaar in Nederland vaak op. Muziekje erbij, drankje in de hand. Dat Bernadina hier ook stond, maakte Halman trots. Twee Nederlandse jongens in Amerika. Met vier vingers veegde hij het zweet van zijn voorhoofd. Het was gebruikelijk heet in Washington, maar dat derde hem niet. Greg was daar waar hij altijd van droomde.

De grootste tegenslagen in zijn leven waren tot die tijd van sportieve aard. Hij was 2011 begonnen op het triple A niveau, bij de Tacoma Rainiers, een stap onder de Major League. In Sacramento speelde hij tegen de River Cats. Een door de pitcher geworpen bal kwam niet op zijn Old Hickory knuppel, maar op zijn linkervuist. Een plaat en vijf schroeven hielden de breuk na een operatie bij elkaar. In Washington was hij nog steeds ontdaan over dat moment. 'Ik voelde me zo goed en zelfverzekerd,

had echt zin om te spelen. Na die breuk voelde ik me down. Het was niet makkelijk. Zo'n blessure is een kras in je zelfvertrouwen, het doorkruiste mijn plan voor 2011. Je kan negatief gaan denken of gaan zitten huilen of je neemt het zoals het is en probeert er sterker van te worden. *What doesn't kill you makes you stronger*, zeggen ze hier.' Zijn zussen Naomi en Eva, broer Jason en ouders gaven Halman steun. 'Mijn broer en beste vriend Jason, mijn vader en moeder, mijn twee zussen. Ze zijn er allemaal voor me. Op zo'n moment weet je wie echt om je geven. Zij weten hoe graag ik hier wil zijn en hoe graag ik op dit niveau wil spelen. Daardoor blijf je gaan. Het was met name belangrijk dat mijn broertje Jason er in die periode voor me was.'

'Greg geeft nooit op, gaat altijd door, hij is een sterke jongen, wist al jong dat hij dit wilde', vulde zijn vader in de zomer van 2011 aan. Greg voegde daar zelf aan toe. 'Mensen kunnen zeggen wat ze willen. Goede dingen of slechte dingen, wat mensen ook zeggen, ik weet dat mensen mij niet kunnen stoppen om de droom te halen die ik wil halen.' Pauze. 'Ik ben nog niet eens begonnen. We zijn nog lang niet klaar, we beginnen pas.'

Naast zijn familie vond hij steun bij god. Al was het laatste verbond wel een stuk lossier dan het eerste. Halman hield van god, maar zonder bijbel, zonder kerk en zonder vaste congregatie. Zijn moeder is gelovig, maar welke stroming, hij wist het niet. 'Ik ben niet echt zo precies opgegroeid. God is er voor me, dat weet ik gewoon. Ik bedank hem voor iedere dag die ik heb.' Op zijn linkerarm prijkte een groot kruis, met de tekst 'Keep Faith'.

Greg begon na zijn blessure weer in de minor leagues, maar hij had zijn ogen op de Majors gericht. 'Ik weet dat ik goed ben. Dat zeg ik niet om arrogant te klinken, maar op dit niveau moet je zelfvertrouwen hebben.' Binnen zes weken was hij terug op

het veld en op 2 juni 2011 mocht hij weer in de Major League opdraven, nadat hij in september 2010 al negen wedstrijden aan het hoogste niveau mocht ruiken. Dat was even andere koek dan de minor leagues: hardere worpen, betere tegenstand. 'De spelers maken bijna geen fouten op dit niveau. Als er een fout wordt gemaakt, dan moet je meteen klaar staan om die fout af te straffen en die kans met beide handen te grijpen.' Op 15 juni 2011 pakte hij zo'n kans en deed wat er al zo lang van hem werd verwacht. Homeruns slaan op het hoogste niveau. In de tweede helft van de achtste inning mocht hij het veld in. Rich Thompson, werper van de Los Angeles Angels of Anaheim, leverde een *cut fastball* aan. De eerste homerun uit zijn carrière in een stadion waar de hekken ver weg staan en pitchers normaal gesproken in het voordeel zijn. 'Ik heb gehuild als een kind bij het zien van die homerun, was heel blij', zei vader Eddy. 'Zo ken ik hem van kleins af aan. Die homerun was voor mij het bewijs dat hij op dit niveau thuishoort.'

Supertalent

De homerun bevestigde wat kenners al jaren wisten. Halman had veel talent. Als 16-jarige speler brak hij door in de hoofdklasse en het broekie maakte meteen indruk. Op 17-jarige leeftijd werd hij verkozen tot de meest waardevolle speler van de Nederlandse competitie. De Seattle Mariners legden hem vast en ook in Amerika bleek hij zijn leeftijdsgenoten stappen voor. In 2009 werd hij als 57e genoteerd in de prestigieuze Amerikaanse talenten top honderd van het tijdschrift *Baseball America*. Die lijst rangschikt alle grofweg zesduizend profs die bij zo'n 240 minor league teams zijn aangesloten. In 2008 werd hij

door de Mariners uitgeroepen tot hun beste speler in de minor leagues. Greg Halman was geen speler die met zijn nagels aan de deur van de Major League moest krabben met de vraag of hij alsjeblijft naar binnen mocht, zoals bij andere Nederlanders in het verleden wel het geval was. Greg Halman had speciale gaven. Hij sloeg hard en ver, ving onmogelijke ballen in het veld.

Lopen leek geen sterk punt. Als hij aanzette tot een sprint, fladderden zijn onderbenen naar buiten, in een onelegante draf, als een hazewindhond die schokkend met zijn onderlijf over de renbaan hopt. 'Hij lijkt niet zo snel, maar daar verkijken we ons op, want als hij eenmaal op stoom is, loopt hij erg hard over de honken', stelde scout Peter van Dalen, een van de drie scouts die Halman naar de Mariners haalde, in de zomer van 2011. Halman bleek een gevaarlijke honkloper en stal in 2010 15 honken in 112 wedstrijden. In 2008 sloeg hij 29 homeruns en stal hij 32 honken. Bijna de in Amerika zeer gewaardeerde 'thirty-thirty': dertig gestolen honken en dertig homeruns. Maat voor uitzonderlijke snelheid en kracht. 'Ik denk dat hij van die tikken onder zijn voeten zo snel is gaan lopen', stelde Eddy met een vette lach. Gregory was met al die talenten wat ze in Amerika een 'five tool player' noemen. Vijf kwaliteiten: hard slaan, slaan voor een goed gemiddelde, hard rennen, goed met een handschoen overweg kunnen en goed gooien. Deze talenten waren ruim toebedeeld aan de familie Halman. Gregory had ze allemaal, Jason was minder snel, maar had de andere talenten ook.

Greg Halman was de nieuwste exponent van een stroom Nederlandse talenten die op doorbreken stond of dat al had gedaan. Jair Jurrjens is een all star en een van de beste pitchers, Kenley Jansen staat op de heuvel voor de Los Angeles Dodgers, Roger Bernadina is een speler bij de Nationals en pitcher Loek

van Mil klopt nadrukkelijk aan de poort bij de Los Angeles Angels of Anaheim. Bert Blyleven zei het in alle ernst, dat hij hoopt op nog een Nederlander in de Hall of Fame. Dat leek jarenlang dagdromen. Na Blyleven was Win Remmerswaal de volgende in Nederland geboren werper die de Major Leagues haalde. Remmerswaal hield het twee seizoenen vol bij de Boston Red Sox, kwam tot 22 wedstrijden en ruim 55 innings. Gemiddeld gooit een startende werper zo'n 35 wedstrijden per jaar. In zijn 22 wedstrijden gooide Remmerswaal 36 strike-outs, won drie keer en verloor een keer. Bepaald geen carrière rijp voor de Hall of Fame.

Sinds Remmerswaal zijn er wel steeds meer spelers naar Amerika gekomen en ook steeds meer hebben de Major League gehaald, maar de volgende stap, een Nederlander die tot ster in Amerika uitgroeit, moet nog worden gemaakt. Dankzij de honkbalrevolutie in Nederland is de kans daarop vergroot. Nederlanders honkballen nu al veel langer en zijn beter getraind als ze naar de VS vertrekken. De dag dat een Nederlander in navolging van Bert Blyleven tot ster uit kan groeien, komt rap dichterbij. Gregory Halman was nadrukkelijk kandidaat voor die rol.

‘In de jaren zeventig waren er wel tientallen talenten op de eilanden die de scouts zo op hadden kunnen pikken, maar er waren geen scouts, die zaten allemaal in Caracas, Venezuela’, stelde vader Halman. Als gevolg daarvan werd de talentvolle vader Halman niet ontdekt en moet hij nog elke ochtend om vijf uur zijn bed uit als voorman in de schoonmaakbranche. ‘Ik denk dat ik te vroeg ben geboren’, stelt hij nuchter vast.

Andruw Jones

De inspiratie voor een lange carrière werd Halman letterlijk in de wieg meegegeven. Zijn vader was honkballer, zijn moeder softbalde. Al na een paar dagen kreeg Greg zijn eerste honkbal-knuppel en handschoen van de bekende honkbalbroers Tom en Paul Nanne (in 1993 Europees Kampioen met het Nederlands team). Het materiaal was snel voorhanden, een van zijn grote idolen nog dichterbij.

‘Mijn vader was mijn eerste grote voorbeeld. Ik moest als kind altijd van iedereen horen hoe goed mijn vader sloeg en hoe hard hij kon gooien. Dat maakte mij trots en motiveerde mij om beter te worden dan mijn vader. Of dat gelukt is weet ik niet, hij kan nog steeds ver slaan,’ zei Gregory Halman in de zomer van 2011.

‘Daarnaast was Andruw Jones een groot voorbeeld. Hoe kan dat nou niet? Andruw was zo goed. Wij zaten thuis aan de buis gekluisterd toen hij in 1996 voor de Atlanta Braves als jongste speler ooit op 19-jarige leeftijd twee homeruns sloeg in de World Series tegen de New York Yankees.’ De gevoelsband werd versterkt doordat zowel Jones als Halman een band met de Antillen hebben. Jones’ stormachtige entree in de Major Leagues kreeg een even spectaculair vervolg. Hij was groot, sterk en lenig: een atleet die in het veld bijna alle ballen leek te kunnen vangen. Na 1996 groeide hij langzaam uit tot de allerbeste in het midveld. Winnaar van tien *Golden Gloves*, uitgereikt voor uitmuntend veldspel. Homerunkoning in Atlanta. Tussen 1997 en 2007 elk jaar goed voor minimaal 153 van de 162 wedstrijden. Toen kwam de klad erin. Jones werd te zwaar, was niet langer lenig en onbreekbaar. Een carrière die hem vrijwel zeker

naar de Hall of Fame zou leiden, is ernstig in verval geraakt en Cooperstown is ver weg voor Jones.

Je zou kunnen zeggen dat de in Willemstad geboren Jones een Nederlandse superster was. Verkiesbaar voor het Nederlands team. De band tussen Jones en Nederland wordt weleens genoemd op de Amerikaanse televisie of in de Amerikaanse pers, maar erg bekend is die niet. Zeker niet in Nederland, maar ook niet bij de kenners. De Baseball Hall of Fame heeft Jones opgenomen in een tentoonstelling over de rol van honkbal in het Caribische gebied. Tussen vitrines met items uit Cuba en Venezuela staat ook Jones vermeld. Als speler uit Curaçao. Nergens wordt zijn Nederlandse link genoemd. De grootste Nederlandse ster is voor de historici van de Hall of Fame geen Nederlander. En zo zal het ook elders worden gezien.

In gesprekken met honkballers, coaches en scouts komt naar voren dat ze wachten op een échte ‘Nederlandse’ ster. In die opvatting gaat het dan om een man uit de Hollandse klei, geboren op het Nederlandse vaste land. Hoe goed het Nederlands van eilanders ook is, of hoeveel tijd ze ook in Nederland doorbrengen: het beeld van Nederlanders als alleen afkomstig van het vaste land, valt maar moeilijk te doorbreken. In de gesprekken waarin die opvatting naar voren komt, lijkt geen sprake van bewuste discriminatie, maar is het alsof de sprekers onbewust de eilanden buiten het Nederlands Koninkrijk te plaatsen.

Halman en Jones

De parallellen met Curaçaoënaar Andruw Jones waren treffend. Dezelfde krachtige slag, de liefde voor homeruns. Pitcher Rick van den Hurk deze zomer: ‘Qua vaardigheden zijn ze zeker te

vergelijken. Beiden zijn snel, slaan hard en hebben een sterke arm. Maar wat Jones heeft neergezet is eigenlijk wel ongelooflijk, daar kan je Greg nog niet mee vergelijken.'

De ruim vierhonderd homeruns die Jones sloeg, zouden voor Halman een hele kluit zijn geweest, maar hij ademde iets uit wat kenners lang niet in een Nederlandse honkballer hadden gezien. Een grote dosis talent, zelfbewustzijn en de hardheid van een topsporter. Bewondering sprak uit alles wat hij over Jones zei. Voorafgaand aan het interview met Greg deze zomer had hij nog niet de kans gehad om uitgebreid met Jones te praten, maar hij keek erg uit naar die gelegenheid. 'Ik heb Andruw wel eens gesproken, maar dat was maar kort. Ik wil hem graag laten weten dat hij veel voor mij heeft betekend en dat hij een voorbeeld voor me is.'

De vergelijking met Jones omzeilde Halman behendig. 'Ik wil geen nieuwe Andruw Jones worden. Ik word Greg Halman in de Major Leagues.' Halman bleek tot dat moment in het gesprek niets minder dan een zelfverzekerde spraakwaterval. Ieder gevoel van onzekerheid verscholen achter een dikke laag mannelijkheid. Grote spierbundels, wervelende tatoeages die tot aan zijn nek opliepen, onderarmen en benen bedekten. De ene krachtige uitspraak na de andere, en bij navraag naar al die zelfverzekerdheid klonk het staccato: 'Als je eenmaal je zelfvertrouwen verliest in dit spel, gaat alles fout.'

De woorden stroomden tijdens het interview in Amerika zo talrijk dat ik mij even afvroeg of het opnameapparaat dit allemaal wel aan kon. Soms struikelde hij zelfs over zijn eigen woorden, zoveel probeerde hij er in een zin te proppen. Plotse-ling bleef het even stil. Hij hield zijn kin nog steeds hoog. De blik strak naar voren. Ook in stilte was Greg Halman cool.

‘Ik weet het niet’, zei hij zachter dan daarvoor. Het bleef weer even stil.

Halman: ‘Ik ben niet een persoon die graag over zichzelf praat.’

MK: ‘Je praat wel veel.’

Halman: ‘Maar niet zozeer over wie ik ga zijn of wat ik ga worden.’ Na een korte pauze kwam hij toch ter zake. ‘Ik heb wel een goed idee over wat voor speler ik met een jaar of drie à vier kan zijn.’ Weer bleef het even stil. Er volgden wat clichés over ‘een completere speler worden’ en dat hij daar ‘hard voor werkt’.

MK: ‘35 homeruns in een seizoen, haalbaar?’ De bravoure was snel weer terug.

Halman: ‘Ik weet dat als ik iedere dag hard blijf werken en bijvoorbeeld let op mijn strike-outs, dat die 35 homeruns geen probleem moeten zijn voor me.’ In 2011 sloegen slechts acht spelers meer dan 35 homeruns. In 2010 waren er zelfs maar zes spelers in de dertig ploegen (grotweg 750 spelers in totaal) tellende Major League die dat haalden. De jaren dat menselijke Popeyes als Barry Bonds en Mark McGwire de ballen over de hekken sloegen alsof het strandballen waren, zijn voorbij. De pitchers worden steeds beter en de tests voor verboden middelen steeds strenger. Met 35 homeruns zou Halman vandaag de dag een ster geworden zijn.

Halman was zelfbewust en wist wat zijn opmerking inhield.

MK: ‘Kun je een ster worden?’

Halman: ‘Ik zie geen enkele reden waarom ik het niet zou worden. Ik weet gewoon hoe je dit spel moet spelen. Als je kijkt naar de atletische dingen die ik op het veld laat zien, al het talent dat god mij gegeven heeft en hoe hard ik er voor werk, dan moet dat kunnen als ik hard blijf werken en op de dingen let

waar ik op moet letten. Dat is het enige dat ik daarover te zeggen heb.' Zijn grote bruine ogen zochten de ogen van zijn gesprekspartner op. Dat het maar even duidelijk mocht zijn. 'Daar hoeft ik niet omheen te lullen. Dat is waar het op staat.' De grote woorden zijn normaal in de Verenigde Staten.

Bert Blyleven, zag Halman in 2009 aan het werk toen *The Frying Dutchman* pitching coach bij Oranje was en zei deze zomer: 'Er is niets mis met verlangen naar succes. Hij mag een beetje een haantje zijn, maar honkbal, de sport van de mislukking, zet je wel terug op aarde. Hij is snel, gaat een keer in drie slagbeurten strike-out, maar hij heeft de kracht waar de Mariners naar zoeken. De tijd zal het leren of hij de juiste mentaliteit heeft om in de Major League te spelen. Ik weet dat hij alles zal geven wat hij in zich heeft. Daarbij is hij streng voor zichzelf en dat is een goede zaak.'

Strijd om een plekje

Halman kreeg bij de Mariners de kans, al moest hij daarbij de strijd aan met andere jonge spelers zoals de Dominicaan Carlos Peguero en de Amerikaan Mike Carp. Carp werd begin juli 2011 teruggestuurd naar de minor leagues. Een andere concurrent, Michael Saunders, die in 2010 veel speeltijd in het linksveld kreeg, was op dat moment al uit het team verdwenen. De weg lag voor Halman open om in 2011 met de Mariners mee te doen om de divisietitel in de West Division van de American League. Een eerste play-off optreden in tien jaar behoorde voor de Mariners tot de mogelijkheden. In de tweede helft van het seizoen werd die hoop de grond in geboord met onder meer een desastreuze maand juli waarin zes wedstrijden werden

gewonnen en maar liefst twintig duels verloren. De Mariners eindigden uiteindelijk als laatste in de westelijke divisie van de American League.

Halman zelf had eveneens problemen, zijn twee pogingen op het hoogste niveau (september 2010 en in 2011) gingen niet vanzelf. Twee homeruns en een mager slaggemiddelde van .207 over die periode waarin de strike-outs hem in de weg bleven zitten. In augustus 2011 werd hij teruggestuurd naar de minor leagues. In de minor league ging hij in 177 slagbeurten 53 keer strike-out. Een betere verhouding dan in de Major League waar hij in 2010 in 28 slagbeurten elf keer strike-out ging. In 2011 was dat 32 keer van de 87 pogingen.

Dit had zijn ontwikkeling in de weg kunnen staan; strike-outs worden in het honkbal, de sport van de mislukking, met speciale aandacht bekeken. Spelers die vaak strike-out gaan, komen minder vaak met bijvoorbeeld vier wijd op de honken en kunnen minder bijdragen aan de teamprestatie. Scout Van Dalen in de zomer van 2011: 'Die strike-outs zitten een beetje ingebakken in zijn spel, het blijft een man van alles of niets, is beresterk. Hij heeft het aantal strike-outs de afgelopen jaren al sterk teruggebracht en heeft nu meer discipline in het slagperk.'

In Amerika maakten sommige kenners zich zorgen over wat ze daar wel een 'hole in his swing' noemde, een mankement in zijn slagbeweging. Hiermee werd bedoeld op het feit dat Halman te vaak strike out ging en dat zou een grote toekomst in de weg hebben gestaan. De website www.scoutingbook.com omschreef hem als 'Een langzaam opkomend talent dat eindelijk op het punt van doorbreken op het hoogste niveau staat. Greg Halman, talent in het midveld voor de Mariners, is een lange, slanke atleet met bovengemiddelde snelheid, een verleidelijke

hoeveelheid pure kracht, en nog geen greintje discipline in het slagperk.' Uiteindelijk speelde Greg Halman 44 wedstrijden op het hoogste niveau, sloeg hij twee homeruns en bleef zijn slag-gemiddelde .207.

Alles of niets. Het zat een beetje in Halmans leven. Honkbal was zijn enige weg naar succes, hij gokte al vroeg op alles of niets. Met zijn schoolcarrière kwam het na de vlucht uit de basisschool nooit helemaal goed. Spijbelen, alleen bij hoge nood leren voor proefwerken en ballen slaan met zijn broer Jason tot ze de burens als hagelstenen om de oren vlogen. 'En ik maar uitleggen waarom de buurman met een emmer ballen voor de deur stond', zei vader Halman die zijn zoons soms wel drie keer per dag naar een grasveldje moest slepen om aan hun honkbalwens tegemoet te komen. 'De jongens genoten van hun leven, waren echt honkbalgek.' De familie is kind aan huis bij Kinheim waar moeder Hanny softbalde en waar de broers vaak met hun vader Eddy worden vergeleken. Ook nadat Greg naar Amerika vertrok, bleef hij een graag geziene gast bij de Haarlemse club.

Zijn professionalisme viel betrokkenen erg op. Greg was ongewoon volwassen voor een jongen van zijn leeftijd. Greg en Jason werden opgevoed als mannen die al jong wisten wat je moet doen in het leven. 'Draai niet om dingen heen, ga voor dingen, sta als een man sterk in je schoenen. Dat heeft mijn vader ons altijd laten weten', zei Greg deze zomer. 'Als mijn vader er niet was geweest, was ik nooit geworden wie ik nu ben. Hij behandelde ons als jonge mannen. Als wij hem respecteerden en deden wat we moesten doen, dan konden we onze gang gaan. Hij heeft twee sterke zoons.' Moeder Hanny liet haar kinderen eveneens niet zomaar wat aanrommelen, zo stelde Greg: 'Zo wil ik ook zijn voor mijn kinderen. Ik wil kinderen hebben die sterk

in hun schoenen staan.' Beide broers volgden in de voetsporen van hun vader en schopten het net als hem tot Oranje.

Greg haalde met pijn en moeite een VMBO-T diploma, zei daar trots op te zijn, maar was bij de diploma-uitreiking al naar Amerika verdwenen. Moeder Halman moest het papiertje ophalen. 'Pap, *let's get out of here*, breng me naar de VS', herinnerde pa Halman zich de woorden van zijn zoon nadat de vlag uit mocht. Dat diploma, wat maakte het ook uit. Greg Halman voorzag een leven dat jarenlang in het teken van honkbal zou staan: 'Dit is mijn leven, dit is het enige dat ik iedere dag heb gedaan, sinds de dag dat ik vier jaar was. Tot de dag dat ik niet meer kan spelen, zal dit ook het enige zijn dat ik zou willen doen. Punt uit.'

Brothers for life

Op sociale media als facebook stromen na de dood van Gregory honderden reacties binnen. Veel rouwenden hebben een rode pet in hun profiel om hun steun te betuigen. De familie roept op om een rode pet te dragen bij zowel de begrafenis als de herdenkingsdienst. Het bestuur van de Seattle Mariners geeft een verklaring uit. 'Greg was onderdeel van onze organisatie sinds zijn zestiende en we hebben hem zien uitgroeien tot een gepassioneerde jonge man en een getalenteerde honkballer. Hij had een aanstekelijke glimlach die je tegemoet straalde in het clubhuis en hij was een geweldige ploeggenoot. Onze gedachten en gebeden gaan uit naar de familie van Greg.' Directeur voor internationale zaken bij de Mariners, Bob Engle, kwam in Haarlem langs bij de herdenkingsceremonie voor Halman.

Bert Blyleven per e-mail: 'Mijn vrouw Gayle en ik zijn bedroefd door het nieuws over Greg. Hij had altijd een glimlach op zijn gezicht. Tijdens de WBC van 2009 zag ik dat de andere spelers allemaal respect voor hem hadden. Hij was een harde werker en nog maar net begonnen. We zullen hem missen.'

Bondscoach Brian Farley denkt terug aan de clinic die Halman begin november 2011 gaf aan jonge honkballers in Nederland. Tientallen kinderen verdrongen zich rond de jonge prof. 'Hett was erg leuk om te zien hoe populair hij was bij die kinderen. Greg was een leuke instructeur en een inspiratiebron voor de Nederlandse kinderen. Hij zal in hun harten voortleven.'

Dat Gregory's broer Jason als enige verdachte vastzit, is voor alle betrokkenen een bizarre realiteit. Op het moment van schrijven is hij door justitie nog niet officieel in staat van beschuldiging gesteld. Tom Stuijbergen: 'Closer met je broer zijn dan hoe Jason en Greg met elkaar waren: dat kan bijna niet. Ik voel me ook kut voor Jason, ook als hij het heeft gedaan. Ik vind het zielig voor hem omdat ik weet dat hij van zijn broer houdt.'

Voor de directe familieleden was het duidelijk dat Jason mentale problemen had, zo stelt Frits Huizinga, advocaat van Jason en woordvoerder van de familie Halman in het tv-programma Nieuwsuur. '[...] Het gaat niet goed [met Jason]. Hij is volledig verward. [...] Hij praat en praat en het is alsof je met twee of drie verschillende mensen zit te praten. Hij is volledig in de war. Dat is niet het gevolg van wat er gebeurd is, maar heeft kennelijk al een iets langere historie.' Vanaf begin november zou hij tekenen van verwardheid hebben vertoond. In Nieuwsuur vertelt Huizinga dat de familie Halman een dokter benaderde over de toestand van Jason en dat deze aan de familie vroeg of Jason zichzelf of zijn omgeving wat aan zou kunnen doen.

De familie vraagt na de dood van Greg nadrukkelijk ook aandacht voor de situatie van de jongste broer Jason. Familiewoordvoerder Huizinga: 'De ouders verliezen twee kinderen en de zusters verliezen twee broers, zo zien ze dat en het is ook niet zo dat er verwijten zijn, de gedachten gaan net zo hard uit naar Jason, het boek is nog niet gesloten. Die jongen moet geholpen worden en daar staat de familie volledig achter'. In de rouwadvertentie onderstreept de familie haar voornemen om aan beide broers te blijven denken. De kop: 'Brothers for life'.

HET FUNDAMENT ONDER DE TITEL
HONKBALREVOLUTIE IN NEDERLAND: 2000-2011

Om half zeven 's ochtends sprintte honkbalinternational Eelco Jansen begin jaren negentig door Heerhugowaard. Na een training van een uur moest hij snel zijn. Om half negen ging de schoolbel en stond de biologieleeraar in het klaslokaal. Met de training en een autorit voor de boeg was dat een drukke ochtend nog voor de lessen begonnen. Als de lessen voorbij waren, sjeesde hij met de auto naar het honkbalveld van Kinheim. Zes dagen per week trainen en als een wedstrijd werd afgelast, zeven dagen. Geld kreeg hij nauwelijks, aandacht evenmin. De tijd dat NOC*NSF vergoedingen zou uitkeren, was voor honkballers nog ver weg. Dat gebeurde pas jaren later. Net als een profbestaan in de VS: Amerikaanse scouts meden Nederland. Pitcher Jansen – twee no-hitters, een perfect game en een gevaarlijke *split finger fastball* – bleef onopgemerkt. Tegenwoordig worden spelers als hij zonder na te denken vastgelegd in Amerika. Jansen: 'Soms denk ik wel eens dat ik te vroeg geboren ben.'

Wie het succes van het Nederlands team wil zien, moet naar de velden in Amsterdam, Haarlem en Rotterdam kijken waar de opleidingsscholen gevestigd zijn. Robert Eenhoorns Rotterdam Unicorns nam het voortouw in 2000. Eenhoorn zag dat verenigingen moeite hadden om zowel voor plezier- als topsporters

voldoende faciliteiten te bieden. ‘Van clubs werd verwacht dat ze alles deden. Ze moesten clubs enthousiast maken en ook nog topsportfuncties vervullen zoals talenten begeleiden. Ik geloofde niet dat een club dat allemaal kon. Als je drie functies hebt en het is al lastig zat om je hoofd boven water te houden, dan kun je nooit alles goed doen.’

Eenhoorn haalde de talenten bij de clubs vandaan en zette ze in zijn honkbalschool, de Unicorns. Daar kregen de spelers goede begeleiding en konden kleinere clubs zich alleen op de breedtesport richten. ‘Met maar één doel. Spelers opleiden als talent en ze teruggeven aan de clubs als de spelers goed genoeg waren of de speler een toekomst in Amerika bieden.’ De veranderingen die Eenhoorn in gang zette, zorgde aanvankelijk voor weerstand. Talentcentra zoals zijn Unicorns hadden de toekomst, maar de verenigingsbestuurders hadden het idee dat Eenhoorn de clubs leeg trok. Eenhoorn: ‘De clubs zagen het als weghalen als een speler van een club naar de Unicorns ging. Wij zeiden: “Het talent is van de speler, niet van de club.”’ Er werden jeugdkampen en adviesavonden georganiseerd voor clubs die jeugdspelers kwijt raakten. Zo kregen de clubs er iets voor terug. Dat de honkbaltalenten van de Unicorns goede resultaten boekten, hielp bij het overtuigen van de critici.

Inmiddels zijn er in totaal zes scholen, zoals de Rabbits Baseball Academy (Kennemerland), Diamonds (Amsterdam), Scimitars (Bussum), Bixie Baseball Eindhoven en de Tsunami Baseball Academy (Den Haag). Bij de scholen die financieel gesteund worden door de Amerikaanse Major League Baseball krijgen zo’n 170 honkbaltalenten in Nederland dagelijks training van oud-honkballers. Op iedere school wordt volgens dezelfde methode getraind, zodat alle kinderen bijvoorbeeld dezelfde slagtechniek aanleren. Een groot verschil met de een

tot twee keer trainen, zonder coördinatie tussen de trainers, zoals vroeger gebruikelijk was. Radiomaker Elvin Englentina: 'Spelers die prof worden in Amerika krijgen vaak blessures omdat ze niet gewend zijn zo vaak te spelen. Daar kunnen we in Nederland nog meer aan doen qua begeleiding.' Rick van den Hurk, werper bij de Baltimore Orioles: 'Twee keer in de week trainen is niet genoeg om de stap naar Amerika te maken. Het is heel belangrijk dat de talenten nu dag en nacht kunnen honkballen, dat ze instructies krijgen van Nederlandse toppers. Ik merk dat wij een brug gelegd hebben, steeds meer jongeren willen de uitdaging aangaan nu ze zien dat spelers als Roger Bernadina en ik succes hebben.' Coach Eelco Jansen van Kinheim uit Haarlem: 'Talenten gaan er door het succes van voorgangers eerder over nadenken om naar de VS te gaan. Daarbij is het honkbal veel toegankelijker geworden voor Nederlandse kijkers. Sportzender ESPN zit op de kabel en je kunt de Major League op internet goed volgen. In combinatie met de betere opleiding maakt dit dat er veel vaker over een carrière als prof wordt gesproken.'

De infrastructuur in het honkbal lijkt nu steeds sterker op die in sporten als voetbal en hockey waar talenten vroeg worden opgepikt en goede training krijgen (al is in tegenstelling tot in het voetbal betaling van jeugdtrainers op honkbalclubs nog een nieuw fenomeen). Naast het opleiden van spelers trekken de honkbalscholen de provincie in om goede spelers op te pikken. Nog altijd komen honkballers niet toevallig een clubgebouw binnenlopen zoals een hockeyer of voetballer. Honkballers worden geboren, zo klinkt het vaak gekscherend in de honkbalgemeenschap. Families als Halman, Gregorius, Urbanus, Daal en Ronnenberg zijn toonaangevend in de honkbalwereld.

Neem Didi Gregorius. De werper ging op 45-jarige leeftijd met zijn zoon Johnny het veld in, beiden als speler van de Nederlandse Antillen in de Americas Baseball Cup, 2008. Zoon Mariekson beproefde op dat moment al zijn geluk in de VS. De familie kreeg inspiratie van de vader van Didi, Marieksons opa, in zijn tijd al een goede werper.

Zo zijn er tientallen voorbeelden. Opa Henk Ronnenbergh was umpire, zijn zoon Erik speelde in de hoofdklasse en zoon Martin speelde begin jaren tachtig in de minor leagues. Uit het huwelijk van Erik Ronnenbergh en softbalster Monique Geel – zij ontmoetten elkaar op het honkbalveld – kwam wellicht de meest begeerde Nederlandse pitcher van de laatste jaren voort: Scott Ronnenbergh. Product van een familie vol lange en grote mensen, met wortels in de Groningse klei. Als kind in de buggy meegesleept naar het honkbalveld om een paar jaar later langdurig te jengelen als zijn moeder het zat was. De zak met honderd ballen was leeg geslagen en zij moe. Ma Ronnenbergh wilde even naar de wedstrijd kijken.

Scott: 'Ik keek niet graag, speelde liever zelf.' Met als resultaat dat hij op zijn zeventiende de bal al met 140 kilometer per uur op de catcher afvuurde. In het najaar van 2009 probeerden zo'n acht Amerikaanse teams waaronder de New York Yankees, Philadelphia Phillies en de Chicago Cubs het talent vast te leggen. Van heinde en verre kwamen ze naar Amsterdam om de linkshandige werper te zien. 'De scouts kwamen de kantine uit als Scott moest gooien, en liepen er weer in als hij klaar was', zegt vader Erik.

Bij de tweede ronde van het WK 2009, streken de scouts in Amsterdam neer. Toen Ronnenberghs moeder Monique in het clubhuis van de Pirates vertelde over de twaalf strike-outs die haar zoon in zes innings gooide, waren ook de New York Yan-

kees geïnteresseerd. Zij lieten Europa normaal gesproken links liggen, maar voegden zich nu in de rij scouts die wel wat weg had van een verzameling geheimagenten. Diep weggedoken in windjacks tegen de vaak snijdende herfstwind noteerden de scouts de kracht en snelheid van spelers in donkere mappen. Die verdwenen weer in donkere koffertjes.

Gesprekken tussen scouts vonden op gedempte toon plaats, als in een ontmoeting tussen agenten van de CIA. Bij het zien van een speler: 'Hoe oud is hij?' Korte stilte, met zachte stem vervolgde een collega, '27.' Met zachtere stem. 'Ik heb hier 29 staan.' Reactie na een korte pauze: 'Ik denk dat hij 27 is.' 'Zoek ik op.' 'Het is 27.' 'Oke.' Rick Jacques, scout voor de Philadelphia Phillies in Afrika en Europa, moest lachen om de vergelijking tussen zijn collega's en geheimagenten. 'Tja, wij zijn net spionnen. Allemaal op zoek naar hetzelfde. De andere scouts beschouw ik als vrienden, maar over honkbal hebben we het slechts oppervlakkig.' Sommige scouts misbruiken de mening van een collega voor hun eigen werk. 'Er zijn scouts die de 'scouts scouten' en op zoek gaan naar de mening van anderen om een eigen oordeel te bevestigen. Ik doe dat niet. Mijn baas zegt: vertrouw op je eigen oordeel, daar betalen we je voor.' Rick Jacques was een van de velen die vielen voor het talent van Ronnenbergh en liet zelfs zijn baas speciaal uit Amerika overkomen om het fenomeen aan het werk te zien. Dat avontuur ging niet door. Philadelphia bood te weinig en de Seattle Mariners gingen uiteindelijk met Scott aan de haal voor de naar Nederlandse maatstaven astronomische som van 150.000 dollar.

Duitser Max Kepler Rosicky heeft de hoogste tekenbonus in Europa op zijn naam. De veldspeler had de hele Major League Baseball achter zich aan en kreeg maar liefst 775.000 dollar tekengeld van de Minnesota Twins. De Nederlander Alexan-

der Smit werd in 2002 voor enkele tonnen door de Minnesota Twins vastgelegd. Zelf had Scott Ronnenbergh in die tijd weinig begrip van de grootte van dat bedrag. ‘100.000 dollar, dat zijn heel veel playstations,’ zei hij destijds over het bod van de Phillies. De druk werd aardig opgevoerd door de diverse clubs, in de jacht op een ruwe diamant is veel geoorloofd. De clubs willen zo snel mogelijk zo goedkoop mogelijk toeslaan. ‘Je moet morgen tekenen, klinkt het dan,’ zegt vader Ronnenbergh, die zich door dat soort uitspraken niet onder druk liet zetten. ‘Honkbal is een bedrijf, ik kan die clubs wel begrijpen, maar het belangrijkste voor mij en mijn vrouw was: hoeveel geld wil een club in ons kind investeren, zodat ze hem de grootst mogelijke kans geven om de Major League te halen.’ De familie onderhandelde stevig en parkeerde de 150.000 dollar veilig op een bankrekening.

Dat bedrag staat zowel symbool voor de groeiende status van het Nederlandse honkbal als de lange weg die is afgelegd. Waar Erik Ronnenbergh de markt verkend had, werd broer Martin dertig jaar geleden in het diepe gegooïd. Werper Martin Ronnenbergh viel op tijdens de Haarlemse honkbalweek van 1979. De San Diego Padres boden hem een kans in een onbekende wereld. Onder de indruk van het avontuur hapte Martin voor 8.500 dollar tekengeld en een maandsalaris van 650 dollar te snel toe. ‘Ze wilden mij eerst niets geven, maar ik heb toen ingebracht dat ik in Nederland ook een onkostenvergoeding zou krijgen. Als ik 10.000 had gezegd, was dat waarschijnlijk ook wel gegeven.’ Martins vergoeding was altijd nog hoger dan de 25 cent per kilometer die broer Erik als hoofdklassespeler ontving. Martin was een van de weinige spelers die in die dagen werd opgepikt. Nederland was een blinde vlek, de scouts zaten in Venezuela of op de Dominicaanse Republiek. We zijn te

vroeg geboren, is het mantra van een verloren honkbalgeneratie. Oud-international Eelco Jansen: 'Als ik tegenwoordig zie hoeveel spelers worden gescout, dan zijn er in Nederland zeker spelers gemist in de jaren tachtig en negentig. Neem Marcel Joost. Jarenlang toonaangevend in de hoofdklasse. Een van de twee spelers die meer dan 1.000 honkslagen sloeg in Nederland. Scouts zagen hem niet spelen. Nederlandse spelers hadden alleen de kans om op te vallen bij de scouts als ze met het Nederlands team aan een EK of WK meededen en zelfs daar werden ze lang niet altijd opgepikt.'

Tegenwoordig is Amerika geen droom meer, maar realiteit voor tientallen Nederlandse honkbaltalenten. 'Het is een gespreksonderwerp onder jeugdspelers, soms lijkt het wel een beetje competitie. Hoeveel kaartjes heb jij al, klinkt het dan,' zegt Scott Ronnenbergh, verwijzend naar de visitekaartjes die de Amerikaanse scouts achterlaten. Volgens vader Ronnenbergh was Scott de winnaar van de competitie. Tegenwoordig verschijnen spionnen van diverse Amerikaanse teams bij wedstrijden van Jong Oranje of zelfs op trainingen. Er worden in Nederland try-outs georganiseerd waar Amerikaanse scouts komen kijken naar de beste spelers. De veldspelers lopen op zo'n dag de zestig meter sprint, werpers worden aan een test met de radar gun onderworpen. Val je op, dan kun je een uitnodiging krijgen voor een trainingskamp in Italië. Daar worden de beste Europese talenten in de watten gelegd. Gratis tassen, shirts, ballen. Onder leiding van oud-spelers en coaches uit Amerika volgt een imitatie van het honkballeven in de VS. Vroeg opstaan, twee keer per dag trainen. Een leven in het teken van honkbal.

Naast Ronnenbergh pikten de scouts onder andere zijn generatiegenoten Rodney Daal, Nick Urbanus en Lars Huijser op.

Keith Law, honkbalanalist van de Amerikaanse sportzender ESPN zegt: 'Urbanus en Huijzer zijn waarschijnlijk de beste Nederlandse talenten in de minor league. Het grootste probleem waar Europese spelers mee kampen is het gebrek aan goede tegenstand. Europese slagmensen krijgen niet net zulke goede werpers tegenover zich als jonge Amerikanen. Betere tegenstand is van levensbelang bij het omhoog halen van het niveau.' Urbanus (Texas Rangers), Huijzer (Seattle Mariners) en Ronnenbergh speelden in 2011 op een steenworp afstand van elkaar in Peoria, Arizona, de woestijn in het zuidwesten van Amerika. Urbanus maakte voor een wedstrijd een uitstapje naar het low single A niveau, Daal zelfs naar triple A, maar de rest van de tijd speelden zij in de rookie league, het laagste niveau in de Amerikaanse profcompetitie, bedoeld voor talenten. De concurrentie is er moordend en de toekomst onzeker.

De Amerikanen testen jonge spelers als een boer zijn aardappelen: slechte aardappel, weg ermee. Dat de Mariners 150.000 dollar in Ronnenbergh investeerden, is heel veel naar Nederlandse maatstaven, maar Amerikaanse clubs geven dit bedrag makkelijk uit. Ze durven wel een gokje te wagen van meer dan een ton. Waar Ronnenbergh in Nederland startende werper was die het hardst gooide, wordt hij in Amerika als reliever gebruikt die net zo hard gooit als zijn concurrenten. In 2010 mocht hij een paar maanden wennen. 'Daarna had ik het gevoel dat mijn Amerikaanse carrière nog niet echt was begonnen, dacht dat we echt gingen knallen, maar dat viel mee, fysiek was het minder zwaar dan ik had verwacht.' Ook gek: de manager sprak de eerste twee weken niet met hem en gaf weinig aanwijzingen. Het maakt onderdeel uit van de opleiding: spelers worden in het begin voor een deel aan hun lot overgelaten om te zien hoe ze zich redden als ze op zichzelf en hun ploeggenoten zijn aange-

wezen. 'Soms denk ik wel eens, had ik maar voor voetbal gekozen, dan had ik gewoon in Nederland kunnen trainen, was een stuk makkelijker geweest.' In zijn eerste volledige seizoen kwam hij tot iets meer dan twaalf innings. Hij was nog steeds vaker toeschouwer dan speler. Toch lijkt Ronnenbergh de eerste test, in een vreemd land, in een nieuwe omgeving goed doorstaan te hebben. De coach heeft hem verteld dat het halen van de Major League mogelijk is. Scott mag in 2012 terugkomen. Zijn kamergenoot verging het minder: die hoefde niet meer terug te keren en werd ontslagen. Lars Huijter werd in de zomer van 2011 als vervangend kamergenoot aangewezen.

Er zaten bij de wedstrijden in het bijna 13.000 stoeltjes Peoria Stadium misschien twintig toeschouwers op de tribunes. Als hij goed speelt gaat hij in 2012 naar de Pulaski Mariners, het advanced rookie niveau, in de Amerikaanse staat Virginia. Een niveau hoger dan waar hij in 2011 speelde. 'Voor meer publiek spelen, daar kijk ik naar uit. Ik vind dat lekker, voel daar geen druk door, maar raak juist gemotiveerd om het goed te doen.' Meest opmerkelijk blijven voor Ronnenbergh de porties eten. En de dure auto's van z'n ploeggenoten. Tot het wagenpark van de tieners behoren onder meer een Dodge Challenger, en een BMW uit de vijf-serie. 'M'n ploeggenoten vragen verbaasd waarom ik geen auto heb en gaan er vanuit dat ik in Nederland wel een grote auto rijd omdat ik voor relatief veel geld getekend heb. De enige reden waarom ik eventueel een tweedehands auto zou willen, is de airconditioning. Het is hier 's zomers 40 graden en als ik 300 meter loop, zweet ik mij het apelasarus.' Zijn doel blijft onveranderd het allerhoogste. 'Binnen vijf of zes jaar wil ik de Major League halen. Langer mag ook. Als ik het maar haal, vind ik het goed, maar een jaar of zes is een normale termijn voor een jonge speler. Ik denk dat je als Europeaan niet af

moet wijken van wat hier normaal is. Dan val je eerder af dan een Amerikaan.'

De scouts hebben nu eindelijk door dat potige jongens ook uit de polder komen en niet alleen uit het Caribische gebied. De talentenjagers moeten daardoor harder werken voor hun vangst. Peter van Dalen, nu zo'n tien jaar scout voor de Seattle Mariners: 'Europese spelers zijn interessant omdat er minder geld aan hoeft te worden uitgegeven. In het begin was ik een van de weinige Nederlandse scouts. Toen was het makkelijker om een speler te benaderen, nu is er meer concurrentie en moet je creatiever zijn om een speler vast te leggen.' Major League-teams betalen geen opleidingsgeld aan de Nederlandse clubs terwijl die wel lijden onder het vertrek van de meest talentvolle spelers. Onrechtvaardig, zo meent de KNBSB die nu met de MLB over een oplossing van dat probleem praat.

Nederlandse talenten die hun geluk in Amerika beproeven, het is bijna traditie geworden. Hall of Famer Bert Blyleven – geboren in Zeist, als peuter naar Amerika verhuisd – werd opgevolgd door spelers als Win Remmerswaal, Rikkert Faneyte en Ralph Milliard (de enige Nederlandse speler die de World Series won, met de Florida Marlins). Nu timmeren Hagenaar Roger Bernadina en Eindhovenenaar Rick van den Hurk er aan de weg. Met die spelers vloeit kennis terug naar Nederland.

Van den Hurk wilde wat terugdoen voor de Nederlandse jeugd en zette samen met zijn vader de European Big League Tour op. Een serie honkbaldagen waarop jonge honkballers instructies van spelers uit de Major League kregen. Voor veel van deze kinderen is Amerika ver weg en onbetaalbaar. Pa Wim van den Hurk regelde de hotels en de vluchten, zoon Rick de spelers. Dit jaar was de tweede editie met optredens in Utrecht, Amsterdam, Italië en Tsjechië. De jongeren konden onder meer

sterspeler Prince Fielder van de Milwaukee Brewers aan het werk zien. Vóór de explosie van Nederlands honkbaltalent in Amerika was zo'n initiatief kansloos. De Big League Tour wordt door de Amerikaanse spelers met net zoveel enthousiasme begroet als door de kinderen. Van den Hurk: 'De spelers vinden het geweldig. Ik word vaak aangesproken over Europa. "Hoe is het daar?" vragen de Amerikaanse spelers dan. De meesten zijn nog nooit in Amsterdam of Parijs geweest en willen die steden graag zien.'

Nederland groeide ondertussen. Van dreumes in het internationale honkbal, naar nummer zes van de wereld. Toch wordt dat succes door de Nederlandse pers mondjesmaat gevolgd. De liefhebber moet zelf gaan kijken of kan tegenwoordig voor het laatste honkbalnieuws terecht op internetradiostation Backstop Radio Pengue, geleid door de Amsterdamse Curaçaoënaar Elvin Englentina. 'Er is altijd behoefte geweest aan radio-uitzendingen, met name vanaf de eilanden, door het grote aantal spelers dat in de hoofdklasse en het Nederlands team speelt.'

Englentina en zijn apparatuur zijn tegenwoordig een vast onderdeel van wedstrijden in de hoofdklasse. Een competitie waarvan hij het niveau ziet groeien, bijeffect van de vele spelers die naar Amerika gaan, stelt DJ Englentina. 'Als spelers in Amerika worden ontslagen of zijn uitgespeeld, kiezen ze bijna allemaal voor de Nederlandse competitie. Hierdoor is de hoofdklasse de laatste jaren steeds sterker geworden.' Internationals als Arshwin Asjes, Diegomar Markwell en Bryan Engelhardt redden het niet in de VS, keerden terug naar Nederland en zijn nu belangrijke spelers in de hoofdklasse.

Bijna iedereen die voor dit boek werd geïnterviewd, benadrukte de centrale rol die Robert Eenhoorn speelt in de opkomst van Nederland, honkballand. Hij legt contacten, spoort mensen

aan en schept de voorwaarden voor een professioneler sportklimaat. ‘Robert Eenhoorn opent met zijn bekendheid deuren die voor anderen gesloten blijven,’ aldus scout Van Dalen.

Eenhoorn benadrukt dat op diverse niveaus in de bond mensen al jaren bezig zijn met het ontwikkelen van talent en het opbouwen van een professionelere basis voor de honkbalsport. De WK-winst bevestigt dat de juiste weg is ingeslagen. ‘Dit resultaat geeft enorm veel voldoening. Wie had twintig jaar terug gedacht dat Nederland op het WK voor de medailles kon gaan? Als je dat gezegd had, werd je voor gek verklaard.’ Honkbalbestuurder Jan Esselman van de Europese honkbalfederatie CEB: ‘In het begin was er wel kritiek op Eenhoorn en zijn plan om ook profs in het Nederlandse team op te stellen. De vrees was dat spelers uit de hoofdklasse bij grote toernooien werden ingewisseld voor de profs. In Panama speelden er minder spelers uit de hoofdklasse mee dan vroeger, maar je kunt als hoofdklassespeler nog steeds in Oranje komen. Eenhoorn heeft altijd aan zijn keuze vastgehouden, daar heb ik respect voor.’

De erkenning in eigen land bleef grotendeels uit. Honkbal is voor de Nederlandse pers nog steeds een kleine sport. In Panama kwam in de weken voor de finale één journalist langs, een verslaggever van *De Volkskrant* die daar al voor een andere klus was. Tjerk Smeets, oud-catcher van Oranje en tegenwoordig marketing manager van de KNBSB: ‘In de honkbalwereld is het respect voor ons groter dan in Nederland zelf.’

Het heeft even geduurd voordat Oranje internationaal werd gezien als talentvolle honkbalnatie. Tommy Lasorda – de kogelronde clublegende van de Los Angeles Dodgers – noemde Nederland tijdens de Olympische Spelen van Sydney in 2000 venijnig ‘The Never Wins’. ‘Ik denk niet dat hij dat nog zo snel

zal zeggen,' lacht Eenhoorn.

De toekomst ziet er goed uit. Goede prestaties van Oranje, steeds meer talenten in Nederland en meer dan vijftig profs in de VS. 'Vroeger wist ik zo wie er in Amerika speelden, tegenwoordig zijn het er zoveel dat ik er een lijstje bij moet pakken,' zegt Eenhoorn. Kinheims coach Eelco Jansen noemt Rachid Engelhardt als een van de nieuwe talenten om op te letten. 'Nog geen zestien, inzetbaar op meerdere posities, een hele goede slagman met een hoop kracht.' Dat de goede resultaten al effect hebben, merkt ook Scott Ronnenbergh. Hij kreeg bericht van een Dominicaanse speler op zijn facebookpagina. Of hij in Nederland kon spelen? The Never Wins zijn vergeten. Nederland staat wereldwijd op de kaart.

ROB CORDEMANS EN DE CUP ZONDER GROTE OREN

Vanuit de dug-out in het Estadio Nacional Rodney Carew zien de spelers hoe het zeil meerdere keren onder gejuich van het veld wordt gehaald. De fans hunkeren naar de start van de WK-finale. Vervolgens veranderen de regendruppels weer in een hoosbui en mag het zeil weer terug. Het publiek op de grotendeels lege tribunes fluit afkeurend. Volgens de organisatie worden slechts 4.500 van de circa 30.000 plaatsen gevuld. Eerder dit toernooi zaten soms maar honderd mensen te kijken, hoogstens een stuk of 8.000 bij wedstrijden van het thuisland. Honkbal leeft, zo zegt iedereen die ik in Panama spreek, maar dat is in de stadions nauwelijks te zien. De mensen kijken liever naar de Amerikaanse competitie waar de beste Panamese spelers rondlopen.

Als vier uur na het aanvankelijke aanvangstijdstip eindelijk gespeeld wordt, volgt een droomwedstrijd waar volgens de kijkcijfers zo'n 100.000 Nederlanders middenin de nacht voor wakker blijven. Rob Cordemans gooit zes strike-outs, veel voor een werper die niet op keiharde worpen, maar op goed geplaatste ballen vertrouwt. Krachtpatsers als Alfredo Despaigne en Yulieski Gourriel hebben weinig in te brengen. In de derde inning krijgen zelfs alle Cubanen een strike-out om de oren. Bekend maakt het Rob Cordemans nog niet in Panama. Een man van

de organisatie vraagt wie dat toch is, die werper die maar niet buigt en in de eerste zeven innings slechts één honkslag toestaat. De enkele wilde worp en een geraakte slagman richten weinig schade aan. Eén Cubaan komt over de thuisplaat. Diverse keren delen de Cubanen stevig klappen uit, maar de ballen blijven net binnen de hekken, lijken te worden tegengehouden in de benauwde avond.

De vierde inning verandert alles. Eerst gooit Cordemans tegen Bell zijn zesde en laatste strike-out van de wedstrijd. Dan komt Cepeda met een tweehonkslag op de honken en bereikt vervolgens het derde honk op een doorgeschoten bal. Het is de eerste keer dat de Cubanen een honkslag slaan. Despaigne slaat een hoge bal naar het midveld die wordt gevangen door midvelder Sams. Cepeda komt zonder problemen over de thuisplaat. 1-0 voor Cuba. Cubaanse fans klapperen met witte plastic sticks en zwaaien met grote vlaggen. De Nederlandse fans zijn even stil. De herinnering aan vele kansloze nederlagen komt snel weer boven.

Individu

Tegen Cuba laat Oranje zien precies te weten wat wanneer nodig is. Catcher Sidney de Jong is aan slag en krijgt bij drie wijd en twee slag een vierde wijd-bal van pitcher Gonzalez aangeboden en kijkt toe. Daarmee verdient de hoekige catcher een vrije loop naar het eerste honk en zijn twee doelen bereikt. In de eerste plaats heeft de Cubaanse werper veel ballen naar De Jong moeten gooien – waardoor een vervanger mogelijk sneller de heuvel op moet – en Oranje is een meester in het over de thuis-

plaat brengen van honklopers, zelfs zonder homeruns te slaan. De Jong is dus het aanknopingspunt dat de ploeg hard nodig heeft. Curt Smith slaat een honkslag die met een lome boog in het rechtsveld valt. Twee honken bezet. Niemand uit.

Aan slag: aangewezen slagman Bryan Engelhardt. Zoals veel toppers in de Nederlandse hoofdklasse net niet goed genoeg voor Amerika – afgetest door de Baltimore Orioles – maar een slagkanon in Nederland. In 2004, 2006, 2009, 2010 en 2011 homerunkoning in de hoofdklasse. De enige Nederlander die een homerun sloeg in de World Baseball Classic. En ja: ook homerunkoning Andruw Jones probeerde dat tevergeefs in 2006. De man uit Willemstad pakte tijdens de eerste WBC in twee wedstrijden zes slagbeurten mee, ging twee keer strike out, kreeg twee keer vier wijd en wist geen één honkslag te produceren. Slaggemiddelde Andruw Jones in 2006: 0.000. Zonder homeruns verliet hij het toernooi, terwijl Jones een jaar eerder in de Major League nog 51 ballen over het hek sloeg.

Een homerun. Dat zou Engelhardt goed uitkomen. De linkshandige slagman met het stevige postuur zakt licht door zijn knieën. De bal komt over het midden van de plaat, Engelhardt krijgt zijn knuppel er half tegen. De bal hobbelt door het binnenveld, is toch hard genoeg geslagen. De eerste honkman duikt en mist. Sidney de Jong trekt zich vanaf het tweede honk op gang. Zijn bovenlichaam schudt, hij rent met de elegantie van een op hol geslagen vrachtwagen. Maar hij scoort. Nederland – Cuba: 1-1. De Cubaanse coach heeft na die honkslag genoeg gezien van Gonzalez. Alvarez is zijn vervanger met twee honken bezet en nul uit.

Op naar goud

De broers Schoop zorgen dat de wedstrijd kantelt. Beiden geboren in Willemstad en beiden op hun zestiende opgepikt door een Amerikaans team. Sharlon door de San Francisco Giants en Jonathan door de Baltimore Orioles, een club waar in het verleden ook Antillianen als Calvin Maduro en Sidney Ponson speelden. De broers Schoop zijn bijzonder atletisch, rank en toch sterk. Sharlon, de oudste van de twee, zal dat later illustreren met een vangbal waarbij hij als Michael Jordan met gespreide benen in de lucht zweeft. Sharlon drukt het uiteinde van zijn knuppel tegen de bal en legt een stootslag neer. Voor Alvarez zit er niets anders op dan de bal naar het eerste honk te gooien. Engelhardt schuift op naar het tweede honk, Smith naar het derde. De curveball waarmee Alvarez de jongste broer Jonathan vervolgens probeert te verrassen, wordt door Schoop rechts langs de korte stop geslagen. De bal hobbelt over het natte veld, water spat op. Curt Smith kan gemakkelijk binnenkomen vanaf het derde honk. Nederland staat voor: 2-1. Uren wachten betalen zich uit. In de dug-out springen de spelers bijkans tegen het plafond, sprinten de dug-out uit om Smith bij de thuisplaat op te wachten en op de schouders te slaan. In de volgende slagbeurt krijgt Kalian Sams de bal tegen zich aangegooid. Geraakt worden, betekent een vrije loop naar het eerste honk en zo stromen de honken vol. Cuba staat nog verder onder druk. Met een strike-out van Rombley en een door de catcher gevangen bal van Kemp ontsnapt Cuba aan verder gevaar.

In de achtste inning raakt Cordemans vermoeid. Cuba zet alles op alles om Nederland toch nog bij te halen en brengt pinch hitter Reyes in, een van de drie pinch hitters die tegen het einde van de wedstrijd worden ingezet. Nederland speelt negen in-

nings met dezelfde veldspelers. *Never change a winning team.* Op de Nederlandse bank kunnen de spelers niet geloven wat ze zien. Zekerheid is er niet. 'We dachten alleen maar, die Cubanen komen nog wel. Zo gaat het altijd, je staat voor, dan gaan ze er honderd procent tegenaan en verliezen we alsnog,' zegt Tom Stuifbergen een paar weken na de titel.

Met een man uit en niemand op de honken slaat Reyes de bal over de kleine linksvelder Kemp heen. De bal ligt stijf tegen het hek en Reyes sprint naar het tweede honk. 'Cuba, Cuba, Cuba!!!', klinkt het luid. Met de Cubaan in scoringspositie grijpt Farley in. Cordemans gaat naar de kant. De Nederlandse fans klappen. Cordemans geeft de bal aan Farley, kijkt emotioneel naar de grond en wordt in de dug-out op high fives getrakteerd. In ruim zeven innings stond hij slechts twee honkslagen toe. 'Ik was op. Maar een pitcher heeft zo z'n trots, die zal nooit zelf aangeven dat hij eraf wil. Pas toen ik op de bank zat, kwam de spanning. Dan kan je er niks meer aan doen. In het veld heb je de bal en dus de controle, dan ben je niet zenuwachtig.'

Juan Carlos Sulbaran komt in het veld. Een rechtshandige werper die zoals veel spelers in Oranje bezig is aan de weg omhoog in de Amerikaanse profcompetitie. Dit is het belangrijkste moment uit zijn loopbaan. Sulbaran krijgt een honkslag om z'n oren. Korte stop Mariekson Gregorius kan de bal net in het binnenveld houden waardoor Reyes niet voor meer gevaar zorgt. De Cubaanse coach zet na het zien van Gregorius' actie zijn pet af en wrijft met zijn hand over de kale huid, perst zijn lippen op elkaar. De Cubanen bezetten twee honken, met slechts een man uit. Daar blijft het bij. De volgende twee Cubanen worden uitgevangen. Sulbaran ontsnapt. Nederland heeft nog maar drie nullen nodig voor de titel.

Jonathan Schoop, Sams en Rombley worden in de achtste inning geruisloos terug naar de dug-out gestuurd. De minimale 2-1 voorsprong komt in de negende inning nog even in gevaar als Cuba opnieuw twee man op de honken brengt. Sulbaran verdwijnt van de heuvel. Hij staat in één inning net zoveel honkslagen toe als Cordemans in ruim zeven. Met de bal in de handen van David Bergman persen de Cubanen er nog een honkslag uit. Dan gooit Bergman zijn curveball, die hoog begint en scherp daalt in de slagzone. Het is zijn vierde en laatste worp van de wedstrijd. Invaller Olivera slaat de bal met een flauwe boog richting het derde honk. Jonathan Schoop leidt zijn verjaardag (die twaalf uur, het tijdstip van zijn actie, begint) in met een vangbal. Nederland is wereldkampioen. Jonathan spreidt zijn armen en sprint naar zijn broer Sharlon. De twee omhelzen elkaar. 'Ik dacht vooral, ik moet die bal vangen, dat is de derde nul.' De spelers springen bovenop elkaar, champagne vliegt door de lucht, de spelersgroep schuift al springend over het veld. Er klinkt een soort luchtalarm in het stadion. Cordemans en Farley worden overgoten met de inhoud van een waterkoeler, traditioneel bedoeld voor de winnende coach en belangrijkste speler in Amerikaanse sporten. Cubaanse sigaren gaan in de brand. 'Nu hebben we die Cubanen drie keer afgebrand', zegt reservecatcher Shawn Zarraga met een vette lach, verwijzend naar de twee overwinningen op Cuba (één in de tussenronde en de finale) en de brandende sigaar in zijn hand. Tjerk Smeets, voormalig catcher van Oranje en tegenwoordig assistent-coach en marketing manager van de KNBSB: 'Wat moet je dan zeggen, wat moet je dan zeggen? Je kan hier toch helemaal niets op zeggen. Dat kan toch helemaal niet. Oioioioio. Cuba, Cuba wie?' De spelers worden haast overstemd door de harde salsamuziek die door het stadion schalt. 'In de tijd dat

ik speelde, hoopten we dat we tegen Cuba in de wedstrijd konden blijven, nu kunnen ze ook met hun sterkste opstelling niet van ons winnen,' zegt Smeets.

Een dikke Spaanstalige verslaggever drukt een opnameapparaat onder Cordemans' neus. Eerst ratelt hij de vragen af in het Spaans. Daarna in het Engels. 'Wat zijn je gedachten over deze wedstrijd?' Cordemans: 'Wat denk je? We are champions of the world. Are you fucking kidding me? Oh, sorry,' zegt de Schiedammer er snel bij. De verslaggever merkt het nauwelijks op, ratelt verder en vraagt de werper waar hij heeft gespeeld. 'Alleen in Nederland.' De 36-jarige werper spreekt de korte zinnen uit terwijl zijn ogen groot worden. Het begrip van zijn prestatie nog klein. Hij bedankt de Panamese en de Nederlandse fans. Vertelt over de combinatie van een fastball, change-up en curveball die hij gebruikte. 'Ik probeerde alles, het werkte vandaag.' Cordemans frunnikt even aan het grijze verband om zijn rechterarm, gevuld met ijs om de pijn veroorzaakt door alle worpen te verzachten. 'Ik weet ook niet hoe ik zo'n wedstrijd heb gegooid, niet alles deed het, maar het was genoeg, belachelijk, dan ben je wereldkampioen. Ik kan het nog niet geloven, echt niet. Dat komt vanavond wel ergens.' Hij denkt terug aan de zestien wedstrijden en vijftien zeges (inclusief de vier gewonnen oefenwedstrijden tegen Panama, Taiwan en Venezuela (2x)) en die ene nederlaag tegen Canada. Veel spelers stamelen, staren voor zich uit. 'Dit is echt top,' zegt derde honkcoach Wim Martinus die het tafereel met zijn telefoon filmt. Hij vertelt over sommige spelers die na de vele regenpauzes boos waren omdat ze voor de zoveelste keer het veld op moesten. 'Ze waren heel gemotiveerd. We hebben die jongens gezegd dat we die Cubanen gewoon met z'n allen gingen pakken.' Martinus valt stil en kijkt naar de tribunes en de springende Oranjefans. Nadat hij Smeets heeft ge-

knuffeld, haalt hij het beslissende moment terug. ‘Die bal komt naar het derde honk, Jonathan Schoop pakt ‘m heel makkelijk. Dan realiseer je je: het is gebeurd, het is gebeurd. Het is waanzinnig, beter kan het niet. Nederland wereldkampioen. We hebben historie geschreven.’

Stamelen met een sigaar in je hand

Coach Farley is zichtbaar onder de indruk van de situatie terwijl hij nog narilt van het vocht uit de waterkoeler. ‘Ik heb er geen woorden voor. Ik ben zo ongelooflijk trots op dit team, ze hebben nooit opgegeven. Ik heb er geen woorden voor, zo’n ongelooflijk gevoel, wereldkampioen.’ Een pauze volgt. ‘Ik vind het zo knap van die jongens, heb nog nooit met een betere groep dan deze gewerkt’, stamelt de doorgaans spraakzame coach. Om er later op de avond aan toe te voegen: ‘Het leven is een grote verzameling herinneringen. Dit is een van de allermooiste. Ik laat het eens rustig op me inwerken.’ In de dug-out worden sigaren uitgedeeld. Vooraf ingekocht bij de Cubanen. Flessen champagne, handschoenen, ballen, tape en lege flessen sportdrink liggen bezaaid op het veld. ‘Waar is mijn sigaar’, vraagt coach Farley verontwaardigd.

De winnende bal verdwijnt voor de ogen van de NOS-camera in de achterzak van Jonathan Schoop. ‘Die laat ik nooit meer los.’ Beroemde ballen zijn vaak een fortuin waard en dat is wat Schoop zich lijkt te realiseren. Donatie aan een museum – ook niet ongebruikelijk in het honkbal – komt niet ter sprake. Hij reageert licht geschrokken als er in het Nederlands een vraag wordt gesteld. ‘Nee, nee, nee.... Liever Engels.’ De jongeling is een van de weinige spelers die niet stamelt als hem wordt ge-

vraagd of hij wel door heeft wat er gebeurd is. 'Ik besef wel wat we hebben gedaan omdat ik wist dat we een team hadden dat kon winnen. We hebben geschiedenis geschreven,' zegt hij koel. 'Honkbal draait om lol maken, dat hebben we continu met dit team.' Werper Berry van Driel: 'On-ge-loof-lijk. Ongelooflijk. Dit is niet te geloven. Ik wist dat we het konden, maar je moet het nog maar even doen. Ongelooflijk dat we het gedaan hebben. Ik voel vooral vreugde, ben hartstikke blij. Ik heb dit nooit mogen dromen. Ongelooflijk.' Dat laatste woord zal hij de volgende dagen nog ontelbare keren herhalen. Werper Tom Stuijbergen schreeuwt op de achtergrond 'Honderd procent kampioen, honderd procent kampioen!!!' Diverse spelers schreeuwen mee, alsof ze zichzelf duidelijk moeten maken dat het echt waar is. Voor de tribunes zetten ze een langgerekt 'Hólland, Hólland, Hólland' in. Spelers en fans springen, er wappert een Nederlandse vlag. David Bergman, de werper die de laatste fastball gooide, voor de camera van de NOS: 'Geweldig, dit is echt onbeschrijflijk. Zo'n gevoel heb ik nog nooit meegemaakt.'

Bij de prijsuitreiking reageren de spelers verbaasd als blijkt dat er geen één Nederlander in het all starteam zit. De enige speler met een Nederlands connectie in dat team: Australiër Tom Brice, in 2011 speler van Neptunus uit Rotterdam. Wel wordt Curt Smith uitgeroepen tot meest waardevolle speler van het toernooi en speler met de meeste binnengeslagen punten. Tom Stuijbergen valt in de prijzen als werper met het beste ERA, het gemiddelde aantal punten tegen per negen innings. Als het Wilhelmus begint, kunnen de spelers niet wachten tot ze de goudkleurige kampioensbokaal eindelijk vast hebben. Twintig seconden voordat het bandje stopt zijn zij al klaar met zingen. Sidney de Jong en Rob Cordemans steken de beker als eersten in de lucht. De spelers brullen en hossen met het goud-

kleurige ding in de rondte. De Cubanen kijken in een rijtje toe en worden een voor een gefeliciteerd door de Nederlanders. Coach Farley gaat voorop en heeft er zijn pet voor afgezet.

Het is een overwinning die ook Jan Esselman niet onberoerd laat. Licht stijve tred, behoedzame spraak. De voorzitter van de technische commissie van de Europese honkbalfederatie, CEB, die je niet snel voorop zult zien gaan in een polonaise, staat aan de rand van het veld. Ook hij geniet vandaag. 'Dit is onvoorstelbaar goed. Vooral de manier waarop is fantastisch, ze steken er echt bovenuit, niet met sterren, maar met een hecht team. Dit heb ik nog nooit gezien.'

Champagne en de beker

Bij de reling van de dug-out scrollt Tjerk Smeets door zijn telefoon. Dat duurt even. De berichten blijven komen. Van een onbekende afzender komt een sms die de titel van Nederland met Krajiceks Wimbledonzege en het EK 1988 vergelijkt. 'Zo had ik er nog niet naar gekeken,' zegt Smeets. Maar het lijkt niet onterecht. 'Ik denk dat de vergelijking wel klopt ja.'

Net als bij eerdere wedstrijden van het Nederlands team valt op dat Berry van Driel veel aandacht heeft van handtekeningenjagers. Opmerkelijk voor een vervangende pitcher die tijdens de finale niet in actie kwam. Vaak zijn de bewonderaars jongere vrouwen, wellicht getrokken door de blonde lokken en de ruime lach. Er lopen minder bewonderaars rond de sterren van deze avond: Cordemans, Engelhardt en Jonathan Schoop.

Even later verzamelen de Oranjefans zich op het veld voor een groepsfoto. Plotseling snellen de Oranjespelers toe, ze voegen zich in het plaatje met de mensen die hun steunden. Brian

Farley heeft zich tot dan toe grotendeels afzijdig gehouden van de feestvreugde. Bij het volkslied stond hij apart van de groep, blik licht omhoog, zijn ogen leken vochtig. Later zocht hij een plekje aan de rand van de dug-out, om alles rustig in zich op te nemen. Nu komt ook hij los. Farley trekt een sprint, plant zich middenin de groep, de beker in de hand. 'Dit is toch wel leuk hè.' Hij lacht, uitgebreid. Het genieten is nu ook voor hem begonnen.

Na de wedstrijd volgt een groots vuurwerk en een dans waarin jonge Panamezen in grote zilveren pakken rondjes draaien op het veld. Op het grote scherm worden hoogtepunten vertoond. Op de tribune kan Greta Schouten haar tranen nauwelijks bedwingen. 'Dit is zo raar en mooi, ik kan het haast niet geloven. We hebben zo goed gespeeld en echt verdiend gewonnen.' Schouten kan nauwelijks iets zien door de grijze sluier van het vuurwerk. De spelers worden luid toegezongen. In de dug-out is het een chaos. Sigarenrook, springende en dansende spelers. Farley belt met reporters in Nederland.

De Cubanen zijn dan al uit beeld verdwenen. Teleurgesteld na de tweede nederlaag in drie dagen. En nog wel twee keer tegen hetzelfde, kleine land. Bij eerdere ontmoetingen tussen Nederland en Cuba vroegen de Cubanen hun Nederlandse tegenstanders na afloop om shirts en spullen, dat gebeurt vandaag niet. Ze zijn al op weg naar de Pan American Games in Guadalajara, waar een paar weken later een nieuwe teleurstelling zal volgen: een derde plaats achter winnaar Canada en Amerika. De Cubaanse hegemonie vertoont barsten. De laatste wereldtitel dateert uit 2005 in Nederland en ook op de Spelen van Peking werd geen goud gewonnen. Bij de World Baseball Classic van 2009 werd de halve finale niet gehaald. Nederlandse fans speculeren over de straf die de Cubanen bij terugkomst op

het eiland te wachten zal staan en vertellen over de handelsgeest van de 25-voudig wereldkampioen. Dozen Cubaanse sigaren, Cubaanse petten en shirts: alles is, hoewel officieel verboden, voor een goede prijs te koop. De ploeg staat bekend vanwege het betere roof- en jatwerk. Hotels die de Cubanen onderdak bieden, zijn vaak verbaasd dat ze de ruiten in de sponningen laten zitten. Alles wat los en vast zit wordt gejat. Toch zien toernooiorganisaties ze graag komen: volle tribunes gegarandeerd bij de ploeg die zo in de Major League mee kan.

De laatste taxi en een lange nacht

De aanwezige pers maakt zich zorgen over de deadlines en gaat op zoek naar een taxi. Het jonge manusje van alles van Oranje, aangewezen door de organisatie, pakt de telefoon. ‘Ze kunnen hier niet veel, maar wel goed bellen’, zegt Tjerk Smeets. De jonge knul regelt een taxi, maar die wordt even later voor de neus van de journalisten weggekaapt. Sportverslaggever Han Kock van de NOS vat een ander geel exemplaar bij de kraag. De chauffeur en zijn vrouwelijke bijrijder kijken verrast. Samen met Kock en cameraman Ron Wollmann kan ik instappen.

Rond half twee komen we aan in het spelershotel. Daar is het rustig. Geen ontvangstcomité. Een portier kijkt uitdrukingsloos naar de nieuwe kampioenen. Flessen bier verdwijnen met de spelers mee naar boven. De meesten zien er moe uit. Spelers die terugvliegen naar Curaçao of Aruba moeten er om 4.15 uur weer uit om het vliegtuig te halen. Tom Stuijbergen en enkele andere spelers duiken tot ver in de ochtend het Panamese nachtleven in. Zo komt het dat niet de spelers, maar assistent-coach Smeets de volgende ochtend via Skype RTL4 te

woord staat. De NOS-ploeg is nog tot na acht uur in de ochtend aan het monteren, zelf ben ik rond zeven uur klaar. Kock is zo vriendelijk om mij op zijn kamer te laten werken. Stand qua werkuren na een slapeloze nacht: meer dan vijftig voor de NOS, zo'n dertig voor mij. Gelukkig denk ik in de VS niet vaak aan een CAO. Kock vliegt zondag terug naar Nederland en moet bij aankomst direct door naar Parijs voor de Tour-presentatie. Hij heeft er weinig fiducia in.

Rond acht uur kom ik in mijn eigen hostel. De receptioniste spreekt alleen Spaans en begrijpt niet waarom ik om acht uur 's ochtends naar bed wil.

In de Amerikaanse pers wordt de volgende dagen weinig tot geen aandacht besteedt aan het WK. De play-offs in de Major League zijn bezig, die gaan voor. De dag na de wedstrijd, tijdens een lunch in een Panamees restaurant volgt nog een bevestiging. In het midden van het restaurant loopt een ticker onderin het beeld van TVN-2.com. 'Holanda Nuevo Campeón Del Béisbol Del Mundo.' Daarna pas de uitslagen van de play-offs tussen de Texas Rangers en de Detroit Tigers. In Panama staat het WK wel op nummer één.

De spelers krijgen plotseling reacties van alles en iedereen op hun prestaties. Ook van de Koningin. De formele taal van het telegram dringt niet tot iedereen goed door. 'Het was nogal *royal tongue*, ingewikkeld voor mij als Amerikaan,' zegt Farley in een combinatie van accentrijk Nederlands en onvervalst Amerikaans Engels. Op de dinsdag na het toernooi worden spelers en coaches op Schiphol onthaald. De wachtruimte staat vol. Fans en familie in het Oranje. Jacky Jacoba is er ook. Gehuld in oranje-outfit wacht hij op de ploeggenoten van zijn neefjes Jonathan en Sharlon Schoop. Het geeft niets dat de neefjes op Aruba vliegen. 'Cordemans!!! Rules!!!', staat er op een wit

spandoek. Plotseling is honkbal voorpaginanieuws, de kranten struikelen over elkaar, in de jacht op de beste quotes. ‘Corde-mans vanuit het niets een nationale held’, staat er boven een artikel op de website van het *Algemeen Dagblad*. De werper ziet het met een grote grijns aan en geeft zijn vrouw en kind een knuffel. De gekte om hem heen voor even vergeten.

HOE GAAT HET VERDER?

Leon Boyd zet grote ogen op. 'Wat doen al die mensen hier?'; vraagt de Nederlandse-Canadees zich af als hij de trappen van het stadhuis in Haarlem afdaald. Zo'n huldiging zijn de honkballers niet gewend. Enkele duizenden toeschouwers klappen, houden bruine kartonnen honkbalhandschoenen in de lucht met daarop de tekst 'Hebbes!' Iedereen wil wat van de wereldkampioenen en raakt ze aan. Normaal gesproken kunnen honkballers ongezien over straat, vandaag worden ze betast en besprongen. De dranghekken, politieagenten en beveiligers die de meute op afstand moeten houden, bevestigen dat de status van de honkballers is veranderd.

Later die avond slaan spelers, trainers, liefhebbers, ereleden en aanhang van de honkbalbond elkaar nog eens goed op de schouders. Misschien worden ze dan toch een keer wakker, maar dat gebeurt niet. Nederland is echt wereldkampioen en dat wordt gevierd in stijl. De pluche rode stoelen van concertzaal de Philharmonie zijn goed gevuld voor het jaarlijkse gala van de honkbalbond waarop de beste spelers van het afgelopen seizoen worden geëerd. Het is drukker dan in andere jaren. Er wordt hard geklapt en de voetjes gaan van de vloer. De sfeer is uitgelaten onder de spelers die 's middags een ridderorde in het vooruitzicht kregen gesteld. 'Ik ben nu ridder. Pas maar op,

anders hak ik je kop eraf', zegt Tom Stuifbergen lachend, als verwijzing naar middeleeuwse omgangsvormen onder ridders.

De wereldtitel heeft Nederland veel goeds gebracht. Zo kan Curt Smith mogelijk profiteren van zijn sterke toernooi door de onafhankelijke (en tweederangs) independent league te verruilen voor een grotere ploeg in Amerika. Nederland profiteert direct en indirect van het goede resultaat. De gouden medaille geeft de spelers meer vertrouwen voor de toekomst en trekt hopelijk meer spelers naar de bond. De afgelopen jaren stagneerde het ledenaantal van de KNBSB op 23.000 en ligt daarmee ruim achter op bijvoorbeeld de voetbal-, tennis- of hockeybond. Het toernooi komt niet op een gunstig moment voor de gehoopte groei. De competitie is net afgelopen en nieuwe spelers komen op een club waar in het najaar relatief weinig gebeurt.

Werper Berry van Driel heeft zijn zinnen gezet op het EK 2012 in Nederland ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de honkbalbond. 'De druk zal groot zijn. We willen die Europese titel terug van de Italianen. Het kan niet waar zijn dat je wereldkampioen bent, maar tweede van Europa.' Eindhovenenaar Rick van den Hurk kijkt ondertussen al vooruit naar 2013, het jaar van de derde World Baseball Classic, waar ook hij als Major League speler aan mee mag doen. 'Wij worden alleen nog maar beter, met al de spelers uit de Major Leagues die er dan bijkomen. Nederland wordt een grootmacht in de honkbalwereld.' Als dat uitkomt, dan moet Nederland ook de strijd aan met de Verenigde Staten. Met sterren als Derek Jeter, Matt Kemp, Cliff Lee, Roy Halladay, Matt Holliday en Jacoby Ellsbury, lijkt de Amerikaanse ploeg in 2013 inderdaad niet meer gelijkwaardig aan Oranje. Zeg echter nooit, nooit. Ook Nederland kan in 2013 een sterker team opstellen met ervaren spelers als Roger Bernadina, Rick van den Hurk, Jair Jurrjens, Andruw

Jones en Kenley Jansen. Aangevuld met talenten die op doorbreken staan. Wereldkampioen in 2013 of een zege op de Amerikaanse supersterren, ja, het zou een stunt zijn, al moeten we de dubbele zege op de Dominicanen niet vergeten. Nederlandse dwergen die supersterren als David Ortiz en Miguel Cabrera heel klein kregen. Dat was een grotere stunt dan een mogelijk toekomstige zege op Jeter en consorten. Wat de volgende echte stunt zou zijn? Het naar Nederland halen van wedstrijden uit de Amerikaanse Major League in 2014. Honkbal voor 30.000 toeschouwers in een nieuw stadion in de polder bij Hoofddorp. Ongekend in het Nederlandse honkbal. Luchtfietserij volgens sommigen, haalbaar denken Robert Eenhoorn en consorten. Eenhoorn: 'Er zit een groep mensen met visie bij de bond. De Major League in Nederland is geen utopie.'

Wat er ook gebeurt, de Nederlandse pers lijkt na de wereldtitel wakker. De honkbalbond wordt overladen met telefoontjes, de spelers bedolven onder aandacht. Met vragen over hun gevoelens of over de integratie van Antilliaanse Nederlanders. De transfer van Rob Cordemans van Amsterdam naar degradatiekandidaat ADO veranderde onder deze omstandigheden van voetnoot in het sportnieuws, tot prominent aandachtspunt op de webpagina van *NUsport Magazine* (de transfer werd overigens later alsnog afgeblazen). De honkballers werden door de stadions van Ajax en PSV geleid voor een huldiging. Schiphol slibde dicht bij aankomst van de wereldkampioen, dezelfde dag nog zaten de spelers bij De Wereld Draait Door. Iets dat twee weken voor de titel onmogelijk zou zijn geweest. Maar hoe moet het nu verder? Wanneer komt er wel structureel aandacht voor het honkbal? Robert Eenhoorn: 'Ik denk dat de pers in Nederland zachtjes aan de keuze heeft gemaakt een aantal sporten serieus te belichten en de rest af en toe. Hoe je dat moet

doorbreken? Zeg het maar. Aan onze prestaties kan het in ieder geval niet liggen.' Na eerdere goede prestaties ebde de aandacht altijd snel weer weg. Eenhoorn vergelijkt de situatie met een vliegwiel dat ondanks herhaald aantrappen maar niet op gang komt. Zijn oplossing: 'Blijven presteren zorgt ervoor dat je niet in de vergetelheid raakt.' De oud-prof vertelt over zijn gesprekken met vooraanstaande sportjournalisten die met de beschuldigende vinger naar de honkbalbond wezen, wat betreft het gebrek aan mediabelangstelling. Ook sportmarketing goeroe Frank van den Wall Bake zou die kritiek in het najaar van 2011 herhalen. De bond zou volgens deze kenners actiever naar buiten moeten treden. Dat journalisten ook zelf dingen op de agenda kunnen zetten, in plaats van te wachten op informatie van een bond of sportclub, lijkt niet te worden erkend.

Tussen de positieve geluiden blijven de Olympische Spelen een punt van zorg. In Londen staat honkbal voor het eerst niet meer op het programma. Diverse Nederlandse media zien dat als reden om de sport minder aandacht te geven. De lobby om er in 2020 weer bij te zijn is begonnen. Met steun uit onverwachte hoek: Guus Hiddink bood Eenhoorn zijn hulp aan bij het opnieuw op de kaart zetten van het honkbal. Het vliegwiel waar Eenhoorn jaren vergeefs aan draaide, lijkt nu op gang te komen. Waar een wereldtitel al niet goed voor kan zijn.

DE SPELERS EN COACHES VAN HET NEDERLANDS TEAM

De onderstaande biografieën zijn tot stand gekomen in samenwerking met Rogier van Zon, hoofdredacteur van de website www.honkbalsite.com.

Volgorde van informatie: rugnummer, naam, positie (IF=infielder, P=pitcher, OF=outfielder, C=catcher), slaat/gooit (links of rechts) en geboortedatum.

9 Mariekson Gregorius IF L/L 18/02/1990

Speler van Cincinnati Reds, nadat hij eerder voor de minor league organisatie van San Diego Padres zou gaan spelen. De Reds boden meer geld. Speelde in 2007 voor het team van de Nederlandse Antillen en stapte in 2009 over naar Oranje. In Amsterdam geboren als zoon van Didi Gregorius die veertien seizoenen in de hoofdklasse speelde en onder meer tijdens de WK's van 1984 (Cuba) en 1988 (Italië) voor de nationale ploeg van de Nederlandse Antillen uitkwam.

42 Arshwin Asjes P R/R 19/09/1985

Cleveland Indians legde hem in 2005 vast in de 34e ronde van de jaarlijkse draft. Asjes tekende echter geen contract, maar ging liever naar Temple University in Philadelphia. Speelde kortstondig in een onafhankelijke Amerikaanse competitie. Na

een jaartje bij Midwest Sliders en een ERA van 5,00 kreeg hij een kans bij Cincinnati Reds. Die ploeg liet hem al na het voorjaar gaan en Asjes vertrok naar Nederland.

25 David Bergman P R/R 16/08/1981

Speelde in 2003 voor het eerst in Oranje, al jaren vaste kracht. In 2007 de beste werper in de hoofdklasse. Wordt vroeger nog snel kwaad, leest tegenwoordig kalm een boek in de kleedkamer. Stond in Panama als closer op de heuvel in de finale tegen Cuba. Kwam in 2011 uit voor Kinheim.

12 Xander Bogaerts IF R/R 1/10/1992

Korte stop die zijn geluk in Amerika beproeft. Speelde het afgelopen jaar voor Greenville Drive in Greenville, South Carolina. Speelde daar 72 wedstrijden met een slaggemiddelde van .260 en sloeg zestien homeruns, veel voor een speler van toen achttien jaar. Kwam in de finale van het WK niet in actie. Tweelingbroer van Jair die de afgelopen twee jaar in de Dominicaanse zomercompetitie uitkwam.

44 Leon Boyd P R/R 30/08/1980

Zoon van een Nederlandse moeder en een Canadese vader. Groeide op in Canada. Werd in België ontdekt door pitching coach Steve Janssen. Speelt bij Burnaby Bulldogs in Canada. Tuinman van beroep, de baas laat hem gaan wanneer Oranje dat verlangt. Tevens samen met vrouw Jeanna in dienst als instructeur bij een honkbal- en softbalschool in British Columbia. Wil de komende jaren in de Canadese competitie actief blijven en een gezin stichten.

19 Rob Cordemans P R/R 31/10/1974

Steunpilaar van Oranje sinds zijn interlanddebuut in 1995. Debuteerde in 1994 in de hoofdklasse als speler van Neptunus. Speelde kortstondig in Taiwan. IJskonijn dat ook onder hoge druk rustig blijft. Startende werper in de finale van het WK in Panama. Werd in 2011 voor de zesde keer uitgeroepen tot beste werper in de hoofdklasse. Eindigde de reguliere competitie met een ERA van 0,31, het laagste ooit in de hoofdklasse. Behaalde in 2011 ook de mijlpaal van 1500 strike-outs. Slechts drie spelers gingen hem voor.

23 Shaldimar Daantji OF R/R 4/5/1984

Geboren in Rotterdam, speler geweest van Unicorns, opleidingsinstituut gevormd door Robert Eenhoorn. Debuteerde in 2010 in Oranje. Neef van Johnny Balentina, jarenlang de catcher van Oranje. Speelde voor Amsterdam Pirates, Almere Magpies, Sparta/Feyenoord en DOOR Neptunus.

24 Sidney de Jong C R/R 14/04/1979

Aanvoerder van Oranje. Tijdens de finale in Panama achter de thuisplaat. Wordt ook ingezet als aangewezen slagman vanwege zijn slagkracht. Had in 2004 het hoogste slaggemiddelde in de hoofdklasse, net voor Dirk van 't Klooster en Gregory Halman. Moest in zijn beginjaren Johnny Balentina voor zich dulden als catcher van Oranje.

39 Shairon Martis P R/R 30/03/1987

Startende werper. Speelde in 2008 en 2009 al twintig wedstrijden in de Major Leagues voor Washington Nationals, maar kon daar niet definitief doorbreken. Had in 2010 een teleurstellend seizoen in de minor leagues. In 2011 gooide hij een no-hitter in

3 Berry van Driel P R/R 26/12/1984

Hagenees. Debuteerde in 2002 voor ADO. Nooit de kans gegrepen om naar Amerika te gaan. Werper die eerder in zijn carrière ook in het veld inzetbaar was. Richt zich als A-sporter van NOC*NSF volledig op het honkbal. Populair bij de vrouwelijke fans van Oranje, in binnen- en buitenland.

40 Orlando Yntema P R/R 21/02/1986

Net als Leon Boyd geboren in een ander land. Yntema kwam ter wereld in de Dominicaanse Republiek als kind van een Nederlandse vader en een Dominicaanse moeder. Speelde in vier seizoenen 52 wedstrijden in de Amerikaanse minor leagues. Wist niet door te breken bij San Francisco Giants. Speler van UVV.

37 Bryan Engelhardt OF L/R 10/1/1982

Werd uitgeprobeerd door Baltimore Orioles en te licht bevonden. Won twee keer de Jacques Reuvers Award voor de best presterende speler tijdens de Haarlemse Honkbalweek. In 2002 won hij die prijs vóór onder meer de huidige ster van Boston Red Sox: Dustin Pedroia. Staat bekend om zijn slagkracht. Homerunkoning van de hoofdklasse in 2004, 2006, 2009, 2010 en 2011.

36 Diegomar Markwell P L/R 8/8/1980

Toronto Blue Jays zag het in Markwell zitten en legde hem voor 750.000 dollar vast. Kwam tussen 1997 en 2003 voor die organisatie uit, maar kon het nooit echt waarmaken. Had in zijn laatste Amerikaanse seizoen een erg hoog ERA van 7,04. Speelt tegenwoordig voor Neptunus.

7 Dwayne Kemp IF R/L 24/02/1988

Linksvelder tijdens de WK-finale, product uit de opleidings-school Unicorns van Robert Eenhoorn. Meerdere Amerikaanse clubs toonden in 2007 interesse. Kemp koos voor Chicago Cubs en hield het daar drie jaar vol. Keerde in 2010 terug naar Nederland en is inmiddels belangrijk in Oranje. Zoon van Adonis Kemp, voormalig hoofdklassespeler. Komt uit voor Neptunus.

20 Shawn Zarraga C R/L 21/01/1989

Catcher die in de minor leagues speelt voor Milwaukee Brewers. Speelde de afgelopen twee jaar bij Brevard County Manatees in Viera, Florida. Rondde 2011 af met een slaggemiddelde van .272. In het universiteitshonkbal was hij een stuk sterker met de knuppel en sloeg twee jaar boven .600 op de universiteit.

11 Brian Farley Bondscoach

California Angels koos hem in 1981 in de achtste ronde van de draft. Verkoos de universiteit en deed een jaar later opnieuw mee aan de draft. Toen werd hij gekozen door St. Louis Cardinals, in de zesde ronde. Door blessureleed haalde hij nooit het hoogste niveau. Kwam eind jaren tachtig naar Nederland en was in 2000 al coach bij de ploeg die in Sydney Cuba versloeg. Dit is zijn eerste jaar als bondscoach.

10 Steve Janssen Pitching Coach

Belg in Oranje. Woont in Antwerpen, pendelt heen en weer naar Nederland voor de trainingen en wedstrijden van Oranje. Attendeerde Farley en Eenhoorn op Leon Boyd, die Janssen in België zag spelen.

34 Wim Martinus**Derde honkcoach**

In 1963 geboren op Aruba. Speelde bijna zeshonderd wedstrijden in de hoofdklasse. Voormalig international. Sinds 2006 coach bij Oranje. In Panama coach op het derde honk. Heeft een gezellige familie. 'Het is bij ons thuis net de Cosby family.'

38 Tjerk Smeets**Assistent-coach**

Maakte in 2003 zijn debuut in Oranje als catcher, inmiddels gestopt. Hij sloeg op het World Port Tournament van 2003 een homerun tegen Zuid-Afrika. Het was zijn eerste slagbeurt in zijn eerste officiële wedstrijd, nadat hij eerder debuteerde in een oefenwedstrijd tegen Taiwan. Was in Panama niet alleen assistent-coach maar ook dag en nacht bereikbaar voor de pers.

32 Benjamin Thijssen**Eerste honkcoach**

Voormalig hoofdcoach van Oosterhout Twins. In 2001 door Robert Eenhoorn bij Oranje gehaald. Was er in 2005 bij toen Nederland in eigen land de halve finale van het WK haalde. Geboren op Curaçao. Belangrijk onderdeel van de honkbalrevolutie.

DE WEG NAAR DE WERELDTITEL

Uitslagen van Nederland in de groepsfase

Nederland-Taiwan 2-1

Nederland-Griekenland 19-0 (vijf innings)

Nederland-Japan 5-2

Nederland-Puerto Rico 5-0

Nederland-Verenigde Staten 7-5

Nederland-Canada 4-5 (na verlenging, elf innings)

Nederland-Panama 7-3

Eindstanden Groepen

Groep A

	land	gespeeld	gewonnen	verloren	%
1	Canada	7	6	1	0.857
2	Nederland	7	6	1	0.857
3	Panama	7	5	2	0.714
4	Verenigde Staten	7	4	3	0.571
5	Puerto Rico	7	3	4	0.429
6	Japan	7	2	5	0.286
7	Taiwan	7	2	5	0.286
8	Griekenland	7	0	7	0.000

Groep B

	land	gespeeld	gewonnen	verloren	%
1	Cuba	7	7	0	1.000
2	Zuid-Korea	7	5	2	0.714
3	Venezuela	7	5	2	0.714
4	Australië	7	4	3	0.571
5	Dominicaanse Rep.	7	3	4	0.429
6	Italië	7	3	4	0.429
7	Nicaragua	7	1	6	0.143
8	Duitsland	7	0	7	0.000

Finalegroep

De beste vier landen uit elke poule gingen door naar de finalegroep. In die groep speelde elk land tegen de ploegen die het nog niet in de poule trof. Resultaten uit de eerste ronde werden meegenomen. Nederland speelde in de finalegroep dus tegen Cuba, Venezuela, Panama en Zuid-Korea. Die wedstrijden werden allemaal gewonnen. De overwinningen op de VS en Panama uit de eerste ronde gingen mee naar de finalegroep, net als de nederlaag tegen Canada. Ondanks dat Nederland dus van de vier nieuwe tegenstanders in de finalepoule niet verloor, staat er een nederlaag in de scoretabel (de eerdere verliespartij tegen Canada). Het gekozen systeem zorgt ervoor dat er geen team met een paar uitschieters naar de finale kan, zoals bij een toernooi met het knock-out systeem zou kunnen gebeuren.

Vanwege de vele regen werden de wedstrijden in de finalegroep vanaf donderdag 13 oktober teruggebracht tot zeven innings om verloren tijd in te halen.

Uitslagen van Nederland in de finalegroep

Nederland-Zuid-Korea 5-1

Nederland-Australië 2-1

Nederland-Cuba 4-1 (zeven innings)

Nederland-Venezuela 12-2 (zeven innings)

	land	gespeeld		gewonnen	verloren	%
1	Nederland	7	6	1		0.857
2	Cuba	7	6	1		0.857
3	Canada	7	4	3		0.571
4	Verenigde Staten	7	4	3		0.571
5	Australië	7	3	4		0.429
6	Zuid-Korea	7	2	5		0.286
7	Panama	7	2	5		0.286
8	Venezuela	7	1	6		0.143

Finale

Nederland wint van Cuba met 2-1.

Troostfinale

Niet gespeeld in verband met regen, Canada derde op basis van betere resultaten in de rest van het toernooi.

Om de vijfde plaats

Australië wint van Zuid-Korea met 3-2.

Om de zevende plaats

Venezuela wint van Panama met 8-3.

Eindstand WK

1	Nederland	5	Australië
2	Cuba	6	Zuid-Korea
3	Canada	7	Venezuela
4	Verenigde Staten	8	Panama

BEGRIPPENLIJST

Een overzicht van vaak in dit boek afgedrukte honkbaltermen en de betekenis.

Change-up

Een langzamere bal dan de fastball. Wordt gegooid met dezelfde armsnelheid, maar door een andere manier van vasthouden is de bal minder snel. Door de lagere snelheid ten opzichte van de fastball kan de slagman in verwarring worden gebracht en kan hij bijvoorbeeld te snel slaan. Pedro Martinez, voormalig ster uit de Dominicaanse Republiek, is misschien de beroemdste werper die deze worp gebruikte. Ook Rob Cordemans gooit deze bal.

Catcher

In goed Nederlands: achtervanger. Vangt de ballen voor de werper en overlegt met hem over de te gooien ballen. Dat doet hij door met zijn vingers tussen zijn benen te communiceren. De werper schudt met zijn hoofd om aan te geven wat hij wil. Zo weet de catcher waar hij op kan rekenen. Vaak is de catcher een grote en sterke kerel. Waarom? Hurk maar eens een seconde of vijftien en een keer of dertig achterelkaar. Dat doet een catcher dus elke inning, negen innings lang. Hij is ook in staat om een

time-out aan te vragen. In die tijd kan hij met de werper overleggen over de te voeren strategie. De catcher is vaak minder snel op de honken.

CEB

Confederation of European Baseball, de Europese honkbalbond.

Closer

Dit is de werper die als laatste op de heuvel staat. Hij gooit de wedstrijd uit (sluit af: to close). Een closer gooit vaak de laatste, negende inning, maar het komt ook voor dat hij meer dan één inning gooit. Vaak een werper die hard gooit en daardoor moeilijk te raken is. Beroemd voorbeeld: Mariano Rivera, Panamees van de New York Yankees. David Bergman trad in de wedstrijd tegen Cuba op als de closer van Oranje.

Curveball

Kromme bal. Begint hoog, daalt sterk. Bert Blyleven was een specialist, gooide de curveball zo krom als een banaan. Vaak een specialiteit, minder vaak voorkomend dan bijvoorbeeld de fastball. De Nederlandse closer David Bergman gooit hem ook.

Draft en gedraft worden

In Amerikaanse sporten kiezen sportclubs jaarlijks uit amateurspelers en universiteitsspelers (college). Een voor een mogen de clubs een speler uitkiezen. De club die het jaar ervoor het slechtst heeft gepresteerd, mag doorgaans als eerste kiezen. Zo heeft de slechtste club de kans om zich te versterken en uit de kelder van de competitie te klimmen. De spelers die als eerste worden gekozen, krijgen vaak een miljoenencontract.

Earned Run Average (ERA)

Het gemiddeld aantal punten tegen dat een werper per negen innings incasseert. De formule: verdiende punten / aantal gegooidde innings, vermenigvuldigd met negen. Als je één inning gooit en zes punten tegen krijgt, dan bedraagt je ERA 54,00 (zes gedeeld door één, keer negen). Een ERA van onder de 3,00 is zeer goed. Een ERA van 6,00 wordt als matig beschouwd. Clayton Kershaw was in 2011 op dit gebied de beste in Amerika met een ERA van 2,28 (in 233 1/3 innings). De 1/3 staat voor één van de drie uit. Dus 233 innings, plus één uit. Rob Cordemans was in 2011 de beste werper in Nederland met een ongehoord laag ERA van 0,31 (in 88 innings kreeg hij 3 earned runs tegen. 3 gedeeld door 88 is 0,034. 0,034 vermenigvuldigd met 9 is 0,31).

Fastball

Meest voorkomende worp in het honkbal. Een harde worp, vaak tussen de 140 en 160 kilometer per uur. De bal gaat recht door. Anders dan bij worpen die van richting veranderen zoals de curveball (boogbal) of sinker (bal die een klein beetje daalt). De fastball kan op verschillende manieren worden gegooid, zoals de split finger fastball. Hierbij houdt de werper de wijs- en middelvinger uitelkaar aan de bovenkant van de ball ('split finger') en dat zorgt ervoor dat de bal op het laatst naar beneden beweegt.

Hitting coach

In het honkbal zijn de taken strikt verdeeld. De hitting coach is verantwoordelijk voor de slagploeg. Geeft aanwijzingen en instructies. Er is ook een pitching coach (werpers), eerste honkcoach (geeft de honkloper op het eerste honk aanwijzingen, bij-

voorbeeld om te stelen) en de derde honkcoach (geeft bijvoorbeeld aan of een honkloper genoeg tijd heeft om de thuisplaat te bereiken).

Ibaf

Internationale honkbalfederatie. Van origine een amateursbond. Worstelt met de overgang naar profsport. Mogelijk verdwijnt het Ibaf-WK van de kalender ten faveure van de World Baseball Classic, georganiseerd door Major League Baseball (MLB).

Major League Baseball (MLB)

De Amerikaanse profcompetitie. Bestaat uit dertig teams verdeeld over twee Leagues. De National League (zestien ploegen) en de American league (veertien ploegen). De winnaars van beide leagues spelen in de World Series tegen elkaar om het kampioenschap. Een verschil tussen de leagues vormt de rol van de pitcher: die komt in de National League wel aan slag en in de American League niet. De American League heeft een designated hitter, aangewezen slagman in plaats van de pitcher. Iedere League heeft drie divisies: East, West en Central. De winnaar van de American League treft de winnaar van de National League in de World Series. Wordt beschouwd als de sterkste competitie ter wereld.

Niveaus in het Amerikaanse honkbal

Eerst komt de rookie league. Een niveau na de rookie league komt de advanced rookie league. Dan volgt de single A en de advanced single A. Vervolgens de double A en uiteindelijk het hoogste niveau in de minor leagues: triple A. Jonge spelers uit Europa krijgen vaak eerst een zomer de kans om te wennen in de rookie league, als ze goed genoeg zijn, mogen ze terugko-

men. Alle dertig Amerikaanse profclubs hebben minstens één team op ieder niveau in de minor leagues. Je kunt een niveau overslaan op weg naar de Major League, maar de meeste spelers doorlopen alle niveaus. Voor Nederlanders bleken vaak de niveaus voor double A al het eindstation. Het duurt gemiddeld zo'n vijf tot zeven jaar voordat een speler van de rookie league, de Major League haalt.

No-hitter

De naam zegt het al: wedstrijd waarin de slagploeg geen honkslagen produceert. Dat betekent niet dat er in die wedstrijd geen honklopers op de honken zijn geweest. Vier wijd telt niet als een honkslag. Ook als de pitcher een slagman raakt, telt dat niet als een honkslag. Er kan dus wel wat fout gaan tijdens een no-hitter. Dat is dan ook het belangrijkste verschil met de perfect game: daarin mag niets mis gaan. Laatste voorbeeld: Een speler slaat een hoge bal. Er zijn nog geen honkslagen geproduceerd. De verrevelder vangt de bal, maar laat die dan vallen. De slagman is veilig op het eerste honk. Die klap telt dan niet als een honkslag, maar wordt als een fout genoteerd op het scorebord. Dus een speler kan via een klap op de honken komen, zonder een honkslag te produceren. Na de bovenstaande klap is nog steeds sprake van een no-hitter. Werper Francisco Liriano gooide dit jaar voor de Minnesota Twins een no-hitter waarin hij zes keer vier wijd gooide.

Perfect game

De perfecte wedstrijd. Alle 27 slagmensen (drie per inning, vermenigvuldigd met negen innings) worden terug naar de dug-out gestuurd. Hierin mag anders dan bij de no-hitter niets misgaan. De derde honkman die de bal vangt en laat vallen:

weg perfect game. Een slagman die met vier wijd op de honken komt: dááág perfect game. Een slagman die geraakt wordt door de werper: einde perfectie. Zowel pitcher als veldspelers moeten perfect zijn. Als er een perfect game wordt gegoid is er tevens sprake van een shut-out en een no-hitter.

Pinch hitter

Komt aan slag ter vervanging van een andere speler. De pinch hitter verdwijnt vaak na één slagbeurt weer naar de dug-out. Soms zoekt hij na zijn slagbeurt ook het veld op. Als een coach weet dat een van zijn wissels goed presteert tegen een bepaalde werper, kan hij de pinch hitter inzetten.

Pitcher

De werper. Zijn worpen bepalen of de slagploeg voet aan de grond krijgt. Cruciale man in het honkbal. Wordt wel gezien als de belangrijkste man op het veld. Zoals de Amerikanen zeggen: 'it is all about pitching.' Het draait allemaal om het werpen.

Reliever

Een vervangende werper die op de heuvel komt als de startende werper vermoeid raakt. Relievers komen voor korte of langere tijd op de heuvel. Sommige relievers worden slechts ingezet voor één slagman. Vandaag de dag wordt meer gebruik gemaakt van relievers dan in het verleden.

Rookie

Eerstejaarsspeler die geacht wordt geen al te grote mond te hebben en naar oudere spelers te luisteren. Traditie in Amerika: de rookies moeten tijdens de laatste uitwedstrijd van het seizoen verkleed mee in de spelersbus. Zo werden de rookies van

de Washington Nationals in 2011 als de smurfen uitgedost en deelden zij in die outfit handtekeningen uit aan fans.

Rookie league en advanced rookie league

Het laagste profniveau in het Amerikaanse honkbal. De competitie loopt gewoonlijk gedurende de zomer en er zijn competities in onder meer Arizona (Arizona League), in Florida (Gulf Coast League) in de Dominicaanse Republiek (Dominican Summer League) en Venezuela (Venezuelan Summer League). Een niveau na de rookie league komt de advanced rookie league.

Spring Training

Voorjaarsvoorbereiding. De jaarlijkse seizoensvoorbereiding. In Amerika afgewerkt in de ook 's winters warme staten Florida en Arizona zodat de spelers onder goede omstandigheden kunnen trainen. In steden als Pittsburgh en Chicago is het in het voorjaar nog erg koud. Dat hindert de training. Ook het Nederlands team reist tegenwoordig voor de seizoensvoorbereiding naar Florida.

Strike-out

Fenomeen waarbij de slagman drie slag te verwerken krijgt en dus uit is.

Shut-out

Als de werper in negen innings geen enkel punt toestaat aan de tegenstander. Zijn daar twee werpers voor nodig, dan is er geen sprake van een shut-out, maar kun je wel zeggen dat het team de tegenstander op een shut-out heeft gehouden. Bert Blyleven gooide er zestig en staat daarmee negende op de ranglijst aller

tijden in Amerika. Walter Johnson heeft de meeste met 110, gevolgd door Pete Alexander met negentig.

Umpire

De scheidsrechter in het honkbal. Het zijn er altijd meerdere, afhankelijk van het niveau waarop je speelt. Bij het WK was er een scheidsrechter achter de thuisplaat, een achter het eerste honk en een bij het derde honk.

BRONNENLIJST

Kranten / tijdschriften

De Telegraaf
De Volkskrant
Memories and Dreams, tijdschrift van de Hall of Fame
National Baseball Hall of Fame & Museum, 2011 Yearbook
New York Times
NRC Handelsblad
NUsport Magazine
Sports Illustrated
Trouw

Televisieprogramma's en zenders

Studio Sport
De Wereld Draait Door
Holland Sport
30 Hoog
Televisieverslag NOS Nederland – Cuba 2000
SBS6
Nieuwsuur

Websites

www.ad.nl
www.baseballamerica.com
www.baseballhall.org
www.baseball-reference.com
bats.blogs.nytimes.com
www.bls.gov
www.cbssports.com
www.europeanbigleaguetour.com
msn.foxsports.com
www.honkbalsite.com
www.knbsb.nl
www.mareonline.nl
www.milb.com
www.mlb.com
groundskeeper.mlblogs.com
www.mundialbeisbolpanama2011.org.pa
30hoog.ncrv.nl
www.nos.nl
www.nusport.nl
www.scoutingbook.com
www.si.com
www.tcpalm.com
www.usatoday.com
www.volkskrant.nl
www.worldbaseballclassic.com
www.youtube.com
www.zeist.nl

Boeken

Jose Canseco, *Juiced. Wild Times, Rampant 'Roids, Smash Hits and How Baseball Got Big* (New York: Harper Collins, 2005).

Luis 'Squeegee' Castillo, *Clubhouse Confidential. A Yankee bat boy's insider tale of wild nights, gambling and good times with modern baseball's greatest team* (New York: St. Martin's Press, 2011).

Tom Clavin & Danny Peary, Roger Marris. *Baseball's Reluctant Hero* (New York: Touchstone, 2010).

Dan Formosa & Paul Hamburger, *Baseball. Field Guide. An in-depth illustrated guide to the complete rules of baseball* (Da Capo Press: 2008).

Ian O'Connor, The Captain. *The Journey of Derek Jeter* (Boston/ New York: Houghton Mifflin Harcourt, 2011).

Buster Olney, *The last Night Of The Yankee Dynasty. The Game, The Team, And The Cost Of Greatness* (New York: HarperCollins Publishers, 2005).

Theo Reitsma (redactie), *Play ball: honkbalverhalen uit de dug-out van Nederland* (Utrecht: Tirion Sport, 2005).

Leander Schaerlaeckens, *De Amerikaanse Sportdroom van Rick van den Hurk, Dave van den Bergh, Francisco Elson en Robert Doornbos* (Amsterdam: Amstel Sport, 2010).

Mart Smeets, *Murfreesboro Blues* (Amsterdam / Antwerpen: Uitgeverij L.J. Veen, 2000).

Sports Illustrated, *The Baseball Book. Expanded Edition* (New York: Sports Illustrated Books, 2011).

Mike Stadler, *The Psychology of baseball* (New York: Gotham Books, 2007).

Anton Witkamp & Leo van de Ruit (redactie), *De Top 500. De beste Nederlandse sporters van de eeuw* (Maarsssen: Premium Press BV Publishers, 1999).

VERANTWOORDING

De volgende personen zijn voor dit boek geïnterviewd: Rob Cordemans, Brian Farley, Tjerk Smeets, Jacky Jacoba, Nelson Orman, Eric de Vries, Hudson John, Bert Blyleven, Robert Eenhoorn, Gregory Halman, Eddy Halman, Berry van Driel, Shawn Zarraga, Leon Boyd, Wim Martinus, Marvin Ortega, Martijn van Dooren, Martin van den Berg, Dexter Fowler, Prince Fielder, Rick van den Hurk, Jonathan Schoop, Steve Janssen, Eelco Jansen, Elvin Englentina, Roger Bernadina, Ton Meiresonne, Rob Tamminga, Ken Brauckmiller, Scott Ronnenbergh, Erik Ronnenbergh, Martin Ronnenbergh, Arshwin Asjes, David Bergman, Brad Horn, Craig Muder, Jan Esselman, Peter van Dalen, Frits Heida, Jaap Visser, Keith Law, Rick Jacques, Pim Walsma, Greta Schouten

DANKWOORD

Dit boek was er nooit gekomen zonder de hulp van diverse betrokkenen. Op deze plaats aandacht voor iedereen die een handje meehielp, met raad, daad of anderszins.

In de eerste plaats wil ik Sander en mijn vader en moeder bedanken voor hun bijdrage aan dit boek. Zowel met zakelijk advies als met een hartelijk woord. Pap en San, we brachten vroeger uren op het honkbalveld door. Als we toen Jacky Jacoba niet hadden zien spelen, was dit boek er ook niet gekomen. Jitske, bedankt voor alle steun.

Wesley Meijer was een uitstekende co-schrijver en schreef een mooi hoofdstuk over de Antilliaanse honkballers. Het lezen meer dan waard. Ik hoop dat Wesley in de toekomst nog meer van zulke projecten oppakt. Hij bleek daarnaast eindredacteur die werkelijk alles zag. Zonder hem was het boek niet geworden zoals het nu is.

Tijn Witsenburg deed erg goed werk met de opmaak. Hij was scherp en hielp ons waar we uit de bocht vlogen. Dankzij die benadering kunt u lezen wat er nu voor u ligt. Tijn liet ons zien dat een boek niet zonder uitstekende opmaker kan.

Henk Seppen zorgde voor het overgrote deel van de foto's in de fotobijlage en gaf advies. Door Henk is het verhaal ook in beeld goed te volgen. Henk begrijpt goed wanneer je in een honkbalwedstrijd moet afdrukken.

Het schrijven van een boek is één ding, het goed schrijven van een boek een ander ding. Eindredacteur Ton van Dijk zorgde er met zijn ongezouten commentaar voor dat we goed wisten wat er mis ging. De oude meester is het vak nog niet verleerd. Dat hielp heel erg. Leander Schaerlaeckens deelde zoals altijd zijn uitgebreide kennis over de Amerikaanse sport. Zulke vrienden kunnen er niet genoeg van zijn. Daarnaast gaven diverse mensen advies of beoordeelden ze teksten. Camilo Penroz, Koen Greven, Pieter Willem Lips, Gijs Louter en Elvin Engentina: bedankt voor jullie moeite. Cor Rentier en Tim Altenburg gaven goede tips voor de promotie van het boek. Alfred Cop en Marco Stoovelaar doken in hun fotoarchief en vonden mooie platen voor in dit boek.

Iedereen in de honkbalwereld werkte zeer enthousiast mee aan dit boek. Wat mij betreft blijft dat in de toekomst ook zo. Ik wil alle geïnterviewden bedanken voor hun tijd en moeite. Met name Brian Farley, Robert Eenhoorn, Tjerk Smeets en alle spelers en begeleiders van het Nederlands team waren bijzonder toegankelijk voor de pers. Dat maakte het werk een stuk leuker. En als de successen nu nog een tijdje aanhouden, komt er vast een volgend boek. Bert Blyleven gaf diverse interviews en hoewel hij geen Nederlands leest: bedankt Bert.

Tenslotte wil ik huisgenoot Joséphine bedanken. Huisgenoot, dat vindt zij een leuke manier van omschrijven en dat vind ik ook.

HONKBALGOUD

Panama City, 15 oktober 2011. Estadio Nacional Rodney Carew. In deze bak beton, omgeven door intens groene heuvels kan Nederland vanavond voor het eerst in de geschiedenis wereldkampioen honkbal worden. In de kleedkamers drupt het water door het plafond, de trap op de perstribune vertoont met planken bedekte gaten. De toiletten zijn bruin en vies. In de diverse skyboxen zitten de vips er warm bij. Slierten nevel trekken over de heuvels. Werper Rob Cordemans staart uren voor zich uit. Het ijskonijn is klaar voor de WK-finale tegen honkbalgrootmacht Cuba.

Honkbalgoud gaat over de sensationele wereldtitel van Oranje. En alles wat daaraan vooraf ging. Over Antilliaanse honkbalpioniers, revolutionair Robert Eenhoorn en de dood van Gregory Halman, het grootste honkbaltalent van Nederland.

Eelco Bosch van Rosenthal, Amerika-correspondent voor de NOS in Washington DC zegt over Honkbalgoud:

Ga een middagje met Maarten op de tribune bij de Washington Nationals zitten, en je leert een hoop over Nederlandse honkballers. Lees dit boek, en je leert nog veel meer. Maartens liefde voor het spel spat van de pagina's. En de liefde wordt beloond: ineens staat hij langs de zijlijn op die historische avond in Panama.

Kolsloot Publishing

www.kpublishing.nl